

Lapsepõlve esimesed 40 eluaastat on mehe jaoks kõige raskemad. Mitte kunagi ei õpita nii innukalt seda, mida hiljem tarvis ei lähe, ei kulutada raha asjadele, millest midagi kasu ei ole, ega kaasata sõpru tegemistesse, millest miskit tulu ei tõuse. Siiski olen nende aastate jooksul leidnud vastused paljudele eksistentsiaalsetele küsimustele.

Kuidas teenida parukat ja roosasid sukkpükse kandes välja bussipilet ja võileib ooperiteatri kohvikus? Miks kulutada 20 000 krooni, et magav sõber karu seljas kümne meetri kõrguse kai pealt vette lükata? Kelle huvide kaitseks asutada mittetulundusühing, mille ainus eesmärk on öine viinamüük kärede pakasega linnaäärsel tühermaal? Mitmendal Tartu maratoni kilomeetritel tekib mehe silmanurka pisar, kui enne maratoni katta terve puusuusa põhi ainult pidamismäärdega? Milliste argumentidega põhjendada Õhtulehe ajakirjanikule, et vastrenoveeritud Vabaduse väljaku sillutisele tuli tänavakorvpalliplatside jooned ilmtingimata maha märkida just veekindla aerosoolvärviga?

Autor loodab alandlikult lugeja mõistvale suhtumisele, kui mõni oluline küsimus on siiski jäänud vastusetu või sootuks püstitamata. Nagu ütleb ka raamatu pealkiri: kedagi küll ei unustata, kuid midagi ei mäletata.

AUTORIST

Reigo Kimmel (s 1980) on elus palju teinud, kuid vähe saavutanud. Kuidagi on Kimmelil siiski õnnestunud teenida üks medaliga kõrgharidus, saada kaks tütart ning panna korvpallurid õues kolm kolme vastu mängima. Kimmel on loonud kaasa paljudes ettevõtmistes, millest pole absoluutselt mingit kasu olnud ega kellelegi tulu tõusnud, kuid mõne sündmuse korraldamise eest on ta isegi natuke kiita saanud.

KEDAGI EI UNUSTATA, MIDAGI EI MÄLETATA REIGO KIMMEL TALLINNAST

ÜKS MEES, MITU LUGU

KEDAGI EI UNUSTATA, MIDAGI EI MÄLETATA

REIGO KIMMEL TALLINNAST

**KEDAGI EI UNUSTATA,
MIDAGI EI MÄLETATA**

EHK ON MIDAGI, MIDA EI MÄLETATA.

REIGO KIMMEL

Tänan inimesi, kes eneseleegi üllatusena võivad avastada oma nime järgnevatelt lehekülgedelt: Ahti H, Ahti R, Ahto K, Aivar H, Aivar K, Alex T, Allan S, Ando H, Andre A, Andre K, Andre P, Andres K, Anto L, Ardi O, Ardo K, Ardo P, Ardo U, Birgit L, Catalina K, Egle H, Egon K, Eimar V, Elina R, Elli P, Erik E, Erik E, Erkki K, Erkko L, Frank Ö, Gisela S, Gustav K, Hans-Jürgen S, Hannes H, Heidi H, Heigo E, Heiki H, Helena R, Hillar I, Illimar P, Indrek H, Indrek K, Indrek P, Indrek P, Indrek R, Inga-Gretel L, Ivan D, Ivar L, Ivo M, Jaagup T, Jaan P, Jana B, Janek K, Janis A, Janno V, Jarmo N, Jarno K, Jesper P, Joonas J, Joosep M, Jüri R, Kaarel K, Kaidi L, Kairi K, Kairi Ö, Kalle R, Kalle S, Karen H, Karl V, Karl-Peeter D, Karmen K, Karol S, Kaspar R, Kaupo K, Kerli A, Kristjan E, Kristjan J, Kristjan K, Kristo R, Lauri P, Lauri T, Lauri T, Lea D, Leif K, Leo A, Liina K, Liis N, Liisa P, Lola K, Magnus A, Madis M, Maik-Kalev K, Mait S, Maret K, Margus O, Margus R, Mari K, Mario P, Mario V, Maris P, Marko K, Mart U, Marti M, Martin A, Martin D, Martin J, Martin L, Martin R, Martin T, Mati L, Meeli L, Meelis R, Merlis N, Mikk K, Märt A, Märt M, Olavi R, Olev R, Ott H, Ott K, Paap U, Peep L, Peter K, Piret H, Piret U, Pirgit P, Priit K, Priit K, Priit P, Priit T, Ragnar S, Rain V, Rait T, Raivar V, Rando R, Reigo R, Remi A, Renel P, Rene-Rainer P, Renira R, Renno V, Risto R, Sampa V, Siim N, Siim R, Siim S, Silver K, Sten Ö, Sven M, Taavi K, Tanel E, Tanel V, Tarmo P, Tarvo S, Teet M, Teet T, Toomas P, Tõnis J, Tõnis S, Urmet A, Ursel V, Uwe E, Valdo J ja Veiko D.

Mõned võivad end ära tunda lisatud piltidelt ja veel rohkemad kirjeldatud lugudest.

Kedagi ei unustata, midagi ei mäletata (2020)

Autor: Reigo Kimmel

Mõtteline abi: Anto Liivat

Keeletoimetaja: Kadi Sutter

© Reigo Kimmel

Trükk: OÜ Grano Digital

ISBN 978-9949-01-811-6

ISBN 978-9949-01-823-9 (pdf)

EESSÕNA

1991. aasta 15. aprillil salvestasid Priit Aimla ja Jüri Aarma Eesti Heliloojate Liidu majas oma viiendat kammerkava „Relvad Eesti Vabariigile“. Teose eelviimane lugu pealkirjaga „Partei Kongress“ lõppes sõnadega „Kõige tähtsam on uskuda, et kedagi ei unustata, midagi ei mäletata! Uraa!“.

Kuus aastat hiljem, 1997. aasta 6. detsembril lõpetasin Mustpeade majas toimunud koolidevahelisel „Paroodia pilk ’97“ huumorikonkursil oma etteaste samade sõnade ja esikohaga.

Kakskümmend üheksa aastat hiljem, 2020. aasta 28. mail ehk oma 40 aasta juubelil avaldasin oma relvad Eesti Vabariigile ehk täiendasin Eesti raamatuvaramut teosega „Kedagi ei unustata, midagi ei mäletata“, millesse olen kokku kogunud elusündmused alates Estonia rahvusooperi lavalaudadel esinemisest kuni Indoneesia telesaates osalemiseni. Räägin kampaaniast, kus müüsimine Tallinna linna piirist mõne meetri kaugusel alkoholi ja üleriigilisest üleskutsest septembris mitte alkoholi juua, spordist ning sellest, kuidas sporti ei tohiks teha.

Neli aastat tagasi üllatas elukunstnikust sõber Tarvo oma 40 aasta juubelil külalisi sellega, et oli hakanud maalikunstnikuks. Paraku oli juba lasteaias selge, et minust kunstnikku ei saa, parimal juhul ehk algtasemel mustkunstnik, mida tõestasin ühel tudengipeol, kus võlusin torukübarast merisea välja, või siis hobi korras GPS-kunstnik, kelle senini suurimaks teoseks on olnud maailmakaardi joonistamine Tallinna linna tänavail. Idee raamat kirjutada sündis just sellel peol.

Keda kõike minust selle 40 aastaga saanud ei ole! Ei ole minust saanud ei korvpallurit ega poliitikut, ei reisieksperti ega filmimeest, ei turundustegelast ega õhtujuhti. Lugusid, mida meenutada, on aga kõikidest mainitud ja mitmest mainimata valdkonnast.

„Partei Kongress“ algas sõnadega „Meie, grupp seltsimehi...“. Meenutan selles raamatus oma versiooni sellest, mis juhtus aastail 2000–2020 meie grupi seltsimeestega, kes käisid paljudel sündmustel lipuga „VANA KOOLI MEHED“. Sagedamini ühendasid meid küll lipu asemel hoopis kostüümid,

näiteks TV3 telesaate „Krambambus“ võitsime maadluskostüümides, kuid auhinnareisile Taani, mudasele Roskilde rokifestivalile sõitsime ülikondades. Tartu suusamaratoni läbisime nii kukkede, sigade, huntide kui ka presidentidena. Ilves *vs.* Rüütel presidendivalimistel osalesime Ilvese, Rüütl, Ninasarviku, Admiral Kõutsi, Oravapoisi ning valijameeste kostüümides. Red Bulli lennupäeval olid kohal aga Karud: Armin, Medvedjev ja Mati, kes ronisid Ruhnu Karu selga, et teha sellega 12-meetrine õhulend vette.

Õhulennud on viinud meid ka Admiraliteedi basseinist kaugemale, nii Hawaiile, Lõuna-Aafrikasse kui ka Indoneesiasse. Lennates läheb terve päev ... lennates. Samas rongisõit läbi Siberi ja Mongoolia Pekingisse kestis terve kuu ja 9000 kilomeetrit. Euroopas suutsime autoga isegi pikema otsa teha, kui läbisime 3x3 tänavakorvpallis targemaks saamise nimel kolme nädalaga kokku 17 riiki. Teekonna kogupikkus oli pea veerand tiiru ümber maakera.

Täna kõiki, kellega nende kaante vahele saanud juhtumised on mind kokku viinud, kuid loodan, et seda raamatut on lõbus lugeda ka neil, kel lugudega otsest seost ei ole. Näiteks saab järgnevatelt lehekülgedelt teada, millest sai alguse Eestis tänaseni kehtiv üleriigiline alkoholimüügipiirang, mis ikkagi toimus TTÜ ja Eesti tudengielus 2000. aastate alguses, kas ja kuidas on täiesti olematu ettevalmistusega võimalik maratone läbida ning miks tänu ühele õllejoomisele teevad paljud alkoholipaastu.

Väga võimalik, et olen siiski kedagi unustanud ja midagi mälestusväärset välja jätnud. Lõpetan siinkohal „Partei Kongressi“ sõnadega: „Tegemist on ~~pasandava~~ masendava arusaamatusega“.

Reigo Kimmel
Tallinnast
2016–2020

SISUKORD

Eessõna.....	3
Kuidas mitte pidada kõnet?	13
Keda kotib bioloogia?	13
Aasta õpilane.....	14
Mehed roosades sukkpükstes rahvusooper Estonia laval.....	15
Eesti rekord sajani lugemises	17
Liiga palju anekdoote.....	17
Ülikooli ja eriala valikud.....	18
Kimmel, tõsta käsi püsti.....	19
Brigadir@staff.ttu.ee.....	20
Poole aastaga juristik	21
Kopp on ees.....	21
19.02	23
Tuberkuloosihaigla saun.....	23
Roheline Konn.....	24
Andres Keevallik	25
Televiisorid aknast välja.....	27
Koolitaksojuht	28
Haldusrebaste konseptid	29
Marss Toompeale.....	31
Tudengitel olid päevad	32
Iibe ja joobe tõstmine	33
Õlu ja veri Vabaduse väljakul	34
Vanaraud ja Pedarastid	35
Eesti Nokkija.....	36

Auguga lehm Tartus	36
<i>O tempora, o mores!</i>	38
Frakk ja vibraator.....	39
Kas sebra on must loom?.....	41
Kanuujevonahhui	42
Parvematkad Suurel Emajõel.....	45
2001: inimprügiparved	45
2002: emaka avastamine altpoolt.....	46
2003: koberid, reberid ja tõberid	47
2004: poist paremalt. Või vasakult	48
2005: Emajõe mannekeen	48
2006: meri põlvini	50
2007: Putzi Schwamm.....	50
2008: pumbajaam.....	51
2009: sõutagum	53
2010: kümme viimast	54
2011–2013: rendime saarele sauna.....	54
Kaunimad laulud pühendan sul.....	55
Miss Sealikka.....	61
Tartu maratoni suusahundid.....	62
2001: pange vähemalt pidamist!.....	62
2002: veesusamaraton	64
2003: maskita sõdalane.....	65
2004: koht pimedal poodiumil.....	66
2005: Tartu maraton on kukepea	67
2006: neli koera ja tankist	68
2007: suusahunt ja kolm põrsakest	68

2008: talv ei jätnud kedagi külmaks	69
2009: Barack Obama.....	69
2010: Moskva pisaraid ei usu	71
2011: Pallikandmine ja valesööt	72
2012: ACTA ja Vist.....	72
2015: üks on laisk ja teine loll.....	73
2019: korvpall on tagasi.....	74
Kümme soovitus algajale suusahundile	75
MTÜ Vanakoolitütred.....	76
Ej Jætta Tilcka Põhja	76
Narvast Kihnu saarele	77
Berliini Love Parade	78
2002: bemm puruks.....	79
2003: pass puruks	80
2006: buss puruks.....	81
Meremehed on merisead.....	82
Albert Le Kass.....	85
Kuidas käitud?	85
Erna matka võit.....	86
Keri jala saarele.....	88
Septembris ei joo.....	90
Have a New Year.....	91
Viini valss	93
Korter on aus ja hea	94
Ime, mees!	95
Roskilde lava taga.....	97
I Love You, Philip Morris	99

Ahv tuli puu otsast alla.....	99
Minu lemmiklätlane	100
Andropovit, Andropovit!	102
Hüpe lavalaudadele	103
Seksismist Ida-Euroopas	104
Protokoll Vigalast	107
Mõistuse ja käega lõpetamine	109
Magamine on rohkem selline homode värk	110
Kulutšekk kondoomidele	111
Korvpall tänaval.....	112
Sitamaja taga vikatist niidetud nõges	113
Rattaga Kuressaarde	114
Öö läbi kossu.....	115
Kolm-kolme kolmas Tabasalus	115
TTÜ-ISICu esindustiim	116
Korvpallifänniklubi president	117
Tänavakorvpalli taaselustamine	118
Miljon. See tehti ära	121
Le Bronile õlga	122
Mitteametlikud hõbemedalid	123
Korvpall põlvini vees	124
Euroopas veerand tiiru ümber kera	125
Nüüd on aeg kohtunikel hindeid anda	126
Kalevi halli põrand.....	127
Maa ja raha põleb.....	130
Kasahhistan.....	131
FIBA 3x3 MM-i surnud ring.....	132

Maailmaturnee võit.....	134
Olümpiaootus	135
Korvpalliväljakute kogumine	135
Mida teha korvpalliga?.....	137
Tallinna maraton.....	137
IRONMAN Otepää.....	139
Ateena maratoni 10 km	140
Orissaare triatlon	140
Krakówi ööjooksu 10 km.....	141
Telia 4:18.4 triatlon.....	141
Sirgioonejooksu EMA	142
Iseseisev Montenegro.....	143
See mees on vali-mind-mees	144
Presidendi valimistsirkus	145
Populaarsem kui peaminister.....	149
Kohalikud valimised	151
Lugupeetud kolleegid... ..	151
Algarved.....	152
Varbad Mustas meres	153
Mr. PhD Bullshit.....	154
Mr. Vitapender	156
Võta või jäta.....	158
Toompuiestee Kommuun	159
Drum&Louder	161
Urband Playground.....	162
MovieStar.....	163
Superstaari otsingud.....	164

Alkoturism ja Alkolavka	165
Komöödia Indoneesias.....	167
Õlu õiges klaasis	168
Jah, Odessa	170
Ruhnu Karu lennupäev	171
No women, no cry	172
Võhandu maraton.....	173
2009: MadHouse.....	173
2010: need ei vaata tagasi.....	174
2012: Oi blääd	175
2013: vesi ojakeses vaikselt vuliseb	175
2014: Võru linnas, järv orus madalal.....	177
2015: unistuste jõel on kallas kahel pool.....	177
Rongiga Kagu-Aasiase	178
Business-lantsš.....	178
Lenini pea.....	179
Rahvusvaheline omletisöömise võistlus	179
Olime Tais. Täpikähti ei olnud	180
Welcome, Reigo Kimmel.....	181
Kambodža viies tänavakorvpallis	182
Teeme ära Kambodžas.....	184
Üle piiride.....	184
Alaska Never.....	185
Täis tiksumine.....	185
But why is the rum gone?.....	186
Viderevolutsioon.....	188
Mudaravi modell	189

Venekeelne meigikoolitus	189
Veterinaarravila.....	190
Pane muusika kõvemaks	191
Orissaare staadioni parv	192
Koortega sisenemine keelatud	193
Hansode rendijänesed.....	193
Imeline ilmareis	194
Riveris Sumpsi.....	195
Ristmeedia magistrantuur	196
Laulu- ja tantsupidu YouTube'is.....	198
Finger Folk Me	199
Malta asuuraken.....	201
Ühe poliitiku poissmeestekas	201
Pulmaise ja peigmees	202
Dubai alcohol licence	204
Rauast Aloha.....	206
Kaks tähtsat preilit	208
GPS-kunst.....	209
Kunstniku käepikendus	211
Kala silm	211
Lõuendid.....	212
Mapy.me.....	212
Thanks a LOT	213
Agadiri kaamel.....	213
Finish Her TV	214
This is Africa.....	215
Rohelised saared.....	217

Inspireeritud Islandist	218
Reigo Kimmel Tallinnast küsib	220
Keda kotivad üpsilonid?	225
Riigipiiritus	225
Normaalsuse piirid.....	226
Parema maailma piirid.....	226
Kottide raputamine.....	227
Lisa.....	228
Partei Kongress 1991	228

KUIDAS MITTE PIDADA KÕNET?

Et kõik ausalt ära rääkida, nagu oli, pean ma alustama sellest, et 1995. aasta kevadel seisin Tabasalu keskkooli 9.b emakeele tunnis klassi ees. Hakkasin pidama kõnet teemal „Kuidas mitte pidada kõnet?“. Kartsin üle kõige teiste ees esinemist. Väriseva häälega alustasin paberilt lugemist: „Esiteks ei tohi kõnet paberilt maha lugeda...“.

Õpetaja Kairi ja terve klass puhkesid naerma. Mina naersin viimasena. Olin terve nädala kodus vannitoapeegli ees selleks hetkeks harjutanud, nii et isegi vanematel hakkas minu vaimse tervise osas küsimusi tekkima. Keegi ei aimanud, et kõne algus oligi mul sedasi planeeritud. Näitasin siis kõigile, et paber oli tegelikult tühi, kortsutasin ja viskasin selle ära ning pidasin peast oma senise elu parima kõne.

Koolis olin senimaani pingutanud maksimaalselt minimaalselt ehk teinud ära vaid hädavajalikud kodused ülesanded. Esinemishirm oli aga nii suur, et selleks kõneks tegin tasa kõik seni tegemata kodutööde tunnid.

Ma ei ole kindel, et see, kes viimasena naerab, naerab tõesti paremini, sest „karistuseks“ sain pidada kõne ka põhikooli lõpuaktusel. Selleks valmistusin veelgi pikemalt, sest aktuse publik oli suurem kui emakeele tunnis. Korralik värin oli sees, sest teadsin, et enne mind esineb aktusel Harku vallavanem, kellel oli väike kõnedefekt. Alustasin oma kõnet sama defektiga. Mõni sekund vaikust, aga kui vallavanem naerma hakkas, siis naeris kogu saal.

KEDA KOTIB BIOLOOGIA?

Keskkoolis andsin välja peamiselt huumoriga sisustatud koolilehte Koolipress. Selle ainus tõsiseltvõetav lugu kajastas läbiviidud populaarteaduslikku uuringut „Milline riigiksam kotib kõige vähem?“.

Bioloogia võit ei kottinud kedagi, kui bioloogiaõpetaja Ene välja arvata. Järgnevate kuude jooksul sain bioloogia väga korralikult selgeks, sest kui keegi pidi klassi ees rääkima polümeraasist, mis viib läbi mitokondriaalse DNA

replikatsioon, siis pidi just noor ajakirjanik esimesena tõestama, et tulevikus on ta võimeline *Annals of Anatomy* stiilis žurnaale välja andma.

Bioloogia riigieksamil sain lõpuks 92 punkti, kuid koolihinne langetati peale ideaalilähedasi teadmisi ikka neljale.

Geograafiaga olid teised lood. Nimetasin klassi ees kõik maailma riigid koos pealinnadega. Kas teie oskate nimetada või hääldada näiteks Elevandiluuranniku või Burkina Faso pealinna? Õpetaja Mare arvas, et nii tarka õpilast pole tema silmad kunagi näinud, ja saatis mind riiklikule geograafiaolümpiaadile. Tulin sealt tagasi viimase kohaga, sest peale poliitilise kaardi tundmise mul erilisi geograafiateadmisi tegelikult ei olnud.

AASTA ÕPILANE

Keskkooli, mis 1996. aastal nimetati ümber Tabasalu Ühisgümnaasiumiks, lõpetasin 1998. aastal neljade-viitega, kuigi viisi ei olnud seal hulgas just ülemäära. Sellegipoolest pälvisin lõpuaktusel aasta õpilase tiitli, mida tõenäoliselt ei antud selle eest, et

- keerasin ühel päeval kammipiidega suurema osa Tabasalu kooli Vasara lukkudest tuksi. Isal oli kõvasti majandamist;
- kontrollisin elektrikondensaatoriga kooli koridoris kaasõpilaste südamete rütmihäireid. Direktor Ott selgitas mulle seda teemat pikemalt, mida täiendas kooli käskkirjade tahvlile lisandunud personaalne „kiituskiri“;
- lubasin, et ketšupipudelitest tehtud „pripsikaid“ õpetajate päeval ei kasutata, kuid ei välistanud seda, et kooli katuselt võib ämbritäie vett alla valada. Tehniliselt ma lubadust ei murdnud.

Ilmselt olid tiitli saamisel olulised siiski muud saavutused nii spordis, näiteringis, kõnepidamises kui ka teistes õppekavavälistes tegevustes.

Mäletan, et meil oli päris tubli klass, sest peale kahe klassiõe, kes asusid noorelt emarolli täitma, läksid kõik teised edasi õppima.

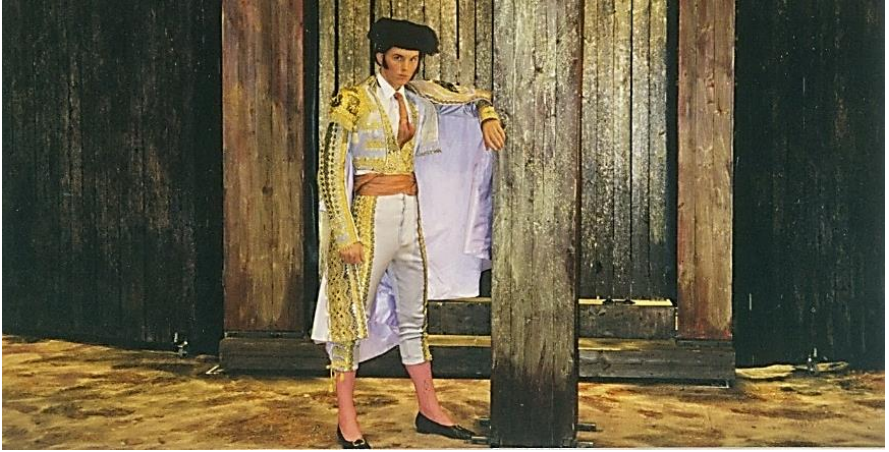
Võtsin end samuti korralikult kokku, sest kui enne keskkooli õlut viinaga segada, siis peale keskkooli tuleb hakata liiva tsemendiga segama.

MEHED ROOSADES SUKKPÜKSTES RAHVUSOOPER ESTONIA LAVAL

1998. aastast astusin Margusega regulaarselt üles Estonia rahvusooperi laval ooperis „Carmen“. Olime noored härjavõitlejad, kelle laulmises kandvat rolli ei olnud. Saalid oli puupüsti täis ja esimestes ridades istuvad külastajad panid ilmselt tähele, et meil olid isegi silmad ära värvitud.

Ühel etendusel, kui kaheksa toreadoori seisid poolkaares ümber Escamillo (Jassi Zahharov) ja Carmen (Riina Airenne), pani Escamillo peale oma aariat pea Carmenil õlale, vaatas taga seisvatele noortele härjavõitlejatele kelmikalt silma ja samal ajal, kui Carmen publikule laulis, küsis meilt sosinal: „Poisid, kas teie seda naist tahaksite?“

Toreadoori kostüümis olid kõigepealt roosad sukkpüksid, seejärel ülejäänud varustus koos paruka ja meigiga. Peale Jassi küsimust tuli mul paar naerupisarat nii silmameigile kui ilmselt midagi ka roosadesse sukkpükstesse. *Toréador, en garde! Toréador! Toréador!*

Leidsin hiljuti üles oma elu esimese töölepingu, mille alusel saime Estonias esinemise eest isegi palka. See kattis ära Tabasalust Tallinna sõidu pileti ja võileiva ooperi kohvikus. Samas olid boonuseks piletid kõikidele rahvusoperi etendustele, mis ülikooli algusaastatel olid suhete loomisel kõva valuuta.

Teiseks boonuseks oli tasuta parkimine, mida kasutasin ülikooliaastail oma esimese Sierraga ka siis, kui etendust parasjagu ei toimunud.

EESTI REKORD SAJANI LUGEMISES

Coca-Cola korraldas 1997. aasta 24. augustil Raekoja platsil Eesti rekordite võistluse erinevatel aladel, nagu mobiilivise ja jumal teab mis. Lahkusin võistluselt Eesti rekordiga alal „LOE SAJANI“. Ametlik võidu-aeg oli 36,73 sekundit.

See on ainus ala, milles olen Eesti rekordi omanik.

LIIGA PALJU ANEKDOOTE

Tuntud naljamehed Valdo Jahilo ja Erkki Kõlu tegid kunagi anekdootide kestvusraakis duona Guinnessi rekordi (61 tundi). Aasta hiljem otsustasid nad korraldada Tallinna loomaia lõvipuuris ettevõtmise lühema versiooni ehk rääkida vaid seitse tundi.

Iga normaalne inimene teab peast rääkida üks-kaks anekdooti ja kuigi loetud või kuulnud on neid ilmselt tuhandeid, siis üle veerand tunni jagu neid eelneva harjutamiseta meelde ei tule.

Olin suviti maal vanaema juures onu kogutud naljaajakirja Pikker kõik 1957–1985. aasta numbrid läbi lugenud, paremad lood enda jaoks välja kirjutanud ja teinekord neid ka seltskondades esitanud.

Istusin kell 12.00 lõvipuuri ette ja hakkasin ootama, mitu uut lugu enda kogusse juurde saan. Kell 19.02 tõusin püsti, andsin naljameestele teada, mitu anekdooti nad olid rääkinud ja mitu lugu oli läinud kordamisele, ning lahkusin. Sain talletamiseks vaid kümme head uut naljalugu.

Aastaid hiljem rääkisin ühel peol kaks tundi järjest. Siis ütles keegi „Kimmel, jää vait!“. Peale seda pole ma kunagi üle paari loo järjest rääkinud ja olen tagasi normaalse anekdoodimäluga inimeste seas.

ÜLIKOOI JA ERIALA VALIKUD

Ma ei tea, kuidas praegused noored ülikooli ja eriala otsustavad, kuid 1998. aastal valiti eriala, millele riigi- ja sisseastumiseksamite tulemuste alusel sisse saadi. Minu valik oli seetõttu TTÜ arvuti- ja süsteemitehnika õppesuund, mille kursusel oli lisaks minule veel 23 kutti.

Arvutiga olid suhted enam-vähem, kuid süsteemid, eriti füüsika, läksid keeruliseks. Peaaegu oleksin hakkama saanud, kuid ühelt BEST-Estonia peolt otse füüsikaloengusse jõudes avastasin, et õppejõud türlleb toolil. Õppejõud Pais istub, kurat, reaalselt klaveritoolil ja keerutab ennast. Ta selgitas parasjagu füüsikaliselt, et kui tema käed on keha juures, türlleb, keerleb või pöörleb ta kiiremini kui siis, kui käed on kehast eemal. Praegu tundub loogiline, kuid sel hetkel, kui mu pea türlles hommikust saati teises tempos, mitte niivõrd. Ilma suurema keerutamisetä tõusin püsti ja lahkusin loengust. Järgmisel semestril keskendusin uue eriala valikule, milleks sai haldusjuhtimine.

Täpselt aasta hiljem pidas BEST-Estonia samasuguse peo. Täpselt samas olukorras jõudsin hommikul otse loengusse. Olin selleks ajaks jõudnud eriala vahetada ning „Protokoll ja etiketi“ seminari sisenedes avastasin, et käimas on

veinikoolitus koos degusteerimisega. See oli täpselt minu ala. Mõni otsus on elus ikka väga õigesti tehtud.

Ligi 30 kursuseõe kohta oli meil vaid neli-viis kutti. Motivatsioon oli kõrge, ühe semestri sain õppeedukuse eest isegi stippi.

KIMMEL, TÕSTA KÄSI PÜSTI

Aktiivse tudengina kandideerisin TTÜ üliõpilasesindusse juba 1999. aastal. Ei saanud häält kokku, sest minu poolt said hääle anda vaid arvuti- ja süsteemitehnikud ja muud IT-mehed, kelle olin peale õppejõu toolikeerutust maha jätnud. Valimissüsteemi tuleb tunda. Järgmise aasta valimistel haldusjuhtide seltskonnas oli valituks saamine juba lihtsam.

Uus esindus tegi väljasõidu Nelijärvele. Aitasin seal korraldada ühte orienteerumismüüslust, milles oli oluline osa metsa üles pandud õllealleel.

Sügisel, kui TTÜ üliõpilasesinduse koosseis kogunes, selgus, et üliõpilaskonnale on kiirelt vaja uut esimeest, sest kevadel esimeheks valitud Rait oli suundunud Tartu ülikooli. Uue juhi kandidaate oli neli. Sain Aivarilt koosolekul küünarnukiga ribidesse sõnumiga, et kandideeri ka. Tõstsin käe. Kandidaate sai viis. Koosoleku lõpuks oli selge, et toona ligi 10 000-pealise üliõpilaskonna uueks juhtfiguuriks sai tüüp, kes koosolekul kõige viimasena käe püsti tõstis.

TTÜ üliõpilaskonnale jätkus esimehi ka järgnevatel aastatel, paar korda saime kokku ja meenutasime mehetegusid.

BRIGADIR@STAFF.TTU.EE

Esimest korda TTÜ üliõpilasesinduse ca 15 ruutmeetri suurusesse ruumi sisse astudes vaatas ükselt vastu silt, millel olid varasemate ÜE juhatuse liikmete ametinimetused, mis kõlasid suhteliselt humoorikalt, näiteks haridusagronoomiks oli Hans-Jürgen, hiljem Kairi, propagandaminister oli Aivar, hiljem Olivia, sotsialismiga tegeles Ahto ning *kulturnaja* teemad olid Helena, hiljem Meeli roll. Otsustasin sama stiili jätkata ehk TTÜ üliõpilasesinduse esimehe mitteametlikuks ametinimetuseks üksel sai brigadir.

Sain kirja, et uue TTÜ töötajana pean valima endale @staff.ttu.ee lõpuga e-posti aadressi. Loogiline, et valisin brigadir@staff.ttu.ee. TTÜ IT-osakonnas oli keegi, kes vastas, et andekas valik, ise kirjutas mulle Lõvi nime alt aadressilt lovi@staff.ttu.ee.

Hiljem, kui protokoll ja netiketi osas targemaks sain, leidsin, et “Reigo Kimmel <brigadir@staff.ttu.ee>” ei olnud siiski kõige viisakam lahendus.

POOLE AASTAGA JURISTIKS

Üliõpilasjuhi esimene ülesanne oli korda teha ÜE põhikiri. Vana põhikiri lõppes nimelt poole sõna pealt. Esialgu tundus see lihtsa ülesandena.

Pool aastat käisin igal nädalal paar korda ülikooli juristi Hilja-Anne Merzini juures, kes saatis mu iga kord tagasi sõnadega „Kimmel, vaata, lehekülj kaks paragrahv see punkt teine on vastuolus lehekülj viis paragrahv seitse punkt kaheksaga“. TTÜ koridorides sain isegi ühe komavea eest mitu kilomeetrit kõndida. Mitte ühtegi juriidilist dokumenti maailma ajaloos pole läbi loetud nii mitu korda kui 2001. aastal TTÜ nõukogus kinnitatud TTÜ üliõpilasesinduse põhikirja.

Juurateadmised tasusid end hiljem ära. 2004. aastal valiti mind rahvasaadikuks Harku valla volikokku, kus endine koolidirektor ja volikogu liige Ott andis uuele volikogu liikmele kätte Harku valla põhimääruse ja töökorra, et poiss saaks end asjadega kurssi viia. Järgmisel istungil panin lauale neli lehekülge parandusettepanekuid. Edaspidi sain pea igal Harku vallavolikogu istungil küsimuse, kas dokument on ikka juriidiliselt korrektne. Mõnikord tehti seda ilmselt norimiseks, aga kui otsuse juures, et tõstame vallavanema palka 28 000 rahani, kommenteerisin, et varsti tuleb euro, mainime ikka ära, et see on kroonides, lõi vallajurist käega laksti vastu laupa.

Senimaani häirib silma kui mõnest kirjatükist vea leian, seda eriti veebiartiklite puhul, kus ajakirjanikel peaks olema lihtne teksti parandada. Hea arvamus enda kirjaoskusest langes aga kolinal, kui keeleteoimetaja Kadi selle raamatu esimese versiooni punaselt tagasi saatis. Otsi YouTube'ist „kodikirjand“ ja saad aru.

KOPP ON EES

Ühiseid väljasõite erinevate tudengiseltskondadega toimus iga kuu nii maa all kui ka maa peal, nii idas, läänes, lõunas kui korra ka põhjas ehk Helsingis, kus käisin Kairiga ühel messil TTÜ-d tutvustamas. Kui Soome piirivalve uuris, mis on reisi eesmärk, siis ütlesin, et kavatseme siin ühe *messu* korraldada.

Idasuunaga said TTÜ tudengid rohkem tutvuda. Laskusime küllaltki madalale, sest olime vist viimane grupp, kes Ahtme kaevandusse pääses, ning kui maa peale tagasi tulime, siis oli meil maailma suurim kopp ees.

Järgmisel hommikul tõusime vara, kuid ärkasime tunduvalt hiljem. Lisaks meile seisid püsti vaid imposantsed terrikoonikud ehk kohalikud aherainemäed.

19.02

Ühel haldusjuhtide õppereisil käisid Rando ja Priit mulle korralikult närvidele, sest tahtsid teada, millal tagasi jõuame. Kust võisin mina seda teada, sest plaan oli sõita Narva ning järgmisel päeval vaadata jooksvalt, kas ja mis peatused teele jäävad. Et rahu saada, pakkusin välja, et oleme tagasi järgmise päeva õhtul kell 19.02.

Hermese hotellina tuntud maja, mis kunagi kuulus TTÜ-le, lammutati sel kevadel maha. Kunagi asus selles ka TTÜ humanitaarteaduskond. Ja kunagi, täpselt kell 19.02 jõudis selle maja ette bussitais haldusjuhte, kes tagasiteel Narvast olid vaadanud spontaanselt üle õppejõu Leo Aadeli vallasvarana ostetud Vanamõisa mõisa. Kunagi olid sellised lood.

TUBERKULOOSIHAIGLA SAUN

Kursus vanem haldusjuht Lauri kutsus mind sünnipäevale, mille kohta sain teada, et see toimub reedel kell 19.02 Põllu tänaval. Laurit ma väga hästi ei tundnud, kuid panin sündmuse igaks juhuks kalendermärkmikku kirja. Kui päev käes ja muud plaani ei olnud, seadsin sammud Põllu tänavale.

Põllu tänaval olin mõni aasta varem ka oma sünnipäeva korraldanud. Sellel tänaval oli vaid üks, aga selle eest küllaltki ekstreemne peokoht, mida tunti tuberkuloosihaigla saunana.

Uksel seisis paar võõrast jõmmi, kes lasid mu sisse, kui teatasin, et lähen Lauri sünnipäevale. Sees ei olnud mitte ühtegi tuttavat nägu, aga mõtlesin, et ega ma seda Laurit ju nii hästi ei teagi. Läksin sauna, tegin õlle lahti ja küsisin ühel laval olnud kutilt, kus Lauri on. Tüüp näitas, et Lauri paneb parasjagu plaate. Mitte seina, vaid plaadimängijasse. Ei olnud päris see Lauri.

Helistasin siis õigele Laurile, kes elas Põllu tänaval paar maja saunast edasi. Seal kõlasid näod juba tuttavamalt.

ROHELINE KONN

TTÜ majandusmaja asemel oli kunagi lage plats. Keset platsi seisis vana kooli söökla, kunagise nimega Roheline Konn, mis oli aastaid olnud konserveeritud. Reaalselt ja legaalselt ei tohtinud selles midagi korraldada, sest hoone oli suhteliselt kehvas seisukorras.

TTÜ kultuuriklubi Ollalaa võttis tudengipäevade raames ette korraldada Konnas Propelleri kontsert. See oli üritus, kus oli täiesti okei visata peo ajal mõne seinast võetud telliskiviga aken puruks, et ventilatsiooni parandada.

Volkonskit tuli vaatama terve Tallinn, nii et rahvast lasime nelisada inimest mahutavasse ruumi sisse kahes järjekorras ja välja ühes järjekorras. Kuna sissesoovijate järjekord oli kilomeeter pikem, siis tekitasime kolm sissepääsu ja null väljapääsu. Sisse peab ju saama!

Sisse said kõik, mingite andmete põhjal üle tuhande tudengi. Söökla plekklaest hakkas kondents alla tilkuma. Kogu korraldustiim leidis end ühel hetkel turvatiimist, kui võtsime end lava ees ritta ja proovisime publikut tagasi hoida, sest keegi polnud mõeldud piirdeaiale või mingile muule taolisele lahendusele.

Peo käigus lõhuti ära ka paar telliskiviseina, kuid sellest polnud lugu, sest niikuinii oli tegemist Konna lõpupeoga. Üks hilisem riigikogu liige tegi ühe teise ettevõtmise jaoks „TTÜ reklaamvideo 2001“, mille lõpukaadrid on just sellest peost, ja see on tänaseni YouTube’is üleval.

ANDRES KEEVALLIK

Minu jaoks jääb Andres Keevallik ainsaks TTÜ rektoriks, kelle kohta võib öelda Rektori suure algustähga. TTÜ-l ehk kunagisel Polütehnilisel Instituudil ja praegusel TalTechil on rektoreid olnud omajagu, kuid nad ei ole olnud suure algustähga.

Keevallik oli tudengite rektor. Tudengeid on TTÜ-s (või TalTechis) rohkem kui õppejõudusid, professoreid, töötajaid ja kolmanda ühika IV korruse toas number 408 aasta jooksul kogunenud taarat kokku.

Rektor Keevallik väärrib (mitte ainult selles raamatus) omaette peatükki. Olin viimase hetke käetõstmisega saanud 2000. aastate alguses TTÜ ligi 10 000-pealise üliõpilaskonna uueks juhiks, kuid tegelikult ei teadnud ma sel hetkel maailmast ega juhtimisest suurt midagi.

Mõni aasta tagasi oli mul võimalus lisada oma peatükk Keevalliku raamatusse, mis kannab nime „Uuele kvaliteedile ja väärikale positsioonile“. Panin kirja üsna süüdimatult ausaid meenutusi TTÜ tudengielust 2000. aastate alguses, kuid kõiki neid aastaid jääb minu jaoks iseloomustama lugu sellest, et TTÜ tunniplaanid võiksid olla nähtaval mitte ainult kooli koridori seinal, vaid ka internetis.

Teledid ja gravitatsioon. Foto: Marko Vilberg

Vabariigi aastapäeva ja rektori Andres Keevalliku sünnipäeva, pärast tipikate marsi Toompäike 24.02.2014. Foto: Marko Vilberg

Kimmeli 137. külasõidu sõnastusega rahule, põlnud ka TTÜ üliõpilasi enam põhikirja midagi öelda ning üliõpilased said seal arvestatavad 9 kohta ehk 20%-lise esindatuse.

Ülikooli rektoriks oli valitud Andres ehk Pead Häkkavad Lendama Keevallik, ilmselt üks karismaatilisemaid TTÜ rektoreid ei pannud aga päid lendama mitte tudengitel, vaid neil, kes tudengite põhjendatud soovetähta ei suutnud. Mäletan olukorda, vast aastast 2001. kui TTÜ põlnud suutnud tunniplaanimeinimist üles panna. Kui palusin tagasihoidlikult audientide rektori juurde, sain teada, et „pead häkkavad lendama“, kui esmapilevaks ehk aasemeistri alguseks tunniplaan ülevõet pole. Pead ei lemanud, tänaseks allloomulik internetipõhine tunniplaan tehni näidavalahetusega valmis, olgigi et varem kinnitati, nagu oleks legitimeerimine kuu töoga.

Siiski oleks ka Kimmeli pea ühel korral peaaegu lemanud põhjuseks TTÜ õhikate kevadine traditsioon vanu teledid äknast välja loopla. Ilmselt vaaratsus riigikorras, võib TTÜ juhtkonna nõudmist loogiline lõpetada, õigustatultks pidada. Kuna iga füüsika aluseid tundev tudeng teab, et gravitatsiooni vastu ei saa, otsustasime teledidloppimise suunamiseks need kõik ühest äknast välja visata. Omneks sai kummaltsest traditsioonist mõne aastaga mälestus moodunud aegadest.

2000. aastate alguse üliõpilasele oli meelolekas. Meenuvad tudengipäevad ja peod tänase TTÜ majandamisega aegajalt aastaid kumervõitna seadused andesid söökla Raheine Korni, mille lammutamiseks andis panuse pidulised ja ansambel Propeller. Eluie liias viirsi ka sõbralik võetus ni sportlikul kui ka vähensportlikul rindel Peda ehk tänase Tallinna Ülikooli ning iseenesest mõista Tartu Ülikooliga. Alguse said ka mitmed tänuvõeti avades paljudel tudengitel võimalus mimmekõrdeks tudengisõbraks valitud rektori mitte äkores kätt suruda, said ka ühest õlelaas tänuvõeti.

Õlelaasi teemaga on paadik 2000. aastate alguse üliõpilasele meenutused lõpetada. Ühel järjekordsest üliõpilisorganisatsioonide tänuvõetisel otustasime tavallise karrika või vimpil asemel tänata aktiivse õliõpilasi praktilisema asja, õlelaasiga „Tipikaks ei sumita“. Mõni minut enne piduliku sünnisõime algust tekkis mõte, mille realiseerimise suvaliselt koridoris kahustud. Tänuvõetile tudengi kaasabit, kelle viimastel hetketel aukes kaasa katusime.

Mul oli selle teemaga isiklik kokkupuude, kui olin Tabasalust mitme ühistranspordivahendiga hommikul kella kaheksaks Mustamäele jõudnud ja seina pealt tunniplaani avastanud, et X tähendab kümnendat korpust ehk loeng algab kohe TTÜ majandusmaja hoones Koplis, kuhu oli trolliga veel pool tundi sõitu.

Olin tunniplaanide teema üles võtnud ühel sügisesel TTÜ nõukogu koosolekul, kus IT-teaduskond sai ülesande need internetis kättesaadavaks teha. Neli päeva enne kevadsemestri algust ei olnud interneediumis tunniplaanidest kippu ega kõppu. Koputasin rektori uksele ja kandsin probleemi tagasihoidlikult ette. Sain vastuseks „Kimmel, istu maha“ ja peale seda kuulasin poole kõrvaga pealt telefonikõnet, mis algas stiilis „Pead hakkavad lendama...“. Esmaspäevaks olid tunniplaanid üleval. Sama päeva IT-seminaril andsid väsinud olekuga TTÜ IT-tüübid teada, et tänases seminaris teeme kodutöid ehk igaüks võib teha seda, mis tahab.

Tol ajal sai alguse mitu tänaseni kehtivat traditsiooni, näiteks vabariigi aastapäeva ja rektori sünnipäeva hommikul Toompea külastamine, mille järel, nagu Ivo, Renno ja teised aktivistid võivad meenutada, said paljud võimaluse koos rektoriga pubis õlut juua.

Õlleklaasiga on seotud ka teine lugu. 2000. aastate alguses otsustasime üliõpilasorganisatsioonide tänuüritusel tavalise vimpli või diplomi asendada palju praktilisema õlleklaasiga. Enne aktusele jõudmist nägin koridoris Tõnist lonkimas. Tekkis mõte, mida ei jõudnud Tõnisele sel hetkel pikemalt selgitada. Kui tudengiesindajad olid oma tänuklaasid kätte saanud, ütlesin, et kõige tähtsama auhinna saab tudeng koridorist ehk sümboolselt kõik tudengid, kes erinevatest sündmustest osa olid võtnud, valimas käinud ja muul viisil TTÜ üliõpilaselule kaasa aidanud. Üllatunud näoga Tõnis pidi lavale astuma ja sai rektori käest tänutäheks kaks õlleklaasi.

Samas pani Keevallik taasloodud tudengiesinduse rohkem pingutama. TTÜ oli päris korralik löögirusikas igal rindel, nii spordis kui ka mujal. Peamiseks vastaseks olid meile pedakad, sest ega me nendest tartlastest ülemäära palju siis ei arvanud. Parimal juhul pääsesid nood ehk kolmanda koha mängudele, kui TTÜ ja Peda olid finaalis.

Eks tudengitel ja rektoril olid mingites küsimustes ka erinevad arusaamad, näiteks gravitatsiooni mõjust televiisoritele ei saanud me lõpuni päris ühtemoodi aru.

TELEVIISORID AKNAST VÄLJA

Keevallik kutsus üliõpilasesinduse juhi audientsile, kus andis mõista, et võiks teha nüüd sedasi, et sel kevadel TTÜ ühikate akendest enam televiisoreid välja ei loobita.

Kunagi 1982. aasta paiku viskas keegi peale jäähokimatši, mille NSVL võitis, oma teleka ühika aknast välja. Tudeng sai eksmati, kuid tema toetuseks loobiti järgmisel aastal telekaid oluliselt rohkematest akendest. 2000. aastate alguses lendasid telekad endiselt, kuigi keegi enam põhjust ei teadnud. Terve aasta koguti vanu telekaid ja ühel kevadisel päeval hakkasid need lendama.

Peale rektori sooviavaldust käisin ühikad läbi. Nägin, et ettevalmistused olid juba tehtud. Vanu telekaid olid täis nii toad kui ka keldrikorrus. Mitte ükski tegelane maailmas, ei üliõpilasesinduse esimees, TTÜ rektor ega riigikaitse kõrgeim juht, ei oleks saanud enam gravitatsiooni vastu, mida need telekad ühel teadmata kevadisel päeval pidid surmkindlalt kogema.

Otsustasin, et kui gravitatsiooni vastu ei saa, siis on ehk võimalik seda asja kuidagi suunata. Tegime plakatid, millel kuulutasime välja kindla kuupäeva ja kolmanda ühika viienda korruse akna, millest telerid võiksid oma viimast teekonda alustada. Nii ka läks. Programmi käigus lendasid aknast välja veel mõned kuvarid ja vähemalt üks külmkapp. Ühe kuvariga sai pihta ka suhteliselt ebakaine nahktagis Saku Rocki magistrant, kes kohalolnud publiku käest küsis, mis nüüd juhtus, et kõik korraks vait jäid. Järgmisena lendas aknast välja külmkapp, sest telekad olid otsas. Kui ka üks reformvoodi alla visati, siis oli päris selge, et keegi enam ei adu, millest traditsioon tegelikult alguse sai.

Kogu TTÜ kolmanda ühika viienda korruse aknast alla visatud kraam läks põlema, mis tõi kohale nii tuletõrje kui ka politsei, kellel ei olnud keeruline tuvastada, et kogu ettevõtmise oli organiseerinud TTÜ tudengiesindus. Sain Mustamäe politseijaoskonnas selle projekti ajalugu pikemalt selgitada.

Õnneks jäi see ka viimaseks telekate loopimise aastaks, sest nüüd ei tunduks vist kellelegi mõistlik mingi hokimatši kaotuse puhul aknast telekaid või kuvareid välja visata. Viieandalt korruselt visatud kuvariga pihta saamine tooks ilmselt kaasa tahtmatu tapmise paragrahvi alusel kriminaalkaristuse, mitte ei läheks tõsieluseigana Eesti anekdootide kullavaramusse. Samas, kui Eesti 3x3 korvpalli meeskond peaks veel kord jääma FIBA 3x3 korvpalli MM-il, EM-il või olümpiamängudel vaid viske kaugusele tiptulemusest, siis ei saa välistada, et kesklinnas Tatari tänaval lendab veel kakskümmend aastat hiljem üks vana kuvar kõnniteele.

KOOLITAKSOJUHT

2000. aastate alguses olid tudengitel majutusega sarnased mured kui praegugi. Proovisime seda lahendada, kutsudes Mustamäe ja Nõmme elanikke üles tudengitele elamispinda pakkuma.

Minul oli lisamure – nimelt liiklesin mõnda aega autota. Ahto ja teised juhatuse liikmed „ostsid“ TTÜ üliõpilasesindusele ühe minu väljasõidu ajal ka auto, millel ka numbrimärk ESINDUS1, kuid peale väikest uurimist selgus, et tegemist oli märtsikuu aprillinaljaga.

Ühel päeval palus esinduse sekretär Renel, et ma vaataksin üle kuulutuse, milles pakuti tudengile lausa tasuta elamist ja autot. Ainsaks tingimuseks oli, et tudeng peab oskama autoga sõita ning hommikuti ja pärastlõunal perekonna lapsed kooli ja tagasi koju sõidutama.

Haarasin kohe võimalusest, kuna oma autot mul sel ajal ei olnud. Ütlesin, et olen nõus auto kasutamise eest lapsi transportima, kuid elamispiinda Trummi tänaval ma ei vaja. Vast pool aastat tegin sedasi igapäevast koolitaksot. Pere vanimal lapsel Karmenil on tänaseks juba endal lapsed, minul isiklikku autot aga jälle ei ole.

HALDUSREBASTE KONSPEKTID

Alustasin ülikooliteed 1998. aastal TTÜ arvuti- ja süsteemitehnika õppesuunas. Meie grupi nimekirjas oli 24 kutti ja üks vähemalt nime järgi naisterahvas. Viimast ootasid kõik pikisilmi, kuid ühtegi naistudengit meie kursusele ei ilmunud.

2000. aastal olin juba TTÜ haldusjuhtimise valdkonna üks vähestest meesüliõpilastest, kellel oli tekkinud kõrgendatud motivatsioon oluliselt naiselikumale nooremale kursusele rebaste ristimist korraldada.

Selleks ajasime rebased esmalt riigikogu hoone ette, et nad saaksid anda järgmise vande:

Mina, noor ja kaine rebane,
vannun, ja mitte väga ropult.

Kui ma tahan saada,
siis mitte palju.
KONSPEKTE.

Kui annan,
siis mitte ainult ühele.
KONSPEKTE.

Kui piilun,

siis ainult ühe silmaga.
KONSPEKTI.

Kui võtan,
siis panen ka tagasi.
KONSPEKTI.

Kui panen,
siis korralikult.
KONSPEKTI.

Kui olen lõpetanud,
siis rohkem pole vaja.
KONSPEKTI.

Krambambuli
on minu ülim jook.
GAUDEAMUS.

2020. aastal leidsin remondi käigus mõned 2000. aasta haldusrebaste konspektid. Kõik ei olnud minu kirjutatud, sest nagu vanne ütles, siis piiluti, võeti, pandi ja anti ning mitte ainult ühele. Mõni toonane haldusrebane luges hiljem riigikogu liikmena veidi teistsuguse sisuga ametivandeid.

Aitasin TTÜ haldusrebaste ristimisi läbi viia päris mitu aastat. Programm oli alati sarnane: rentisime Tallinna Autobussikoondisest võimalikult vana kooli Ikarus-bussi, kleepisime sellel kõik aknad mustade prügikottidega üle, et keegi ei teaks, kuhu on minek, ja sõitsime igal aastal Tuhalasse.

Aastaid hiljem sain teada, et need kuramuse halduspedakad suutsid sama lahenduse palju originaalsemalt organiseerida. Nad panid rebased kleepimata akendega bussi ja ütlesid, et minek on Arbaverre. Seal asus Peda puhkebaas, mis oli selleks ajaks juba konserveeritud, ehk tegelikult ei läinud nad Arbaverre mitte kordagi. Kui ühe Peda naisrebase poiss-sõber jõudis autoga Arbaverre oma pruudile järele ja küsis telefonis, mis pidu te siin olematus kolkas peate, selgus, et tegelik peokoht ei olnud mitte Rakvere lähedal, vaid hoopis kuskil

Haapsalu kandis. Peda huumor vajab kiitust. Sellest koolist sirgus mitu tänast superstaari.

MARSS TOOMPEALE

2002. aastal pidas Eesti Vabariik 84. sünnipäeva. TTÜ tudengid otsustasid hommikusele lipuheiskamisele Toompeal isiklikult kohale marssida. Pealegi oli tegemist rektor Andres Keevalliku sünnipäevaga.

Pühapäeva hommikul on väga keeruline enne päikesetõusu ärgata, et Toompeale marssida. Leidsime lihtsa lahenduse: laupäeva õhtul ei ole järelikult mõistlik üldse magama minnagi.

Traditsioon kestab tänaseni, kuid algusaastatel sai korduvalt väga vähese või täiesti olematu une pealt mäest üles marsitud. Tihti värvisime näod eelmisel õhtul lipuvärvidesse ning peale südaööd käisime ööklubides selgitamas, et just algas vabariigi aastapäev.

Kui ühele 23. veebruari õhtul Café Amigos toimunud „Russian Party“ peole värvitud nägudega sisse lendasime, siis ütlesid isegi turvamehed, et päris julge käik, seltsimehed, päris julge.

Samas, kui peale südaööd meie lauda istunud venekeelsele seltskonnale selgitasime, et näo värvimise põhjus on hetk tagasi ametlikult alanud Eesti vabariigi sünnipäev, siis selle, Eesti keelt mitte emakeelena rääkinud seltskonna seas oli Eesti patrioote rohkem kui praegu mõnes konservatiivses erakonnas.

TUDENGITEL OLID PÄEVAD

Aktiivne üliõpilaselu tähendab eelkõige aktiivset osavõttu õppekavavälisest programmist. Tudengipäevadel osalemine oli selleks lihtsaim võimalus.

Võtsin kaasa kaks sõpra, kaks trummi ja ühe suure punase lipu, millele jäi peale löikustööd alles kiri „AU JA KUULSUS“. Jõudsime mõni minut enne esimest tudengipäevade avaparaadi Vabaduse väljakule, kus panime trummid kõlama.

Mõne hetke pärast saabus politseipatrull, kes sai väga hästi aru selgitusest, et olime tulnud tudengiparaadile, kuid andis mõista, et Pärnu maantee kontorist oli tulnud käsk ehk käsu andja on vanem kui nemad ning meid tuleb toimetada ülekuulamisele.

Lubadusega, et saame kohe tagasi, sest paraad on algamas, istusime autosse. Suur trumm ja punane lipp mahtusid napilt politseiauto pakiruumi ning algas minu ja Urmeti teekond trellide taha. Indrek, kelle kätte oli jäänud väiksem trumm, mis politseiautosse ei mahtunud, jäi meile lolli näoga järele vahtima.

Jätsime kogu oma varustuse, sealhulgas mobiiltelefonid, arestikambri valvurite hoida. See oli hea, sest järgmised pool tundi saime trellide taga mobiilvaraste ja narkomaanidega maailma asju arutada. Mingit ülekuulamist siiski ei toimunud, pool tundi hiljem pääsesime vabadusse. Tabasalu Ühisgümnaasiumi arhiivist laenatud punane lipp kirjaga „AU JA KUULSUS“ jäi süiski Pärnu maantee arestikambrisse maha. Täna pole seal enam arestikambrit, veel vähem meie lippu.

Kui Urmetiga Vabaduse väljakule tagasi jõudsime, oli tudengite kevadparaad juba läbi. Otsustasime, et rongkäik marsruudil Vabaduse väljak – Raekoja plats läheb kordamisele, millele aitas kaasa sama politseiekipaaž, kes oli meid pool tundi varem teises suunas ära viinud. Mõistlikud mehed olid. Tegemist oli ilmselt ainsa korraga, kui tudengite kevadpäevadel toimus kaks paraadi.

IIBE JA JOOBE TÕSTMINE

Astusin 2000. aasta kevadel TTÜ üliõpilasesinduse ruumidesse ja ütlesin, et tahan ka midagi korraldada. Sain vastuse, et kahjuks sel kevadel enam ei saa, sest tudengipäevade kava on juba trükis. See vastus mind ei rahuldanud. Paraku ei tekkinud mul ka ühtegi head ideed, mida loetud päevadega ellu viia, kuigi heaks mõtteks võib tagantjärele pidada ka ülikoolidevahelist iibe ja joobe tõstmise võistlust.

A. Le Coq lubas omanimelisest pubist 60 liitrit õlut, minu asi oli vaid see realiseerida. Keerulisem oli iibega, sest isegi veel päev varem ei olnud mul head mõtet, kas, kuidas ja millist Iibet või Iivet tõsta.

Õnneks toimus eelneval õhtul Hollywoodi ööklubis tudengite pidu, millel piltilus Karen andis lubaduse tulla järgmisel päeval Tatari tänaval asunud ALE KOKi pubisse, et olla programmi Iibe- või Iive-nimeline osa, keda paarkümmend meestudentit võiks peale 60 liitri õlle tarbimist erinevates stiilides käte peal üles tõsta.

Karen, kes töötab fotograafina, on piltilus siiani. Kes ei tahaks teda kätel üles tõsta? Tookord jäin sellega hiljaks mina ning hiljem ilmselt ka mitu teist meest. Aga oli aeg, kui kõigil Tatari tänava ALE KOKi pubisse kogunenud meestudengitel olid peale joobe tõstmist vabad käed ka libe tõstmiseks.

ÕLU JA VERI VABADUSE VÄLJAKUL

Kunagine Tallinna tudengipäevade pealik Meeli andis mulle ülesandeks hankida linnavalitsusest tudengipäevadele avaliku ürituse korraldamise luba Vabaduse väljakul, mitte kuskil mujal. Kuupäevad olid paigas, sest A. Le Coqiga oli leping sõlmitud. Mõne asja, näiteks selle, et samaks nädalaks oli linnavalitsus andnud loa püstitada väljakule Verekeskuse telk, jättis Meeli mulle millegipärast ütle mata.

Ärärääkimata keeruline oli seda ülesannet lahendada, sest 20 x 20 meetrine telk tuli meil Vabakale püsti panna ning vereimejad ei olnud nõus isegi peale korduvat palumist ühel väljakul õllejoomist ja vereandmist lubama. Nende poolt mõistlik seisukoht, aga mul oli vaja probleem lahendada.

Tuleb tunnistada, et toonase linnavalitsuse üks direktoritest, Mati Songissepp, kes hiljem sai endale kaela teised teemad, tuli tudengitele appi. Mõõtis 20 x 20 õlletelgi ära täpselt sellele kohale, kus praegu seisavad Vabaduse väljakul Edgari kellad, vaid ühelt parkimiskohalt tuli mõnikümmend sentimeetrit laenata.

Päevad said peetud ja verd nende jooksul ei valatud. Tudengipäevadel oli alati korralik lõpupidu, millele sõites nägin taksost, et meie telk on küll kokku pandud, kuid kogu prügi oli maha jäetud. Meeli ütles lõpupeol, et tal oli kohalike boržommidega kokkulepe, et nad koristavad laga ära. Jäin seda uskuma kella hommikuni, kui tuli linnavalitsuse kõnedele vastata.

Kokkuvõtteks korraldas Meeli Tallinna tudengite kevad- ja sügispäevi kordades paremini kui keegi enne või pärast teda. Helikopterid maandusid, paraadil kõlasid mahlakamad väljendid kui praegustel tõrvikurongkäikudel ning esinesid artistid, kelle nime teadis igäüks. Kui korraldamisloa hankimine või järgmise päevaga seotud jamad oleksid olnud minu jaoks lihtsamad, siis ilmselt selles raamatus nende meenutamiseks ruumi ei jagu. Võib-olla oligi see kõik mulle hea õppetund.

VANARAUD JA PEDARASTID

TTÜ üliõpilasesinduse juhina oli mul keeruline ametlikult Peda kohta midagi positiivset arvata. Samas oli seal mitu asja paremini, näiteks naistudengite kogu- ja suhtarv. Üks kord lendasime TTÜ-ISICu kossutiimiga Peda loengutesse sisse ja küsisime, kes sooviks veeta meiega koos nädalavahetust Pedassaarel. Saime kohe kriitika osaks, et olime tulnud naisi sebima. Üllataval kombel tõi meie aus ülestunnistus enamiku naistudengite seas kaasa paanika, et kahjuks ei saa sel nädalavahetusel tulla, kuigi mõni siiski leidis selle aja.

Pedas tegutses ka üks Kuusk, Aivar Kuusk, kes on suuremat sorti legend siiani. Esimest korda lugesin Kuuse kohta pikemalt meediast siis, kui Peda Folgi kontserdil ehk Tallinna Ülikooli suure saali laval demonstreeriti avalikult suguühet ja ta pidi selle kohta ajakirjanikele selgitusi jagama.

Teine kord puutusin Kuusega kokku Tartus, kui ütlesin, et Tartu tudengipäevadel ei toimu mingit paraadi. Äkki korraldame ise? Kuusk leidis kohe mingi masina, millega sõitsime läbi kõik Tartu ühikad, ja paraad sai peetud. Eredaimalt on mees see, kui sõitsime EPA tornühika treppi. Kuuse jaoks tähendas see, et autoga oli vaja sõita ka trepist üles, mõne sentimeetri kaugusele EPA torni uksest. Siis võtsime ruuporid välja ja suuremat osa sellest, mida valvelauamutt meie trepist ülessõidu kohta arvas, me ei kuulnud.

Pedas tehti loomingut rohkem, sest seal õppisid loomingulised inimesed, näiteks Kalle, kes laulis sama hästi kui kogu ülikooli meeskoor. Hiljem võitis ta ühe telesaate. Aga TTÜ ja Peda vastasseisus ei lugenud isiklikud suhted ega miski muu. Mõnikord oli üks kool parem, mõnikord teine. Tartlased ei olnud selles kategoorias konkurents. Olid vaid TTÜ ja Peda, tipikad ja pedakad, vanaraud ja pedarastid.

EESTI NOKKIJA

Tartu ööklubis XS toimus pidu pealkirjaga „Eesti Nokia“ ehk tudengitel oli võimalus peol presenteerida oma ideid Eesti Nokiast. Parim idee võitis Nokia telefoni.

Sõnastasime enda jaoks Nokia ümber nokkijaks. Selleks võis olla näiteks tuvi, kana või tudeng peojärgse päeva hommikul. Lõpuks leidsime kuskilt Tartu lähedalt kuke. Kukk on kindlasti parem nokkija kui kana, sest ta kireb oma saavutustest rohkem.

Pistsime kuke pappkarpi ja peole. Karbile sai kiri „Eesti Nokkija“. XS-i turvamees küsis ukstel: „Poisid, kas te panite kana karpi ja tulite peole? Kanaga küll peole sisse ei saa.“ Vaatasin turvamehele tõsise näoga otsa ja andsin mõista, et ükski normaalne tudeng ei tuleks ju ometi kanaga ööklubisse.

XS-i laval Eesti nokkija presenteerimise eest saime auhinnaks Soome Nokia. Paraku pole mul enam meeles, mis Eesti nokkijast lõpuks sai. Võimalik, et üks tulevane riigikogu liige tegi temast kukesuppi.

AUGUGA LEHM TARTUS

Tartuga oli vaja tuttavaks saada. Seetõttu sõitsid Tallinna tudengiesindajad kohalike kõrgkoolide tutvumispäevale. Alustuseks külastasime Lennuakadeemiat. Käisime vaatlustornis ja muudes kohtades, kuhu igaüks niisama ei satu. Saime aru, et Lennuakadeemias langevarjuhüppeid ei õpetata, mis tõenäoliselt rahustab maha iga lennureisija, kui teame, et piloot ei oska hädaolukorras lennukit maha jätta. Samas, üks kõrgema sõjakooli kadett näitas

rinnal märki. Kui küsisin, mida märk tähendab, sain kuulda, et see tähendab vähemalt 150 hüpet.

Sõjakooli kadetidel ja tavalistel tudengitel oli väga suur vahe. On ilmselt tänaseni. Minu jaoks näitas seda kõige paremini kõrgkoolidevaheline *paintball*-võistlus. Sõjardite tase ettevõtmise korraldamisel, kui neile käsk ette antakse, on kordades kõrgem kui mingisugustel üliõpilastel. Lisaks oli nende väljanägemine ja käitumine alati viisakam kui keskmisel üliõpilasesindajal.

Aastaid hiljem ütles seda ka Samppa, kelle sõnul hinnatakse sündmuste korraldajatena peamiselt kahest valdkonnast pärit inimesi: tele- vm produktsiooni ja sõjaväelise tegevusega seotud inimesi.

Paintball'i võitis sõjakooli I võistkond, teine oli TTÜ, kolmas sõjakooli II võistkond, kuna ühes poolfinaalis võistlesid sõjakool I ja II, teises TTÜ ja Peda, mis lõppes duelliga. Kaks meest, 20 sammu ja äkksurm, seekord Peda surm. Ega me neid alati ei võtnud, aga võidud jäävad meelde.

Lennuakadeemiast liikusime edasi põllumajandusülikooli, kus nägime auguga lehma. Lehma sees oli reaalselt auk, millel oli plastikust kaas peal! Seda sai avada ja käe lehma sisse panna. Ükski selle kooli hilisem tudeng ei uskunud seda juttu, aga mul on selle tõestuseks fotojäädvustus.

Vaatasime veel üle laibad Tartu ülikooli anatoomikumis ja antiikse tualeti kuskil ülikooli peahoone kõrgustes. Mõtlesime, et rohkem ei suudeta pealinna tudengeid millegagi üllatada, kuid Tartu kõrgem kunstikool lõpetas kogu programmi aktimaalimisega.

Alles siis tekkis minu maailmapilti arusaam, et Tartu tudengielu on tegelikult täiesti arvestataval tasemel. Selle analüüsimiseks korraldasin hiljem Tartu kevadpäevadele aastaid parvematku, millest kohta saad pikemalt lugeda mõned peatükid hiljem.

O TEMPORA, O MORES!

2000. aastal sai minust üks TTÜ üliõpilasesindajaid Eesti Üliõpilaskondade Liidu volikogus. EÜL võttis järgmised viis aastat minult nii aega, unetunde kui tervist, kuid andis vastu teadmisi, kogemusi ja kontakte. Viimaseid rohkem kui isegi Tallinna tehnikaülikool, sest 2000. aastate alguses osales EÜL-i tegemistes mitu praeguseks tuntud ärim meest, ametnikku, madrust ja admirali, kohtunikku, luuletajat ja lemekulbi liigutajat. Tööd ei kartnud me, juhhei! Ametid on kõigil meil.

Eriline aeg vajab erilisi inimesi, kelle tegemistest peaks kirjutama erilise raamatu. Võib-olla saavad sellest inspiratsiooni Eimar, Leif, Ivar, Rain, Tarvo, Heiki, Anto, Piret, Madis, Allan või keegi saja kolmekümne viies, kes võiks toonased

lood ja meenutused paksemate kaante vahele panna kui sellel raamatul. Teos võiks kanda pealkirja „Midagi ikkagi mäletatakse“ või kaks tuhat aastat tagasi Rooma oratori Cicero sõnadega „*O tempora, o mores*“, sest oh need ajad ja oh need kombes on meenutamist väärt.

„*O tempora, o mores*“ võis toona tähendada nii „kiiresti ja veel rohkem“, „tempoga mere äärde“ kui ka „Oh ja Ah matkal“, mille lõpus Oh terveks sai.

Aastail 2000–2002 esindasin EÜL-is TTÜ-d, 2003. aastal sai minust EÜL-i juhatuse liige, kes vastutas peamiselt ISIC-kaartide ja tudengipäevade eest. 2004. aastal, kui sain kätte ülikooli lõpudiplomi, jätkasin aktiivse ning hiljem juba vähemaktiivse vilistlasena.

Ei hakka siin toona tehtud avalikku hariduspoliitikat või muud asjalikku pikemalt meenutama, las need jääda teise või teiste raamatutesse. Tuletan meelde vaid ühte lõbusat lugu, mis leidis aset seoses ühega paljudest EÜL-i suvepäevadest ja koosolekutest.

FRAKK JA VIBRAATOR

2003. aasta suvel sõitsime EÜL-i suvepäevadele, mille toimumiskoht oli Pireti hinnangul kuskil sügaval Karu-Abja-Põrsla-Tagametsas. Vaidlesime Madise, Pireti, Kerli ja Kairiga pikalt, kas võtta suvepäevade stiiliks „Pulm“ või „Farm“, kuna toonasel populaarses telesaates käis mingist farmist väljahäätamine. #FarmiGabriel

Kompromisslahenduseks sai „Talupulm“, kus kõigepealt selgitati välja need, kes telesarja stiilis ürituselt välja langevad ning lõpuks selgub nii naiste kui ka meeste arvestuses parim, kes pannakse omavahel paari. Võistluse viimases, veinikabe voorus selgus, et nobedaim neiu Maris läheb Laurile mehele. Pulmad, jah, pulmad! Viina viiskümmend vaati... nõnda palju, kui saadi.

Tegin teel suvepäevadele Põlvamaa metsade vahel peatuse, kus avastasin, et minu pükste taskus on kasutatud dildo. Küsimuse „Mehed, miks mul on m*** taskus?“ peale naeris kogu autos olnud seltskond nii, et ilmselt tulid nii mõnelgi enda keha küljes olnud dildost tilgad välja.

Olime eelnevalt käinud Tartu *second-hand*is, kust ostsin endale fraki. Samal ajal, kui frakk oli kassalaual, leidsid juba kostümeeritud tüübid mingist korvist kasutatud vibraatori ja loopisid sellega üksteist, kuni üks genius otsustas selle minu fraki pükste taskusse ära peita.

Põlvamaa metsade vahel peatust tehes oli tegelikult minu peamine küsimus, et kui püksitaskus on dildo, siis kus, kurat, on mu rahakott, millele õnneks leidsin vastuse rinnataskust. Edasi tekkisid rohkem eksistentsiaalsed küsimused.

1. Kellel tuleb pähe mõte viia oma kasutatud vibraator *second-hand*i?
2. Miks peaks üks kasutatud asjade pood võtma kasutatud vibraatori enda pakutavate kaupade nimistusse?
3. Kes on Tartu poevarguses lõpuks süüdi, kui dildo oli ostmise ajal peidetud taskusse?
4. Kas Tartus või kogu maailmas on reaalselt olemas mõni inimene, kes on endale ostnud kasutatud vibraatori?
5. Kus oli see vibraator enne ... ah, las jääda.

Kuigi frakk leidis ka hiljem kasutust nii Roskilde rokifestivalil, Tartu suusamaratonil kui ka Tallinna sügisjooksul, siis dildo viimaseks saavutuseks jäi ühe puu otsas olnud õuna tabamine pulmajärgsel hommikul.

KAS SEBRA ON MUST LOOM?

Juba ülikooli algusaastatel hakkasin käima Eesti Väitlusseltsi seminaridel, koolitustel ja väljasõitudel. Sain sellest häid kogemusi, kuidas oma argumentidele jõudu anda, millest oli hilisematel esinemistel ja kandideerimistel palju abi.

Pidime piiratud aja jooksul kokku panema argumenteeritud esitluse, kus teemaks oli üldjuhul midagi päevakajalist *à la* „Kas Eestis peaks kehtima üleriigiline alkoholimüügipiirang?“, „Kas ühistransport peaks olema tasuta?“ või legendaarne ja ajatu teema „Parem pool muna kui tühi koor“.

Võisin küll omada seisukohta ühtse üleriigilise alkoholimüügi pooldajana või mitte omada seisukohta tasulise või tasuta ühistranspordi osas, kuid loosiga võisin saada hoopis poole, millel pidin olema alkoholimüügipiirangu vastu, seisma hea tasuta ühistranspordi eest ja argumenteeritult selgitama, et tühi koor on poolest munast palju parem. Sealjuures tuli lisaks oma seisukohtade põhjendamisele vastase omad pilbasteks lasta.

Omaette ooperiks olid improkõned ehk sulle anti teiste ees vaid mõni sekund aega, et valmistada ette mõneminutilise kõne prostitutsiooni, kellakeeramise või mõnel muul teemal, mis selgus alles lavale jõudes.

Üks pildimeenusus on alles vaid 2001. aasta Nelijärve suvelaagrist. Mõni aeg varem oli sisekaitseakadeemia väitleja Tarmo öelnud, et neil oli koolis

õppejõud, kes ühe tudengi küsimusele vastas „argumendiga“, et „mina olen juba selline vana kooli mees, et mind see teie arvamus ei huvita“.

Vana kooli mehe väljend jäi mind sest peale kummitama. Hiljem sai õppejõu öeldust seltskonna lipukiri „VANA KOOLI MEHED“.

1994. aastal asutatud Eesti Väitlusseltsi tegemisi jälgin tänaseni, sest „argumendil on jõud“, nagu ka nende praegune hüüdlause ütleb. Kunagi oli selleks küsimus „Kas sebra on must loom valgete triipudega või valge loom mustade triipudega?“. Teadlased arvavad, et pigem must loom, sest enamik sebrasid on musta nahaga ning valged karvad on lihtsalt pigmendivabad alad.

KANUUJEVONAHHUI

2000. aasta juunis startisime Urmetiga „Tupla Kanuunol“, mis viis kuue päevaga 66 kanuud mööda Väikest ja Suurt Emajõge ning Võrtsjärve Valga lähedalt Tartusse ja sealt edasi Kavastusse.

Oh, mis seltskond kokku sai, ah, kui saaks veel korrata! Tiimide nimed ja osalejate hüüdnimed olid sageli tuntumad kui pärisnimed. Ei mäleta täpselt, kas see oli Lennu, Kober või Liba, kes kanuusse istunult pani aeru kõrvale, võttis joogi kätte ja ütles „*kanuujevonahhui*“ ja lasi rahumeeles voolul kanuud kanda.

Võrtsjärvel läks veel libedamalt, kui sõitsime mõnda aega mootorpaadi järel ning teise poole teest kasutasime edasilikumiseks telgist tehtud purje.

Meie tiimi nimeks sai esialgu Oktoobrilapsed, sest leidsime kuskilt ENSV lipu. Paraku mõnele veidi vanema kooli pioneerile meie lipp ei meeldinud ja nii leidis see lõkkes oma lõpu. Lohutuseks kutsus Terminaatori Jaagup meid oma kütusekanistrist osa saama. Senimaani olen Termika fänn.

Enne Tartut hakkas sadama. Kvissentalis vaatasime märjad telgid, kotid ja magamiskotid üle ning sõitsime Tartu majutusvõimalusi üle vaatama. Siinkohal jääb ära lõik, mille kõiki detaile päris täpselt enam ei mäletata.

Pärast Suurel ja Väiksel Emakal tõmbamist jätkus kanunn järgmisel aastal Pärnu jõel, millel mõlatati kuue päevaga Paidest Pärnusse.

2002. aasta kanuujevo viis Võhandu jõe, kuid matka aktiivsem seltskond hakkas korraldama ka kevadisi eelkanuunosi ning sügisei järel- ja järeljärelkanuunosi. Meie suutsime Võhandul viibida päris mitu ööd ja päeva.

Mõni aasta hiljem arvas Hillar, et oluliselt targem on Võhandu sada kilomeetrit läbida ühe päevaga, ja alustas Võhandu maratoni korraldamist.

Kanuunodel käis korralik kaader, kellega koos kunagi igav ei hakanud, sest toimusid loominguised etteasted ja laulupeod ning kõikvõimalikud sportlikud ja vähemspordlikud väljakutsed. Ühel õhtupoolikul, kui suppi tehti ja vett ei olnud, kasutati vee asemel muid vedelikke ehk näiteks seljakast sai võljanka. Paar lusikat suppi ja uni tuli kiirelt.

Päikest võttes magama jäänud Urmetile kirjutasime päikesekreemiga seljale NEEGER. Hiljem ei saanud ta lahti enam kirjast ega hüüdnimest. Proovis isegi piima juua, kuigi ütlesime, et see ei aita.

Üldiselt keegi tülli ei läinud, aga ühel aastal käisime Neegriga päästeoperatsioonil, kui üks kiskuma hakanud paarike oli finišist edasi sõitnud. Alles päris pimedas leidsime tegelased üles. Selgus, et nad olid kanuuga ümber käinud ega suutnud kokku leppida, kes selles süüdi oli. Naine väitis, et mees, kes tõusis kanuu eesotsas püsti ja hakkas pissile. Katkise kõrvaga mees kinnitas fakti, kuid selgitas, et ümbermineku tegelik põhjus seisnes selles, et naine andis talle samal ajal aeruga vastu pead. Ta tõestas seda pooleks murdnud aeruga, millega ta päästeoperatsioonil meie kanuusse kolmandaks sõudjaks tuli.

Mitte kordagi ei sõnelenud aga kaks paarikest, kelle kohta saime alles aastaid hiljem teada, et selleks sündmuseks vahetasid nad kanuudes naised ära. Või siis

naised vahetasid kanuudes mehed ära, sest ennekõike oli tegemist haritlastega. Üks naine oli vist isegi TTÜ õppejõud.

Kanuumatkade ideest kasvas hiljem välja parvematkade mõte, kuid tänaseni kutsuvad kevadised veed Soomaal ja mujal seltskonda loodust just kanuuga avastama.

PARVEMATKAD SUUREL EMAJÕEL

Tudengite kevadpäevad toimusid kunagi Tallinnas ja Tartus ühel ajal. Süsteem ei toiminud, sest Tartu oli sel alal Tallinnast 186 km ees.

Tegin ettepaneku pidada Tallinna tudengipäevad nädal aega varem. Programmide ja linnade ühendamiseks hakkasin korraldama parvematka, mis viiks Tallinna tudengivaimu Tartusse, kasutades selleks „Tupla Kanuunolt“ saadud ideid ja Võrtsjärve–Tartu marsruudi kogemusi.

Parvematka eesmärk oli jõuda kolme ööpäevaga Tartusse, ajastades finišiületuse täpselt kummipaadiralli stardiks. Olin sellel aasta varem käinud ja püüdnud 10 000-pealise seltskonna tagant piiluda, mis jõe peal toimub.

2001: INIMPRÜGIPARVED

Esimene tudengite parvematk tõi kokku 66 karakterit, kes mahutasid end kolmeteistkümnelle ja poolele parvele, mille Toomas Pannal oli kuskilt kokku hankinud. Viimane ehk poolik parv oli peamiselt prügi jaoks, mille sekka käis aeg-ajalt ka inimprügi.

Ilm oli ilus, mis tähendas, et päästeparvedele hüpati katusele. Üks seltskond helistas kaheksa tundi pärast starti ja teatas, et kui nad kummivoltide vahelt järjekordse jahutuse järele haarasid, siis avastasid nad, et parves on ka aerud.

Tartlased tõid Tallinna kevadpäevadele suure ja raske tudengivaimu sümboliseeriva juraka, mille me parvedega Tartusse tagasi viisime. Ka see oli oluline ankur prügi parves.

Paraku ei jäänud sellest matkast järele ühtegi fotosüüdistust ja vist ka Pandla päästeparvedele jäi see viimaseks veendumiseks.

2002: EMAKA AVASTAMINE ALTPOOLT

Kuskilt olin saanud parve, millel tegime koos Urmetiga sissejuhatuses lühema otsa Kärevere sillast Tartuni. Lappisime ära augud nii parves kui ka eelmises öhtust endas ja läksime allavoolu. Järgmisel päeval jõudsime Tartusse.

Kaks nädalat hiljem tuli kokku 40 tegelast TTÜ-st, Pedast, mereakadeemiast, NORDist, Euroõlikoolist, ITK-st ning ühest keskkonnakaitsjate ühingust, kes motoriseeritud üksustena vallutasid kõigepealt Suur-Emaka altpoolt ehk suursoost Peipsini ning kolmanda päeva õhtuks Tartu, kus panime tule otsa jõel olnud volbrilõkkele.

2003: KOBERID, REBERID JA TÕBERID

SL Õhtulehes kirjutas ainus selle retke läbi teinud naissoost parvetaja Mari kolm ööpäeva kestnud Võrtsjärve-Tartu voolamisest kokkuvõtte pealkirja all „Kes kurat selle matka välja mõtles?“, milles ta ise vastas, et selleks oli matka peakorraldaja.

Kolm ööpäeva, kolm parve ja ... kolm aeru. Olin midagi olulist vist maha unustanud. Seetõttu algas parvematk käepärastest vahenditest, näiteks harulisest puuoksast ja Prisma kilekotist aerude ehitamisega.

Esimesel päeval siiski palju aerutamist ei olnud, sest vihma sadas. Analüüsisime heli järgi, millised fauna esindajad meie ümber hääli teevad. Kobrastest said koberid ja rebastest reberid. Ilmusid välja ka Emajõe kihvkilpkonnad, lendgrilloravad ja metsas puid nihutavad nihkurlinnud. Kolmas päev lisas neile eriti madala IQ-ga koberid ehk tõberid. Ja parajalt haiged kõhulihased.

2004: POIST PAREMALT. VÕI VASAKULT

Aasta hiljem oli ilm ilusam, vesi sinisem ja mõned aerud rohkem. Parvesid endiselt kolm. Vennad Priit ja Ardo tõmbasid kanuuga matkaseletskonnale järele. Õhtust pekisuppi sõime juba koos.

Verevennad Ando ja Olavi ning diiselmootoriks olnud Allan ei suutnud meenutada ega kokku leppida, kas punasest poist pidi mööduma paremalt või vasakult. Tulemuseks oli poist ülesõit, mis hiljem kiirendas otsust, kas minna nüüd vasakule või paremale kaldale parve lappima.

Hommikul lisandus Alam-Pedja öösummerlastele elutarkus, et hommikustes vaprustevärinates võid ka ise natuke süüdi olla, kui magamiskoti sees magamise asemel magad hoopis selle peal.

2005: EMAJÕE MANNEKEEN

Üheksa parve ja üle 80 mõlatamisvõimelise karakteriga toimus läbi aegade suurim parvekas. Vesiaeroobikat tegime juba alguses kui selgus, et Liina telefon oli juba stardis parve ära uppunud. Selgus, et parve põhjas oli suhteliselt suur auk, mis oli ilmselt mõeldud vee väljavooluks, kuid toimis ka vastupidiselt.

Jõekallaste koristamise käigus leidsime ühe mannekeeni, mis tegi sõidu lõpuni kaasa. *Grande finale*'s täitis mannekeen suudleva tudengi rolli.

Kaidi restaureeris hiljem mannekeeni ja kinkis poissmeestest tuttavatele, kellele parvemannekeen oli veel aastaid üleni kuldne ja oluline toa sisustuselement.

2006: MERI PÕLVINI

2006. aastal parvematka starti jõudes oli meri juba põlvini. Kui täpne olla, siis mereakadeemia kutid olid juba asendis „Põlvini meri“. Matka käigus juhtus, et meri oli paar korda ka üle pea.

Kokku kuus parve ja 36 parvetajat. Seeneteadlased olid esialgu kõige targemad, sest tulid kõigepealt paar päeva Kavastust mootorparvega starti. Seejärel kasutasid teised parved neid vedava jõuna, sest siis sai olla tagantjärele targemad.

Kas teate, mis pärast parvematka hea on? Kõik on hea: magada on hea, süüa on hea, pesta on hea... Lõpp on hea – kõik on hea!

2007: PUTZI SCHWAMM

Kui Tõnisson või emake loodus olid aastate jooksul mõned parved põhja ajanud, siis aeg-ajalt õnnestus keldrit täiendada suhteliselt uute, kuid kasutusest maha võetud päästeparvedega. Ühe sellise täispumpamisel avastasid pumba juures olnud mehaanikud multifunktsionaalse kuivatusvahendi Putzi Schwamm.

Sellel matkal ei saanud keegi ülemäära märjaks, sest üheksal parvel ja üle 70 parvetajal oli vaid radi-ridi-rii ja miks ka mitte vahel radi-ridi-raa. Algas päev, aknast näed: õues jälle ohohoo... sest samal ajal teisaldati Tõnismäel monumenti.

Lugesime uudiseid toonastelt pikseltelefoniekraanidelt ning mõnes mobiilse leviala saanud kohas tegime paar kõnet ka Andrusese, Aljošale, Tõnis Mäele ja Zenjale.

Ega me suutnud muud teha kui panna see laulu sisse. „Vana jõgi“ sisaldas Tartusse jõudnud segakoori esituses sõnu „Tõnismägi“. Paar lehekülge edasi saad kaunimatest lauludest pikemalt lugeda.

2008: PUMBAJAAM

Parves vaikene kõik, miskit susiseb. Alles jäänud meid seitse veel. Meile õhtud need Tartu lähistel jäävad kaunimaks kõikidest.

Traditsiooniline Suure Emaka parvekas algas traditsioonilise päästeparvede lappimisega. Ühel parvel see vist hästi ei õnnestunud, sest lisaks kolmepäevasele aerutamisele oli neist keegi alati samal ajal madratsipumbaga parve täis puhumas.

Parvetajatel see motivatsiooni alla ei tõmmanud ja kolmanda päeva lõpuks olid ka teised parved selgeks õppinud Pumbajaama parve laulusõnad, mida oli kokku lausa kolm: „Pumbajaam majoon, pumbajaam“.

Üks tuntud poliitik ja hilisem EBS-i õppejõud, kes oli ühe teise pumba juures, leidis sel matkal Pumbajaama parvest omale abikaasa. Pulmapeo viktoriinis tuletasin pruutpaarile seda meelde, sest pumba juures olemine võib eluks ajaks ära tasuda või karmilt kätte maksta.

Viimasel päeval enne Tartut küsis Madis, et palju mul neid parvi kokku on. Ütlesin, et kaheksa. Madis luges kokku seitse. No ju siis oli seitse. Madis hindas, et ma olen päris kõva korraldaja.

2009: SÕUTAGUM

Registreerisime 2009. aasta parvematka samal ajal toimunud „Teeme ära!“ projekti Emajõe mõtte- ja võttetalgutena. Mõttetalgutes jagati käskivumbisikulises kõneviisis korraldusi *à la* „sõutagu“ või „vaikitagu“, kuid mina-osalusega vormitäienduses mainiti ära tegevused, milles ka ise sooviti osaleda näiteks „söödagum“ või „võetagu“.

Koristasime kaldaid ning avastasime, et keegi idioot oli ühe Suure Emajõe traditsioonilise peatuspaiga ehk vana Ruudi Melgi maja maha põletanud. Mälestatagum.

Parvedega Tartusse jõudmisel täienes lauluraamat sõnadega „Priidul oli HIV“, kuigi me ei teadnud, kes on see Priit. Raske aeg nõudis haigeid inimesi.

2010: KÜMME VIIMAST

See oli viimane parvematk, mille sihtkoht oli Tartu. Kõigepealt läbisime Peipsi ja Suursoo ehk Suur-Emaka alumise otsa. Siis jäi ülemisest otsast tee peale „Kaag Vere“ ning lõpuks vedasid kümme parvetajat end ühel mootorparvel Kavastust Tartusse.

2011–2013: RENDIME SAARELE SAUNA

Parvetasime Suurel Emajõel kokku neliteist aastat ehk vahemikus 2001–2013. Viimastel aastatel keskendusime V-matkade Kalle parvemaja ja -sauna rentimisele ehk traditsioonilisest „Viime vaimu Tartusse“ ettevõtmisest jäi alles vaid reedeõhtune „üks-kaks asja“ Tartus. Laupäeval randusime Kavastus, kust parvetasime ainult Peipsi suunas.

Ka sellest sündmusest said alguse legendid, kuid seda juba uue ning veekindlama vedelpäästekostüümi näol, millega võis kuni kuus tundi jääpankade vahel vedeleda.

Igal aastal viisime ühe „rebase“ kuskile keset Peipsit, panime ta ülikonda, andsime päästerõnga ning sõitsime ise parvega silmapiiri taha. „Uppuja“ sai rahus kõik oma mõtted ära mõelda, ka seda, kas ta viibib parasjagu Eesti või Venemaa territooriumil.

KAUNIMAD LAULUD PÜHENDAN SUL

Tartusse suundunud parvematkade laulukoori esituses muutsime ilmselt mitte kõige selgema ilmaga mitme laulu sõnad konteksti sobivaks. Järgmised paar lehekülge saad neid õppida või meelde tuletada.

Tõnismägi

Kõike head, vilgas Tartu linn,
jätma pean mõneks ajaks sind,
sest kuskil jälle on ootamas mind
üks Tõnismägi.

Tõnismägi, Tõnismägi,
kui pelgupaik sa minu jaoks,
Tõnismägi, Tõnismägi,
mis teen küll siis, kui Aljoša kaoks?

Vaateaknas telliskivi, klaasikillumäng,
käin Hugo Bossis paljajalu, puhkab pingul närv.
Tõnismägi.

Nelgi mäe peale kaasa toon,

purju end Pärnu maanteel joon,
sest tunnen taas, et on lootuse kroon
see Tõnismägi...

POPURRII

Parves vaikne kõik, miskit susiseb,
alles jäänud meid seitse veel,
Meile õhtud need Tartu lähistel
jäävad kaunimaks kõikidest...

... kauneim linn on Eestis Tallinn
Harku järve kalda peal,
kes kord käinud seal, ei sel meelest läe
kaunid õlled Mustamäel...

... nüüd elan Mustamäel,
korter on aus ja hea
ning selle õlle eest
fortuunat kiitma pean ...

... Tartu linn sa lõbumaja,
siin on ilus elada ...

... Jänes,* parve tule sa,
anna käppa ka ...

* Jänes oli siis Tartu linnapea.

Mustlasema

Oo, millal saaksin veel Mustlasema?
Oo, millal saaksin?
Oo, millal saaks?

Kus õlu looduslik ja päiksepaistega,
ma olen õnnelik vaid sinuga.

Milles nii palju on õlu
ja nii palju romantikat.

Kui kallist kodust läksin

Kui kallist kodust läksin
ma kurvalt kaugele, ma kurvalt Tartusse.
Siis ütles kase varjul
mul hella neiuke (vaat' kus loll):
“Nii selge kui see allik
on minu armastus, on minu armastus.
Siit käib küll õhtu õhtult
su järel igatsus!”

Sest sinu süda on kui Emajõgi,
voolab vaikselt, tundmatu ta vägi.
Täna võid küll tartlast armasta,
aga homme vaata, kuidas sa tast lahti saad.

Aeruta!

On arm meil möödunud ja ees nüüd lahkumine,
kas tõesti lootsid sa, et õll on igavene?
Las meeldiv mälestus meil möödunud päevist jääb,
sest lahkuda ju saab ka sõpradena Tartus.

Seepärast aeruta nüüd jälle sa, aeruta nagu eile Tartus.
Pisarad nüüd kuivata, aeruta, õll ei ole kaugel.
Kui hinges on üksindus ja südames sigatsus,
siis möödunud õlle meenuta, aeruta, aeruta.

Kui vahel tunned sa end veidi üksikuna,
siis tea, et möödub see, taas saad sa sõõmu tunda.
Kui silmis pisarad, sa pühi ära nad,
su kaunid kämblad on ju aerutuseks loodud.

Seepärast aeruta nüüd jälle sa ...

Isal on tilluke

Sa magad, Chiquito, mu koer,
ja piki randa kõnnib öö.
On meri veel ärkvel, ta kohiseb tasa
ja lainetus kaldale lööb.

Su isal on tilluke (*paus*)
ja valged püksid selle peal,
kuid kahjuks on Tartus ju saaki nii vähe
ja isal on tilluke ka...

Tuukri laul

Ei ole kellelgi nii uhket ülikonda.
Ei ole seatina taldadega kingi.
Nad sinust maha peavad jääma supelranda,
kui sina Püssirohukeldris kõnnid ringi.

Vaga vesi, sügav põhi!
Mull-mull-mull, glung-glung-glung...

Sa parves rahus oma päevatööd saad teha,
ei sõber telefoni teel sind tülitata.
Et lisaraskus liialt rõhub sinu keha,
süis pinsile saad varem, nagu oletan.

Kas tunned alati end nagu kala vees sa?
Ei tundu ohutuna mulle sinu koht.
Seal pole millegagi täita oma lõõtsa,
kui juhtub midagi ja parves lõppeb õhk.

Sa parves rahus oma päevatööd saad teha.
See pole sina, kes peab püksi pissima.
Ehk parvest välja tulla hoopiski ei taha,
sest Tartu asjad sind ju küll ei huvita?!

Väike neid, oota vaid

Väike neid, oota vaid,
veel on maid, kuhu said
antud hoiule mu armutootused,
kuid kui jõe pealt tulen taas,
hüüan rõõmsalt “Hollarii“
ja kiirelt otsin üles pelleri.

Hui ma parves olen tööl,
sulle mõtlen päeval, ööl
ja su juustest leitud linti kannan vöö. l.
Kuid kui Tartu neelab mind
ja jalge all on kindel pind,
ootab mind, ootab mind vööras linn.

Tartut tunda pole vaja,
sest kus parverahva maja,
sealt on laulu, naeru kosta taevani.
Siin on mehed, Saku Kulda
ja kui tantsima ei tulda,
pidu püsida võib varavalgeni.

Liiter viskit peseb maha
eilse viinamaitse paha.
Piip on suus ja lahkub sealt vaid joomisteks.
Piigad siin ei ole pahad,
kui sul on suur ja sa tahad,
ühe dollari vaid jätan truudluseks.

Igas jõeäärses linnas,
kus on parvetatav pinnas,
tüki südamest ma jätnud õitsema.
Kuid kui aastaring saab ümber,
pööran parveotsa ümber
ja ma Tartu sõidan, Tartu sõidan taas.

Priidul oli HIV

Ma ei kuulnud vist äratuskella, sest muidu poleks läinud ju nii:
kui tegin ehmatahes silmad lahti, seisid koduuksel Jako ja Priit.
Priit ütles: „Kaua sa magad, tolgus, aja kiirelt ennast ülesse,
sest me ootame sind juba umbes pool tundi Emajõe vees.“

Võttis natuke aega, enne kui ära jagasin, et mis värk.
Läksid üleheliikiirusega selga püksid ja jalga lendas vana kooli särk.
Kiire lonks õlut köögis, asjad kotti ja parvesse.
Raivo Kalda Otepäält hõikas: „Poisid, ärge seekord siis liialdage!“

Priidul oli HIV, taeva abiga.
Viib meid jälle Emajõe.
See on see, mis kevadest teeb aja parima.
See on see, mis paneb mõlama!

Kõik oli täpselt nii kui pidi või natukene paremgi veel.
Oli õhus tunda deliiriumi ja kuidas miskit meie soontes kees.
Jako ütles, et teeks peatuse ja mõtleks, et mida alla võtma peaks.
Kõik hüüdsid koos: „Viis kasti õlut, nagu ise sa ei teaks!“

Ja nii ta meil alati läheb, igal kevadel on alati nii.
Ja ma tean, et me oleme alati sõbrad, **kuid me ei tea, kes on see Priit.**
Meil pole vahet, et mis homme tuleb ja mida kõike minevik toob,
et oleks kõigil parved ja aerud – selle terviseks joon.

MISS SEALIKKA

Parvematka varustusse kuulusid veneaegsed veekindlad ülikonnad, mis ei olnud ei veekindlad ega meenutanud ka ülikonda. Frank jättis ühe ülikonna endale rõdule. Järgmisel aastal, kui parvetama tuli, siis ütles, et üks lind oli selle sisse vahepeal pesa teinud ning hiljem samasse kohta ka ära surnud, aga see ei takistanud tal ülikonda uuesti selga tõmbamast.

Ühel pidulikul sündmusel, kus valiti Miss Universityt või mingit muud Miss Asja, oli kutsel märgitud riietuseks ülikond. Miss Sealikka – ei olnud kellelgi nii uhket ülikonda, ei olnud seatinataldadega kingi.

Tartu tudengipäevade ajal oli mul ülikond spordikotiga igaks juhuks kaasas. Tulin viimase ellujäänud pedarastiga ööklubist ja selgitasin, et nüüd on vaja tal veekindlasse ülikonda ronida, et sellega Suudlevate Tudengite vahele kolmandaks lüliks minna. Margus pakkus välja, et viskame kulli ja kirja.

Kaotasin. Ega ma neid pedakaid alati ei võitnud ja ega ka Suudlevad Tudengid minu kaotusest midagi ei võitnud.

Aastaid hiljem kirjutas Margus oma esimese raamatu „Veeae“, mille tutvustust alustas ta sõnadega „Kolm noort inimest pannakse kõige uskumatul moel proovile apokalüptilise maiguga olukorras, mille juhtumise tõenäosus tegelikkuses on väga väike...“.

TARTU MARATONI SUUSAHUNDID

Tartu maratoni stardikoridor peidab lisaks tõsistele spordientusiastidele ka neid, kellele liibuv suusakostüüm või täpselt ajastatud tippvorm ei ole suusamaratonil osalemise eelduseks. Veelgi enam, osale seltskonnast on maraton hoopis selleks ainsaks korraks aastas, kui suusad keldrist välja tuuakse, ning mitmele lihtsalt mõnus rahvasport, mida võrdsustatakse erinevate stiilide ja kostüümidega.

Veerpalu, Olle ja teistega on samal võistlusel rinda pistnud ka Kukk, Siga, Koer ja Hunt, aga ka Vana-Kreeka sõdalane, presidendid Obama, Medvedjev, Ilves ja Merkel, ACTA ja Vist, Miilits ja Vang ning suur poroloonist korvpall.

Issanda loomaaed on olnud vähemalt selles mõttes edukas, et medal on nii neljandale kui ka eelviimasele kohale jõudes samasugune.

Tartu maratone olen läbinud alates aastast 2001. Järgnevalt ülevaade sellest, kuidas Tartu suusamaratone ei tohiks läbida.

2001: PANGE VÄHEMALT PIDAMIST!

Väljas on kohutavalt külm, vist isegi -20 kraadi. Ei ole mingit kahtlust, et Tartu maraton võiks sel aastal ära jääda. Massiteabevahendid teatavad iga päev aina tõusvast osalejate arvust ning uurivad tippude ettevalmistusi.

Peale pikaks veninud korvpallitreningi arutasid TTÜ kolmanda kursuse tudengid, et see trenn oli vähemalt sama raske kui Tartu maraton. Või kui raske see Tartu maraton ikka olla saab, televiisorist paistab pigem nagu rahvasport, kus mõni mees on vanem kui meie vanaisa.

Mõeldud – mindud. Kahjuks pärines minu viimane suusakogemus kuue-seitsme aasta tagant, kui ühe talvega murdsin ära kõik perekonna suusad. Rentisime Matkasportidist kõige odavamad puust teibad ning suundusime Tartu „kõrgmäestikulaagrisse“.

Peale teemakohaseid arutlusi Tartu ööklubides ning lühikest peatust EPA tornühikas ühe tulevase Tartu abilinnapea toas jõudsimel juba veidi vähem reipas vormis esimest korda maratoni starti. Keppide najal peetud arutluskäik päädis teadmiselega, et määratud suusad libisevad paremini.

Sel hetkel ruttas üks vanem-kui-meie-vanaisa-tüüpi mees meist mööda ning jagas kahte sorti teadmist: „Esiteks, suuski määrida, te, poisid, enam ei jõua, sest stardini on vähem kui kümme minutit. Teiseks, pange vähemalt pidamist, sest muidu surete varsti ära,“ ning andis meile ühe pidamispulga.

Kahjuks on võimalik vana kooli elutarkus ja pidamispulk ka vales vormis kokku viia ehk kogu suusapõhi täispikkuses „ära pidada“. Isegi laskumisel oli võimalik seisma jääda ja oma mõtetes seda vanameest sõimata. Umbes 20. kilomeetri paiku pigistas see ka silmanurgast pisara välja.

Katkestamismõtteid rajal siiski ei tekkinud, sest maratoni lõpus oli veel õnnetumas olukorras sõdalasi. Kui toitlustuspunktis küsisime liivapaberit, et seda pidamist veidi maha nühhkida, küsisid laiade sõdurisuuskadega mehed kirvest, et oma suuskadelt oksakohad välja lüüa. Huumor on edasiviiv jõud.

Puusuusad lõkkest välja ja sõit jätkus järgmised 30 kilomeetrit ühe suure ahtriga proua taganttuules.

Uued teadmised ja elutarkused omandatud, sai napilt alla kaheksa tunniga finišijoon ületatud ning jõutud otsusele, et edaspidi jäägu kingsepp liistude, suusataja suuskade ning korvpallur palli juurde.

2002: VEESUUSAMARATON

„Kui süiski sõidaks ühe korra veel? Kui suusad ikka enne ära määrida, siis ei saa ju nii raske olla? Eriti kui rada on ka oluliselt lühem...“ Mõni kuu enne uue maratoni starti oleks nagu kõik elmise aasta piinad unustatud ning hoolimata kuskilt alateadvusest tulevatest hoiatussignaalidest oli vaja jälle aastane suusakilometraaž täis teha.

33. Tartu Maraton toimus ilmastikuolude tõttu lühendatud ehk 42-kilomeetrisel rajal. Samade ilmastikuolude tõttu oli maratonirivi viimase paarisaja suusataja suusamäärdest sama palju tolku kui kalal malelauast. Selles võtmes oli hea tunnistada, et suusalaenutusest said täpselt samad määrimata suusad võetud. Või mis määrimata – keegi polnud neid vahepeal tahtnud ning elmise aasta pidamine ja lõkketahm oli neil ikka veel peal.

Veestilis maraton jõudis peale mudalagendike ja jõgede ületamist võiduka lõpuni ning ilmselt ka muidu sooja ilma tõttu ettevõtmine nii hull ei tundunudki. Või oli siis põhjus 21 kilomeetri võrra lühemas rajas.

2003: MASKITA SÕDALANE

Juba enne 2002. aasta lõppu oli selge, et kaks ilma kolmandata ei jää ning lõpuks oleks otstarbekas suusad ära osta, sest kolme aasta laenutuse raha eest oleks juba odavamad kätte saanud. Seekord said siiski veel samad päevi- ja maratoniradu näinud Matkaspori aiateibad alla ning minek.

Päev enne starti tekkis mõttehiiglastel geniaalne idee läbida maraton kostümeeritult. Kuna mõtte tekkimise hetkel oli Estonia kostüümilaenutus kohe kõrval, siis valisin kostüümi ühe Vana-Kreeka sõdalase järgi, kes sümboliseerib vaprust, tugevust, tahtejõudu ja ka seda, et ta pole suuski kunagi varem näinud.

Rada hakkas juba tuttavana tunduma: 20. kilomeetril meenusid esimesed Veerpalu klassikalised paaristõuked, Harimäe vaatetorni ronisime juba rõõmuga, sest teadsime, et pärast seda tuleb pikk laskumine, ning ka pealtvaatajad tundusid rohkem kaasa elavat või tundvat, sest uhke punase tutiga Vana-Kreeka kiiver paistis kaugele.

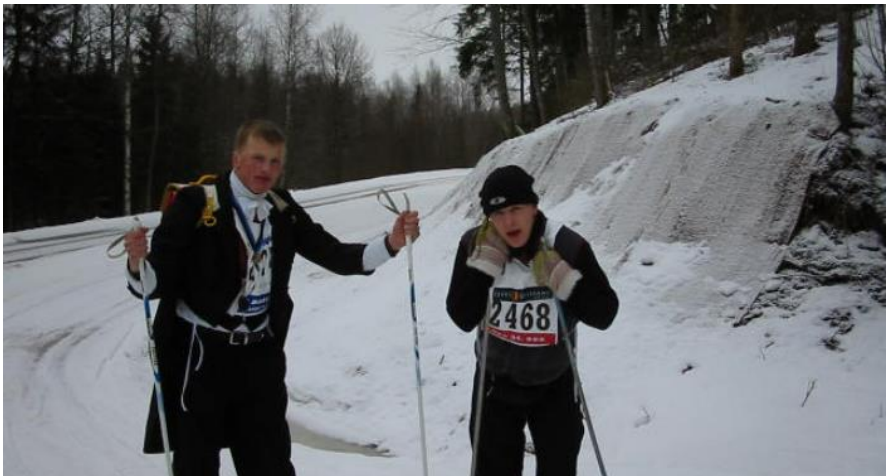
Hoolimata tagasihoidlikust viietunnisest kaotusest Jørgen Auklandile pälvis sõdalane Tartu maratonilt seekord auhinnalise koha, kostüümiauhinnalise, kui täpne olla. Paljud teised maskis sõdalased nii kaugele ei ole jõudnud.

2004: KOHT PIMEDAL POODIUMIL

Ilmataat otsustas eelviimasel ning korralduskomitee viimasel hetkel, et 35. Tartu maratoni ei ole 2004. aastal siiski võimalik korraldada. Osa väliskülalisi olid siiski juba kohal, kõigil vaim valmis ning maratoni radagi enam-vähem maha märgitud.

Mis siis ikka – huntidel on ju pikaajaline suusakogemus (viimase kümne aasta jooksul kokku 63 km + 42 km + 63 km) selja taga, hüüame „Hurraa!“ või „Vaikus on kuldne!“ ja läheme kasvõi protesti mõttes ja sõidame selle raja läbi.

Väikese meediamulli abiga oli stardis kokku üheksa inimest, kelle seas vähemalt üks ajakirjanik ja üks väliskülaline. Ülikond seljas, andsin šampusepauguga 35-ndale Tartu maratonile mitteametliku stardi.

Rada ei olnudki nii hull, sest meie ees ei olnud mitu tuhat inimest just sama teed läinud, aga toitlustuspunktide puudumine andis poolel rajal juba tunda. Õnneks sai Kuutsemäelt läbi käidud, katkine suusaklamber parandatud, seljankaga elujõudu sisse puhutud ning edasi sõtkatud.

Kümme tundi peale starti, kuskil 50. kilomeetri juures, oli jõud otsas ja tuled surnud – ei jõudnud ega näinud enam mitte suuskagi. Lohutasime end sellega, et kümne tunni pärast oleks rada tavatingimustes niikuinii suletud ning rõõmustasime end sellega, et mitteametlikult moodustasime Tõnise ja Märdiga esmakordselt Tartu maratoni esikolmiku.

2005: TARTU MARATON ON KUKEPEA

35. Tartu maratoni teist korda läbimine toimus läbimõeldult – alanud oli kuke aasta, mistõttu olid vanad tudengiaktivistid juba kaks päeva enne maratoni starti kukekostüümides Pärnus, kus toimusid tudengite talvapäevad.

„Miks kanal pole rindu? Sest kukel pole käsi“ naljade saatel jõudsime väikese munemisega Pärnu Kuursaalist otse Tehvandile. Toitlustuspunktides küsisime kukesuppi, praemuna ja kanafileed ning kinnitasime kaasaelajatele, et Tartu maraton on kukepea.

Kukepeast oli kokkuvõttes isegi kasu, sest paks poroloon hoidis kõvas pakases hästi sooja, kuid 9 tundi ja 52 minutit peale starti olid finišijoonel kõvadest kirejatest alles vaid uppunud kuked, sest lõpparvestuses tuli peale meid vaid üks munema jäänud suusataja.

2006: NELI KOERA JA TANKIST

Koera-aasta stiiliks sai filmi „Neli tankisti ja koer“ modifitseeritud variant „Neli koera ja tankist“. Pakskoer tõi kooki ja moosi, Laika läks kosmosesse, Juhtkoer pani leekima, Narkokoer võttis jälje üles ja Tankist andis tuld.

Klähvides ja haukudes läbisime kõik kilod ja meetrid, nuusutasime üle Harimäe tornid ja muud vaatamisväärsused ning tõusime loomariigi arvestuses põhimõtteliselt pjedestaalile.

Üks veidi karvasem koer teipis enne starti paar energiabatooni kostüümi sisse oma käpa külge. Hiljem sai mägedest pärit ja näokarvade depilatsiooniga tuttav Martin teada, mida tähendab jalakarvade epilatsioon.

2007: SUUSAHUNT JA KOLM PÕRSAKEST

Punase tule emise aasta ehk kuldse sea aasta stiili-ideed ei olnud väikese hundijalavee abil raske välja mõelda.

Julge hundi rind sigaraskeid tõuse ei kartnud, sest esmakordselt läksime maratonile määritud, muidugi searasvaga määritud suuskadega. Kõige väiksem Nuff-Nuff oli uhke, et sõitis maratoni esmakordselt läbi uisusuuskadega. Ise ta pole puusuuskadel seda veel proovinudki.

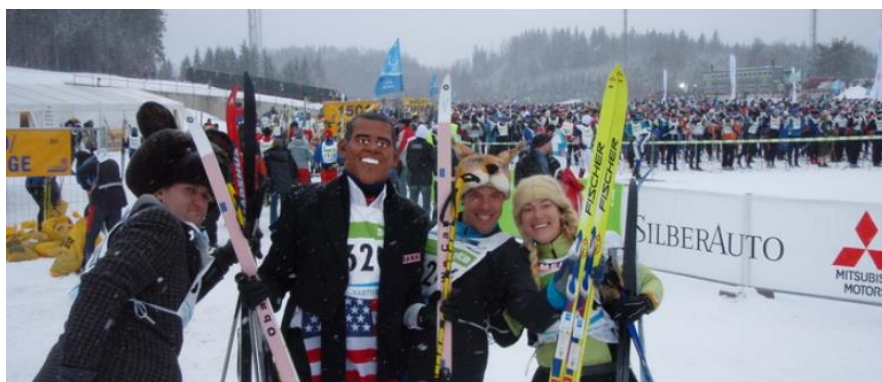
Sigade revolutsioon õnnestus, sest hunt jäi seekord loomarvestuses viimaseks.

2008: TALV EI JÄTNUD KEDAGI KÜLMAKS

2008. aasta talv ei jätnud kedagi külmaks. Isegi mitte ilma. Vanust oli, mõistust hakkas vaikselt tekkima. Kui maratoni ei toimu, siis maratonile ei lähe.

2009: BARACK OBAMA

Tulenevalt töö- ja spordiasjadest suutsime ka 2009. aasta maratoni keeruliseks korraldada, olles 15 tundi enne maratoni algust Vilniuses BC Kalev Cramo *ns* Lietuvas Rytase mängul. Kaheksa tundi enne starti ületasime Leedu-Läti piiri ning loetud tunnid enne starti puhkasime või keerutasime jalga Riia ööklubis.

Maraton tundus tänu ilmale ja raja heale ettevalmistusele seekord oluliselt lihtsam kui varasematel aastatel, mistõttu ei olnud probleemiks, et keldrist lõpuks välja toodud suusad said vaid ühelt poolt tuunitud – teisel pool suuski oli endiselt 2007. aasta maratoni searask.

Oodatult läks grupi ainus naisliige Liis ehk Angela Merkel vähem kui kilomeeter peale starti oma teed ning G3 liikmed teda enam ei kohanud.

Esimestel kilomeetritel sai siiski natuke rohkem keppi, sest Medvedjevil läks üks kepp per kilomeeter, mis tähendas, et peale teist kilomeetrit olid Venemaal tühjad pihud. Õnneks hakkas ühel noorel suusatajal suurest karust kahju ja ta laenas oma meetripikkuseid suusakeppe. Ei läinud palju paaristõukeid mööda, kui Medvedjev Ilvese ja Baracki kinni püüdis.

Järgmine meeldejääv episood leidis traditsiooniliselt aset Harimäe vaatetornis, mis on maratoniraja kõige kõrgem tipp. Kõrgetasemeline seltskond oli kohustatud sealt traditsiooniliselt läbi astuma, sest „Yes We Can!“ (*Can* tähendas antud juhul taskus olnud 0,33 l purgiõlut).

Kokkuvõttes sai selgeks, et pikamaadistantsile kummist mask ei sobi ning frakis saaks paremini harrastada mõnd teist spordiala, näiteks korvpalli.

2010: MOSKVA PISARAIK EI USU

39. Tartu maraton möödus Kaukaasia vangile Šurikule ja spordiinspektor Kukekesele nagu suveöö unenägu – lauldes ja mängeldes. Endiselt 2007. aastast suuskade all oleva pidamisega (määrdega alt ei mindud, sest seda jälle ei olnud) tehti sel aastal viimase kümne aasta täispikkade maratonide uus rekord 7 tundi ja 34 minutit. Korrates tarkuse vanaema: neljas koht ja 4448./4449. koht saavad finišis sama karva medali.

Huumorisoont oli ka kohalikel konstaablitel, kes meid nähes oma endisi kolleege tervitasid, kuigi me ei saanudki aru, kas selle all mõeldi vangi või inspektor Kukekest.

Traditsiooniliselt võeti rajal ära ka Harimäe torn, hunnik soolatud hapukurke ja veel midagi kuskil... enne seda tõusu seal.

Kinnitust leidis vana tarkus, et maratoni parimad osad on start, laskumine ja finiš. Kell 3.40 ärkamine, et starti saada, mõned loetud ja lugemata kilomeetrid ning maratonijärgne Tallinna tagasi sõit on hoopis teise rahvusooperi teemad. Aga Moskva pisaraid ei usu.

2011: PALLIKANDMINE JA VALESÖÖT

40. Tartu maratoni põrgatasid tänavakorvpallurid läbi igati määrustepärase 8 tunni ja 7 minutiga, olgugi, et paar pallikaotust ja tehniline *time-out* Harimäe tornis oleks Kuutse toitlustuspunktis peaaegu valusalt kätte maksnud, sest punkti/vahefiniši väravad sulgusid vaid mõni hetk peale meie saabumist.

Siiski viisid pallikandmised laskumistel, kiired söödud ja vaheltlöiked palli korvi (loe: finišisse) 23 minutit enne normaalaja lõppu.

2012: ACTA JA VIST

2012. aastal valitses korralik ideepuudus. Ainus aktuaalne teema oli vist ACTA. No siis ACTA ja Vist läksidki. Ilmselt oli tegemist esimese arvutiklaviatuuriga, mis maratoni otsast lõpuni läbis. Fooliummüts jäi maha, sest olime Magnusega liiga palju seemneid söönud.

Kokkuvõttes ei olnudki see väga eriline saavutus, sest samal aastal vedasid Mart ja Timo kogu maratoni enda järel süsta.

2015: ÜKS ON LAISK JA TEINE LOLL

Kui oled läbinud kümme Tartu maratoni, siis saad selle eest Tartu Maratoni kuldmärgi. Peab ikka eriline loll olema, et edasi pingutada, kuna 20. ja 30. kord annavad vaid marginaalse 20. või 30. korra märgi. Sellegipoolest sai riigikogu valimiste eelne 11. suusamaraton läbitud Mõhu ja Tõlpa ehk „üks on laisk ja teine loll“ stiilis.

Laiskust ja lollust näitas ka asjaolu, et peale Harimäe torni külastust selgus, et oleme konkurentsilt viimased. Eldar Rønning (2:43.41) oli suundunud kolmveerand tundi varem soojale finišiõllele.

2019: KORVPALL ON TAGASI

2019. aastal oli korvpall tagasi, osaledes seekord poolmaratonil. Kostüüm oli varnast võtta. Suusad ja kepid ka. Tegemist oli teadaolevalt esimese korraga maailma ajaloos, mil suusamaratoni läbis korvpallikostüümi sees olnud korvpall.

Rajal tegin pildi koos korvpalluri Valmoga, kelle puusuusad olid kadestusväärsest rasked. Ka kogunud korvpallilegendil jooksis juhe korraks kokku, kui maratoni toitlustuspunktis andsin talle kostüümist välja võetud korvpalliga söödu.

2020. aastal oli plaan rajale tagasi minna, aga ilm oli jälle asjata. Nii mõttetud reisi lõunasse pole ka linnud ammu teinud.

KÜMME SOOVITUST ALGAJALE SUUSAHUNDILE

- 1) Kõige tähtsam on panna pidamist. Pidamist pannakse pidamisepulga abil suusa keskmisele osale, mitte üle terve suusa. Muidu kisub võistluse ajal silmast pisara välja.
- 2) Suuski on soovitatav määrada. Pane tähele, et 2007. aastal alla pandud määre ei pruugi aastaid hiljem enam toimida.
- 3) Puhka välja. Enne maratoni ei ole soovitatav end väsitada. “Alpimajast“ ei tohiks otse maratonile minna.
- 4) Maratoni eel ei ole soovitatav “dopingut“ tarvitada. Doping on salakaval ning võib tõsta nii sinu erütrotsüütide hemoglobiinitaset kui ka vähendada võimet hommikul tõusta või ärgata.
- 5) Tehvandile tasub varakult kohale minna. Ei tasu alustada sõitu eelmisel õhtul Vilniusest või samal ööl Pärnust.
- 6) Stardis ära jää jokitama. Proovi juba alguses hea positsioon hõivata, mitte alustada kõige viimaselt kohalt nii, et sätid oma suusad meelega kõige viimasele kohale.
- 7) Maratonirajal tegele ainult suusatamisega. Harimäe torni ronimine ning ürituse piltide ja videote tegemine jäta teiste hooleks.
- 8) Vali sobiv riietus. Poroloonist kukekostüüm või kummist neegrimask ei ole kõige sobivamad suusavormid.
- 9) Vali õige tehnika. Ära jää lootma, et poolal teel hakkab eelmise aasta klassikaline samm meelde tulema.
- 10) Tee klassikalist suusatrenni. Üks kord aastas suusad jalga panna on nagu kommunismi kolm võitu: vähevõitu, sitavõitu ja kallivõitu.

MTÜ VANAKOOLITÜTRED

2001. aasta Roheliste rattaretkel „Kuidas elad, Rannamaa?“ võtsime kasutusele voodilina kirjaga „VANA KOOLI MEHED“. Kolm tuhat inimest vaatas matkal sealauda seinale projitseeritud Eurovisiooni, mille Eesti võitis.

Vana kooli mehed alustasid tegevust, aga tegemist oli ajaga, kus .ee domeeni sai vaid juriidiline isik. Poole aastaga juura selgeks saanud kodanik otsustas seetõttu Eesti äriregistrisse kanda MTÜ Vanakoolimehed.

Sain vastuse, et sellise nimega MTÜ-d ei lubata Eesti äriregistrisse lisada, kuna nimi ei ole juriidiliselt sobilik. Sellest sai esimene piisk kodanikuaktivisti karikasse võitluses bürokraatia ja otsese jaburuse vastu. Äriregister sai mõne tunni jooksul vastulause, mille sisu oli järgmine: „Eesti äriregistris on juba MTÜ Kodutütred. Kas MTÜ Vanakoolitütred oleks sobilikum?“.

Ja nüü saigi äriregistrisse kantud MTÜ Vanakoolimehed, millel erilist majanduslikku tegevust ei olnud ning mis on tänaseks kustutatud, kuid leht www.vanakoolimehed.ee on siiani üleval. Vanadel meestel on õnneks samad õigused kui noortel tüdrukutel.

EJ JÆTTA TILCKA PØHJA

Minu esimene välisreis üliõpilasesindajana oli 2001. aastal Bergenisse, kus toimus rahvusvaheline ülikoolide nädal. See tähendas, et nädala jooksul tegid kohalikud aktivistid ligi 20 erineva riigi esindajale selgeks oma üliõpilasliikumise toimimise nii koolis, linnas kui ka riigis. Osalejad õppisid sellest palju kasulikku oma ülikoolides rakendamiseks ja asjadest, mida ei peaks kõrghariduses kindlasti rakendama.

Sõitsin nädalasele konverentsile Bergeni ülikoolis koos Erikuga. Kuna meil lennupiletite jaoks raha ei olnud, siis sõitsime praamiga esmalt Stockholmi ja sealt rongiga läbi Oslo Bergenisse. Mul ei ole kunagi peale laevasõitu nii paha olnud, sest kogu selle loksuva teekonna jooksul ei teinud ma Stockholmi praamil mitte ühtegi napsi. Seda viga pole ma hiljem enam korranud.

Kogu konverentsi parimad elamused saime Bergeni seitsme mäega tutvumisest, ehkki tegelikult keegi täpselt ei tea, millised need seitse mäge parasjagu on.

Konverentsi korraldajad ütlesid, et neil polnud veel elus olnud olukorda, et nädal aega järjest vihma ei saja ja päike paistab. Kunagi tilkus seal vihma lausa 85 päeva järjest. Meie reisinädalal ei sadanud aga tilkagi. Konverentsi peateema oli „Ej Jætta Tilcka Pohja“.

NARVAST KIHNU SAARELE

2001. aastal oli mul võimalik sõita ühe nädalaga jahil Narvast Kihnu saarele. Kõigepealt nautisid kaptenid Narva positiivset ööelu, siis asuti teele, aga kuna tuult ei olnud, siis loksuti esimene jupp mootorite ja maarottide abil Narva-Jõesuust Vergi sadamasse. Kaptenid samal ajal puhkasid päid.

Kaberneeme sadamas pidasin sünnipäevapidu ning merehaigust ei kartnud Kuivastuni. Siis kolisin võitjavõistkonna jahilt üle mereakadeemia valesse „Tormilindu“ ja oksendasin Kuivastust Kihnu saareni.

Aasta hiljem toimus regatt kahes osas, sest Narvast otse Kihnu sõita tundus ka vanadele merekarudele veidi kahtlane mõte.

Purjetada on tore, kui just tuult ja laineid ei ole. Muidu võib meri haigeks jääda. Aastaid hiljem tegi Jaan Tätte sellest loo „Tuulevaiksel ööl“. Sina otsid valget purje, mina otsin maad.

BERLIINI LOVE PARADE

2001. aastal sattusin Tudengiviktoriini korraldustoimkonnaga Berliini Love Parade'ile. Oli mõnus elamus, millest suurem osa möödus bussis. Sellest tekkis mõte järgnevatel aastatel reisikorraldus enda peale võtta.

Seitsekümmend inimest bussi ehk kaks korrust ääreni täis ja minek. Kui keeruline saab see olla?

2002: BEMM PURUKS

Praegu kõlavad meenutused sellest, kuidas pea 70 inimest sõitis kaks ööpäeva üritusele kohale ning sama kaua tagasi vaid selleks, et kümneks tunniks tunda end ühena miljoneist, lausa uskumatult. Reisi osaks olid tasuta piirületused, altkäemaksud ning maffiasõda Poola peatuskohas, kus meie randa parkinud reisiseltskonna kõrval lasti pilbasteks üks BMW. Kaks autos olnud inimest sai surma, õnneks meie, kelle seas oli ka mitme tähtsa ametkonna esindajaid, viga ei saanud.

Eestlased pääsesid poolakate maffialahingust eluga

Berlini Love Parade'ile sõitnud bussitais eestlasi pääses reedel Varssavi lähedal supeetrannas kohalike kurjategijate tulevahetusest õnnelikult eluga.

Eestlasi vedanud kahekorraseline buss oli parasjagu peastunud Varssavist, umbes 40 kilomeetri kirde suunas Poola väikelinnas Wyszkowies, kus on võiga ilus supeelrand. "Kell oli umbes viis õhtul, mõelisin, et istume maha, võtame päikset ja kirmee ujuvat," märgis üks reisi korraldajatest Reigo Kimmel SL Õhtulehele. Ootamatult ei tsidid eestlased end krossi tulevahetust. Randa sõitis BMW, kus istus paar meest, selle kõrval aga Opel Record. Viimast väija karnasid mehed kaks

kasid BMWd laskema. "Meist umbes 20 meest olid võrk-pallipallitall, kus mõnikümmerd minutit varem palli tagusime."

Tõenäoliselt tulistati AKS-tõmasidid ning üksiklaskete teh-ti vähemalt kolmkümmend. Vahanguriga laskmisel oletsid eestlased, et nad jäävad poola peetrannas olijatid. Tulevahetuses üksi eestlane kannatada ei saanud. "Õhime õhus küll, kuid kui palju, seda ei tea," sõnas Kimmel "Aktuaalsele kaamerale".

Laskjad põgenesid rannast sama ootamatult, kui nad sinna ilmasid. Ka eestlased otsustasid lahkuuda. Enne vaataasid siiski julgema üle segitulistatud BMW autos oli vähemalt üks sport ja teine raskelt haava-

tud mees. "Võigas pilt, kuid Poolas on juba olnud halvast jagunenud. Üks meist sai poliitselt vales kohas üle tee nimenise eest travvi," kõneles Kimmel. Saepärast et tahinud eestlased politsoiga emant tege-mist teha ning hoidsid rannast eemale.

Poola ajalehe Życie Warszawy teatel tapeti kohapeal kaks inimest ning kaks viidi raskes seisus haiglasse. Lehe and-mel oli üks tapetust - väidetavalt Wyszkowie linna kunte-gelise gruppeeringu liider. Vi-mane olevat reede õhtul koos sõpradega supeetrannas peesta-nud.

Politseiameti pressiesindaja Robert Kórwits ütles ette SL Õhtulehele, et nad pandab ametlik teave Wyszkowie su-

peetrannas toimunud tulista-misest. "On kohalike tasemel," lausub Kórwits. Tema sõnul jääb see Poola ameti-võimude otsustada, kas nad tulevikus vajavad eestlaste tunnustust või mitte. Nad võivad eitada õigusaibalpe, mis kaib läbi prokuratuurit, se-mis üks politseinik. Inimesed kuulatakse sin üle ja tunnusta-ved saadetakse ära, kõneles ta. Samas võib aga üritja ka Ees-tisse sõita. Kõikvõimalikke õigusaibalpeid on varem ette tulnud küll, rikkas politseinik, et nad on pidanud tunnustust võtma.

Allar Viirik,
Siim Randik

Ajasin seltskonna kiirelt lähedal asuvasse bensiniijaama, sest meil oli lähiajal preemat teha kui pealtnägijatena Poola militsale juhtunu kohta ütlushi anda. Õnneks oli ka kohalikel ametimeestel rohkelt tegemist, sest nad ei pannud

bensiinjajaama suure propaanitünni otsas suitsupausi teinud pealtnägijaid üldse tähelegi.

Love Parade'i külastas miljon inimest. Meie suurimaks varanduseks oli seitsmemeetrise õngeridva otsa tõmmatud Eesti lipp, mis oli tõenäoliselt ainus viis, kuidas seltskond lõpuks tagasi kokku sai. Kõigil ei õnnestunud aga süiski isegi seda lipuhiiglast näha, sest vahetult enne bussi väljumist tuli ühest põõsast välja eelnevalt terava silmavaatega tundunud Margus, kes katsus mu nägu ja küsis, kas see olen ikka mina. Vabandas ja selgitas, et oli peo käigus oma läätсед ära kaotanud.

Viimasena laekus politseieskordiga Uwe, kes meie küsivate pilkude peale ütles, et kasutas politseid taksona. Kõigepealt ütles politseile, et raha ei ole ja et sõbrad on linna ääres ühel suurel järelpeol. Sai tasuta sõidu. Käis peol ära ja süis tuli sama jutu, kuid teise politseitaksoga tagasi. 2002. aasta Love Parade'i teema oli „Access Peace“.

Üks konkureeriv seltskond oli samal ajal oma väljasõidu reklaamimiseks kaasanud bussi Arnold Oksmaa. Koduteel saime Leedus kokku. Paljud tahtsid meie bussi üle kolida, sest Arnold tahtis bussi esüstmel üksi midagi muud teha. Aga meie buss oli juba täis.

2003: PASS PURUKS

Aasta hiljem jätkus asi veelgi suurejoonelisemalt: Rate.ee tegi reklaami, Uno.ee Ragnar tegi pilte ja seltskonna kõige kainema isiku, bussis DJ-rollis olnud Märdi passi rebisid Poola piirivalvurid igaks juhuks puruks. Märt sai katkirebitud passiga tagasi koju seigelda, ülejäänud jõudsid edukalt kohale ja ka tagasi.

2006: BUSS PURUKS

2004. ja 2005. aastal jäi paraad ära, kuid 2006. aastal toimus viimast korda taas Berliinis. Lätis läks põlema Taisto bussi rattalaager, mis tähendas ööd bussis või selle kõrval killustikul ning asendusbussi, mis saabus järgmisel hommikul. Imelikul kombel suutsime sellest hoolimata õigeks ajaks suurüritusele kohale jõuda. Esmakordselt osales Love Parade'il ka Baltic Groove Union ehk rekka Eesti, Läti ja Leedu DJ-dega.

Seltskonnaga oli kaasas ka üks alaealine ehk 17-aastane kutt, kelle eest lubas vastutada tema vanem õde. Kui buss hakkas Berliinist tagasi tulema, siis keda ei olnud, oli seesama õde. Jätsime tema passi saatkonda ja tulime tulema. Kutt ütles, et ta õde ongi selline.

Alates 2007. aastast toimus paraad kaugemal Ruhri piirkonnas, mis enam bussisõitu ei väärinud, ning 2010. aastal tehti paraadiga lõpp, kui 21 inimest masside jalge all surma sai.

Eesti seltskond jäi igas olukorras ellu ning kindlasti mäletatavad osalejad neid reisi (käändes: reis-reie-reit) tänaseni. Korralduslik väljakutse ligi 70-pealise peoseltskonna eest viis päeva hoolt kanda andis mulle piisavalt hea kogemuse, et 2007. aastal produtsendina tööle asuda.

MEREMEHED ON MERISEAD

Eesti muusikaajalugu sisaldab peatükki, mil Tartu tänavatel peeti aastaid ka kodukootud Love Parade'i ehk Freedom Parade'i. Berliini ja Tartu mastaapide vahe oli nagu Berliinil ja Tartul tänaseni. Sellegipoolest pakkus ka kodumaine paraad omamoodi elamusi, millest üks meeldejäävamaid oli 2001. aastal Tartu turu külastamine, kus kohalik turumutt pakkus kümne krooni eest seapraadi. Tegelikult sai kümneka eest hoopis ühe elusa merisea, kellest sai 2000. aastatel Eesti aktiivseim peoloom nimega Hübö-Hübö.

Merisiga, kes peojärgseks hommikuks oli kadunud, tuli neli päeva hiljem välja auto kõrvalistme alt. Lisaks paraadidele osales Hübö-Hübö kanuumatkadel, asendas ööklubis mustkunstitriki ajal jänest ning käis lugematul arvil pidudel. Naised arvasid, et kõik mehed on sead. Olime eriarvamusel – meremehed ei ole sead, nemad on merisead.

Peolooma kõige karmim elamus oli ühel hommikul, kui ta öisest laenutusest tagastati puuriga, millesse oli sisse pressitud padi ja viinapudel. Pudelil oli kork maha tulnud ehk Hübö-Hübö oli hommikuks väga lähedal uppumissurmale. Viina sisse on Eestis paljud sea moodi mehed uppunud, kuid seda ilmselt mitte otseses mõttes. Samas oli siga kliiniliselt väga puhas ning karistuseks sai lepingujärgne laenuvõtja magada padjal, mis võis hommikuks ka karsklasele pohmelli tekitada.

Kui merisea keskmine eluiga on 4–8 aastat, siis selle sea aktiivne eluviis aitas tal vormis püsida pea kümme aastat. See on vist koht, kus loomakaitse peaks sekkuma.

Teiseks meenutuseks on 2004. aastal Club Parade'i rekkä ehitamine, milles osalesid toonased peoseltskonnad Bromill.ee, Hullumajand.com, Mulli Club, Vanakoolimehed jt. Rekkaga sõitsime Tallinnast Tartusse kohale keskmisest pulmarongist pikemas autorivis ja Kükita grilli ees peatuses said soovijad isegi soovilugusid tellida.

Tagantjärele ei oska vist keegi selgitada, miks meie rekkas oli ergomeeter, velotrenažöör, töötav Pinballi automaat, paarkümmend kasutatud klaviatuuri jms, kuid tegemist oli selle ürituse konkurentsitult kõige kõvema lahendusega, mis Tartus seisis targu paigal.

Viimaseks meenutuseks on üks idiot, kelle kümnekonna meetri kauguselt visatud pudel tabas minu pead. Abivalmis turvamees ütles seepeale: „Muidugi on meil meditsiiniabi olemas. Lähete siit Riia mäest üles ja kohe peale sõjakooli, vasakut kätt“. Läksin ja sain peahaavale neliteist õmblust. Aitab küll nendest paraadidest. Aga miski muu ei tee inimesi lähedasemaks kui ühekoos tehtud lollused.

ALBERT LE KASS

Ühel pikemal nädalavahetusel jätsin Hübö-Hübö koos puuriga vanemate juurde hoiule. Ema mõne korra küll mainis, et võiksin oma loomakesele järele tulla, kuid alati oli kiire ja lõpuks harjus ka Hübö-Hübö ise ilmselt veidi rahulikuma eluga ära. Peale seda ei tundunud uue lemmiklooma võtmise mõte eriti loogiline, aga mingil hetkel tuli kass peale ehk hädasti oli vaja 2005. aastal endale üks valge kassipoeg võtta.

Kass sai nime A. Le Coqi järgi, milles A tähistab samuti Albertit: Albert Le Kass siis, lühendatult Alkass.

Viisteist aastat hiljem on Alkass endiselt elus. Peab Tabasalus rahulikult vanaduspõlve. Ühel pikemal nädalavahetusel, umbes kümme aastat tagasi, andsin ta vanemate juurde hoiule...

KUIDAS KÄITUD?

Peale Eurovisiooni sain kõne sõber Olavilt, kes aitas Saku Suurhallis toimunud laulupeo logistikaga. Olavil oli mure, nimelt tuli Sakusse tagasi saata terve hunnik ajakirjanikele mõeldud, kuid joomata jäänud ja seetõttu täis õlle- ja siidrivaate.

Olavi ütles, et võta kiirelt kanistrid kaasa ja tule kohale. Küsisin, et palju võin võtta, kas 100 liitrit sobib? Sain vastuse, et võta, palju tahad.

Tasuta õlut pakkudes ei tohi kunagi öelda, et „võta palju tahad“. Käärreagerimisüksus, millesse kaasati ka Eesti politsei 20-liitrised alkoholi konfiskeerimise kanistrid, sai loetud tundidega paraku kokku vaid 170 liitrit. Viimases hädas ostsime Statoilist veel ühe viieliitri veekanistri, mille sisu läks koha peal muru kasteks. Õnneks oli kohal ka teisi üksuseid ja kuuldavasti läks toona sedasi heategevaks otstarbeks üle 500 liitri õlut.

Kokkuvõttes selgus, et selle vaadist välja valatud koguse peaks kohe samal päeval ära jooma. Sellega ei olnud paraku keegi arvestanud. Samas ei keelanud see ühel tüübil endale õllevanni teha. Ausus, julgus, otsustavus – need on kolm kindlat alkoholihoobe tunnust!

Järgmisel päeval otsisid mitu meest vastuseid Jaan Pehki videost tuntud küsimusele „Ärkad pärast joomist Pärnu poetidega munakivisillutisel ... Vastu vaatab pehme švammiga Vösapetsi mikker, taamal naerab kaameramees. Kuidas käitud?“.

Edaspidi loodi analoogsete murede lahendamiseks kriisikomisjoni meililist. Kahjuks või pigem õnneks ei ole Eesti Eurovisiooni enam võitnud, kuid küllaltki andekad Eestit tutvustavad Eurovisiooni vaheklipid laadisin hiljem üles aadressile [YouTube.com/Eurovision2002](https://www.youtube.com/Eurovision2002).

ERNA MATKA VÕIT

Sõjardite ERNA retke kõrval toimus aastaid ka tsiviilidele mõeldud ERNA matk, mis 2002. aastal oli 24-tunnise kontrollajaga ning koos boonuspunktidega maksimaalse teepikkusega umbes 80 kilomeetrit.

Eelmisel õhtul sõitsin rongiga Aegviitu, kus Mait ja Ivar aitasid telgi kuskile metsarajale sättida. Kell kolm öösel saime lõpuks magama. Kell neli öösel sõitis täistuledega telgist meetri kauguselt mööda metsavaraste traktor, nii et kella viieni sai umbes 180-se pulsiga rahulikult edasi põõnata.

Kell kuus anti start ning kossutossudes ja lukuga lühendavates vabaajapükstes mehed alustasid matka, mille käigus täitsime kõik ülesanded maksimumilähedase tulemusega. Näiteks paarist teibast, prügikotist, nõõrist ja presendist tegime mõne minutiga kanuu, mis õigustas end ka vee peal. Viktoriinivõit ei olnud meie teadmiste juures mingi küsimus.

Raudteel kohtasime vastutegevust, kus puudutuse korral tuli paberlikul olnud elu ära anda. Tegin elu kiireima sirgjoonejooksu metsa, mille tulemusena minu elu jäi ainsana alles. Finišis oli see üks punkt elutähtis.

Matka käigus leidsime Aegviidust ligi 60-meetrise torni, mille otsa oli hädasti vaja ronida.

23 tundi peale starti ei olnud jalad lihtsalt nõus enam kõndima. Lõpukilomeetrid läbisime joostes, sest selleks kasutatakse teisi lihaseid. Jõudsime finišisse samal ajal hiinlastega, kes saavutasid Erna retkel kaksikvõidu. Need nägid veel hullemad välja kui meie: mõnel ninast veri väljas, kõik läbimärjad ja mudased. Õnneks hakkab igal eestlasel alati parem kui keegi teine, eriti veel hiinlane, on temast hullemas olukorras.

Eneselegi üllatuseks saime mõni hetk hiljem toimunud autasustamisel teada, et kui hiinlased võitsid 2002. aasta ERNA retke, siis Vanakoolimehed võitsid 2002. aasta ERNA matka vaid ühe punktise eduga laigulisemas vormis skautide ees. Lõpetada tuleb siis, kui oled tipus.

KERI JALA SAARELE

Ühel kevadtalvisel nädalavahetusel oli hädasti vaja minna koos Maremarki sukeldumisklubiga Keri saarele, et seal tuletorn korda teha. Mitte ujudes ega paadiga, vaid jala, mööda jääd.

Võtsime kaasa Salvo plastkelgud ja spordikotid. Ando, meie seltskonna kõige targem matkamees, tuli korraliku seljakotiga, et ei peaks Indreku või kellegi teise kelku tassima. Tulemusena sai ta lisaks oma seljakotile vedamiseks ka kelgu koos sajakilose traktoriakuga, mis oli vajalik Keri tuletornile voolu andmiseks. Ettenägelik tarkus ei vii alati edasi.

Vahetult enne kaldale jõudmist nägime, et saart ümbritsevad korralikud jääkuhjad. Mõni minut enne seda, kui päike tuled surnuks lasi, selgus, et enne saart on vaja teha veeületus, milleks ei ole traktoriakuga võimelised isegi maailma parimad ujujad.

Ühes kohas olid jääpangad siiski nurkapidi koos ja hiljem kuupaistel viiemeetrise jääkuhja ületamine käis juba lihtsalt. Ühel mehel murdus pankade vahel hüppeliiges, mistõttu sai ta järgmisel päeval helikopteriga tagasilennu. Väsimus oli kõigil selline, et hea meelega oleks ka endal mõne liigese ära murdnud, et Tallinna tagasi helikoperdada.

Keri tuletorn sai tööle ning 50-kilomeetrise matka lõpus enam väga ei häirinudki, et vahetult enne kindlale maale jõudmist oli vaja veel ühest suuremat ja pikemat sorti jääpraost mööda saada. Mis see mõni kilomeeter mööda jääd siis ära ei ole?

SEPTEMBRIS EI JOO

2002. aasta 30. septembri õhtul kell 23.50 kutsus Madis mind ühte vanalinna lõbustusasutusse peole. Ma ei tundnud Madist sel ajal veel eriti hästi, sest EÜL-i juhatuses olime koos alles aasta hiljem. Jõudsin kohale veidi enne südaööd ja nägin pealt, kuidas seltskond mehi luges sekundeid: 10-9-8-7 jne. Kui aeg täis, siis avas Madis õlle ja tähistas järjekordset oktoobri algust. Siis jõudis mulle kohale, et Madis oli septembri mingi kunagise lubaduse tõttu alkoholivabalt mööda saatnud.

Ütlesin, et see on nii loll idee, et järgmisel aastal võtan ise ka osa. Mõeldud – tehtud, kuigi 2003. aasta Tallinna tudengite sügispäevadel kerkis teele päris mitu väljakutsuvat olukorda.

Oktoobri algust tähistasid kaks Eesti Üliõpilaskondade Liidu juhatuse liiget juba koos EÜL-i Villardi tänava kontori katusel. Siit edasi tekkis mõte kaasata 2004. aastal ettevõtmisesse suurem seltskond, seda peamiselt põhjusel, et endal järgmine september lihtsamalt mööduks.

Nü sai ärireister juurde veel ühe MTÜ, seekord nimega MTÜ Septembris Ei Joo, sest www.septemriseijoo.ee domeeni jaoks oli vaja uus ühing luua. Olid ajad.

Järgnevatel aastatel oli kampaanias osalejaid paarisaja ringis, kuid Facebooki tulekuga tõusis see arv tuhandetesse. 2018. aastal võttis projekti juhtimise enda

peale Tervise Arengu Instituut, mis jätkab seda tänaseni. Kampaaniatesse „SeptembrisEiJooks“ ja „Alkoholist Puhkus“ on kaasatud üle 20 000 huvilise, kellest vähesed teavad, et kogu ettevõtmine sai alguse ühe kontori katusel toimunud õllejoomisest.

Paus alkoholist ei tee kellelegi halba, isegi mitte (maani-)täiskarsklastele.

HAVE A NEW YEAR

Madise eestvedamisel sõitsime aastavahetuseks Amsterdamit, sest miks veeta aastavahetus Vabaduse väljakul? Rentisime ühe vana kooli matkabussi ja sõitsime mitu päeva, et kohale jõuda. Kuna Amsterdamis parkimine oli suhteliselt keeruline, siis parkisime kohaliku politseimaja ette.

Järgmisel hommikul tuli kohalik politseinik akna peale koputama. Parasjagu roolis olnud Janek kruttis käsitsi akna alla, kusjuures tal olid juuksed parasjagu sama sassis kui hetk varem konsoolist välja tõmmatud kassetmagnetofoni juhtmed. Janek ütles politseinikule „Have a New Year!“ ja kruttis akna kinni tagasi. Ilmselt tundus see politseinikule adekvaatse vastusena, sest parkida saime seal edasi.

Üks seltskonna liige otsustas Eestisse tagasisõidul Amsterdamist ühe seene kingituseks kaasa võtta. Ülejäänud liikmed olid selles osas väga skeptilised, sest ees ootasid piirikontrollid ja muud jutud. Ei olnud sel ajal veel Schengenit. Andsime Tartu seenelisele loa tingimusel, et ta võtab võimaliku kontrolli korral kogu vastutuse enda peale.

Peaaegu oleks õnneks läinud, kuid Eesti piirivalve otsustas peale matkabussi külmpakist leitud seent võtta rendibuss algosakesteks lahti. Õnneks leidsid nad üles ka minu kadunud GPS-aparaadi, kuid 2. jaanuaril Hollywoodis toimunud peol meil piiripunktis Eesti narkopoliitseiga lähemalt tutvumise tõttu osaleda ei õnnestunudki.

Mario, kes soovis kindlasti peole jõuda, hakkas mingeid nõudmisi esitama. Seepeale suunati ta piiripunkti selleks mõeldud ruumi nõudmisi rahulikumalt analüüsima. Madis pani selga ahvikostüümi ja hakkas seejärel inimõigusi nõudma ning läks kiirelt Mariole järele. Arestikambris toimunud omavaheline maadlusmats Ahvi ja Õiguste nimel lõppes Ikla piiripunkti kipsseina lõhkumisega.

Pärnust kohale saabunud narkopoliitsei peamine küsimus ei olnud mitte seenes, vaid kuskilt istmete vahelt leitud tühjas kokaiinikotikeses. Saime sellest teada umbes kella kolme paiku öösel. Kuna see teema meid realselt ei puudutanud, siis hommikupoole pääsesime õnneks tulema.

Peole ei jõudnud, kuid hiljem sain kutse tulla Pärnu kohtumajja tunnistajaks. Mida kuradit ma tunnistan, kui seltskonna ainus seeneline ise kõik omaks võttis ja üles tunnistas. Ei saanud ma sellest kogemusest muud kui mingites infosüsteemides enda kohta linnukese, et piiriületustel tasub Kimmelit kontrollida. Sõitsin siiski Pärnusse, kus kohtusaali ukse taga sain teada, et ma ei peagi tunnistajana ütlushi andma, kuigi siis, kurat küll, oleks ma seda juba väga tahtnud teha.

Hiljem tegi meie reisiseltskonnas viibinud „uuriv ajakirjanik“ Karoll sellest Nelli Teatajasse loo, mille jaoks oli matkabussi omanikult välja uurinud, et eelnevalt oli sama rendibussiga käinud Hispaanias Üks Tähtis Riiklik Asutus.

Olen siiamani ilmselt tänu sellele reisile piiripunktides alati üleliigset tähelepanu pälvinud. Narkoteema on viimane, millega soovin tegeleda, aga selle kuramuse seene tõttu, seisan tänaseni ilmselt mingis nimekirjas. Teinekord olen peale piirikontrolli öelnud korrakaitsetele, et „Have a New Year!“, mille tausta keegi siiani millegipärast ei mõista.

VIINI VALSS

Viini ooperiteatris toimub ball, mille ajalugu algab 1814. aastast. Tegemist on sündmusega, kuhu kogunevad rikkad, ilusad ja kuulsad inimesed üle maailma. Programm algab kell kümme õhtul ja saab läbi kuue paiku hommikul. Sündmuse peamised tantsupaarid saavad selles osaleda vaid korra elus. Teistel on võimalik osaleda Viini kõige kallima balli piletiga, mille hind algab kolmesajast eurost, kuid VIP-del on võimalik maksta ka üle 23 000 euro.

2004. aasta alguses sain kutse ühele tudengiüritusele Austrias. Kutsel oli märges must ülikond. Õnneks võtsin selle kaasa käsipagasis, sest muu pagas kaotas sildi ning seisis kogu nädala Viini lennujaamas.

Nädal aega kestnud seminaride raames tuli lisaks käia tantsutundides, kus õpiti peamiselt kahe tantsu liikumist. Üheks oli Viini valss, teiseks „Polka schnell“ ehk eriti kiire galopeeriv polka-trallallaa. Lõpuks saime aru, milleks kogu see lisaprogramm – olime kutsutud Viini ooperiteatri ballile. Kui põhitegelased olid oma aariad laulnud ja keerutused ära teinud, saime võimaluse Viini ooperiteatri suures saalis oma tantsuoskuseid näidata.

Endine Eesti rahvusooperi mimansiartist pani paar kiiret polkat, tutvus Viini ooperiteatri nurgatagustega ja kui ball kell kuus hommikul läbi sai, sõitis otse lennujaama, kus sai enne väljalendu kadunud ja leitud asjadest seast oma kaasavõetud pagasi avamata kujul Tallinnasse tagasi saata.

SAS-i lennufirma kompenseeris hiljem tehtud kulutused ja kinkis tasuta öö Tallinnas Radisson SAS-i hotellis.

KORTER ON AUS JA HEA

Ostsin Tabasallu ühetoalise korteri. Mingi valemiga õnnestus mul selles üheksa kuud remonti teha, sest paar seina oli vaja maha lõhkuda ja rõdult alla visata.

Korteris pidi olema suur kapp kõikide asjade jaoks, veel suurem voodi ning mullivanniga puhketuba. Ega sinna rohkem ei mahtunudki. Korteris elas koos minuga ka Alkass, kellega saite tuttavaks paar lugu tagasi.

Samal ajal, kui minul käis ehitus, lammutas Gaston Roosikrantsi tänaval üht vana stripiklubi. Sattusin talle peale, kui pidin seal mingit reklaami kontrollima. Gaston küsis, kas mul üht posti pole enda ehitusel vaja. Miks mitte – kassile oli ju vaja ronimisposti ja voodisse viivale trepile käsipuud. Pesin posti korralikult puhtaks, sest mine sa tea, mis kiisud olid seda varem ronimiseks kasutanud.

Endal ei olnudki vaja seda korterit kaua kasutada ja nii hakkasin seda haiglaste huvidega inimestele välja rentima. Kord, kui käisin ühe kärgpere tegemisi üle

vaatamas, avastasin, et üks voodi oli tehtud minu kappi. Väga raske olukord – iga päev peab kapist välja tulema.

2013. aastal müüsin korteri lõpuks maha. Teenitud raha investeerisin pulmapeop korraldusse.

IME, MEES!

TV3 stuudio Peterburi maanteel. Prožektorid põlevad, kaamera käib. Olen sinises maadluskostüümis, kaelas hunnik erinevaid medaleid kõikidelt muudelt spordialadelt kui maadlus ning peas tagumikuni ulatuv parukas, mida hoiab kinni kollane jalgrattakiiver. Minu kõrval on oluliselt viisakam Kristjan Pedast. Meie ees laual on kaks klaasi õlut, mis tuleb kiiruse peale kõrre abil tühjaks imeda.

Kollases pintsakus Sepo „Te ei tea, aga Te uurige“ Seemann annab stardi. Taamal karjuvad maadluskostüümides Marko ja Ando ning värvikirev seltskond TTÜ-st: „Ime, mees! Ime nüüd, mees!“ Imen kiiremini kui Kristjan. Olen nüüd „imemees“. TTÜ võidab TV3 kavas olnud ülikoolidevahelise televõistluse „Krambambus“ poolfinaali Peda vastu lõpuks vaid ühe punktiga.

Olime valmis, et seda lahingut me ei võida, sest ühes ülesandes vaatlesime, kuidas vektoranalüüsi valemite esitusviis lihtsustub märgatavalt, kui kasutada vektoris diferentsiaaloperaatorit, mida tähistatakse sümboliga nabla ja mida nimetatakse nabla- ehk Hamiltoni operaatoriks. Paraku lisasime sellele lause „Kui sinu pea reaalseid ei võta, mine Pedasse. Inseneriharidus Tallinna Tehnikaülikoolist“.

Pedakad, kes saatsid Täiesti Tavalise Ülikooli tudengid palju peenemalt pikalt, said selle ülesande punkti endale. Aastaid hiljem sai Täiesti Tavalise Ülikooli tudengist endast pedakas, mõneks ajaks ka lätlane ja mis kõige hullem – tartlane.

Tipi maadlusvennad Kaalud ehk Kärbes, Helves ja Sulg jõudsid telesaates, mida juhtis Raske, nelja parima sekka vaid ime läbi, sest raske oli juba veerandfinaalis. Meie peamine trump oli ihukõne ehk sõnade sõnadeta seletamine. See oli saadete viimane ja otsustav voor.

Avavõistluses Tartu Teoloogia Akadeemia vastu tegi Marko kätega kujutletavad rinnad, mis sekundiga tähendas nunna, veerandfinaalis Infotehnoloogia Kolledži vastu tähendasid rinnad + DJ plaadikeerutuse liigutus kohe emaplaati. TTÜ kehakeele eksperdid juba teadsid sellisteks olukordadeks ette valmistada.

Peale poolfinaali võitu läksime rokipeerudena telesaate finaalis Tartu ülikooli vastu. Ühe finaaliülesande lahendamiseks laenas Peda oma papist pada, kuhu surusime sisse ühe näruse Priidu. Ando lisas patta olulised komponendid ehk „eluterved huvid“ (hunnik „Playboy“ ajakirju), „raudsed närvid“ (mingi rauakolakas), „pikad juhtmed“ (üks pikem pikendusjuhe) ja „ämbriga tarkust“ (algul andis kulbiga, kuid siis ütles, et vaja on terve ämber panna) ning närusest tudengist oli peale pöörde- ja väändemomenti saanud TTÜ igipõline tudeng Juulius.

„Krambambuse“ finaaliveit Tartu ülikooli üle viis TTÜ maadlusvendadest rokipeerud Taani Roskilde rokifestivalile.

ROSKILDE LAVA TAGA

Taani, Roskilde rokifestival 2004. Seljas must ülikond, valge särk, sinine kikiplips ja sama värvi prillid. Kõige peal must vihmamantel. Vihma sadas, tūmakas mängis ning minu ümber tegi rahvamass liigutusi, mille kohta arvasin, et see ei saa ju olla päris elu.

Ilmselt olin võtnud „Matrixi“ filmis vale värvi tableti. Testisin paralleeluniversumis olekut liigutusega, mis viis üle ühe festivali siseaia. Teisel pool aeda olid teised inimesed, kellel teised liigutused, kaelas kaelakaardid ja tundus, et korralduslikud ülesanded. Minusugusele ülikonnas mehele ei pööranud nad erilist tähelepanu.

Kõndisin maha päris pika maa kuni jõudsin seltskonnani, kes laua ümber viina viskas. Veidi teistmoodi kui meie, sest meie panime eelnevalt plastikust poolikusse kaks pakki Mynthonit ja viskasime seda Roskilde telklaagris keskmiselt üle 20 meetri, enne kui Mynthon ära lahustus. Tüübid kutsusid mind endaga koos viskama. Istusin lauda, kuid mingi hetk hiljem ütles klann, et nad

lähevad nüüd lavale ning et mina kui korraldaja võiksin nendega lava taha kaasa tulla. Sain aru, et tegemist oli festivali peaesineja ehk Wu-Tang Claniga.

Jõudsin korraks lavanurka ja nägin kogu *show*'d, mille eest me „Krambambuse“ telesaates osalemisega maksime, kuid otsustasin lahkuda, et minna rokipeerudega ajaloo annalidesse, millest saavad aru vaid need, kes seda üritust mäletavad.

Reisi alguses Tallinna lennujaamas nägime välja viisakamad kui TTÜ meeskoor.

Reisi lõpus olime Kaupo, Marko, Olavi ja Andoga enam-vähem-vähem samade nägudega, kuid elukogenenumad ja rohkem peolagunevad.

I LOVE YOU, PHILIP MORRIS

Minu esimene normaalse palgaga töökoht oli *Horeca Event Executive* Philip Morris Eestis. Töövestlusest mäletan, et minuga ühel päeval sündinud Liisa, kellel aitasin varem Akadeemias NORD rebaste ristimist läbi viia, oli vastuvõtukomisjonis ja saatis mind pikema jututa ukse taha teistele kandidaatidele ütleva, et nad võivad nüüd koju minna.

Töö oli tudengiajastu unelm. Sain tööauto, palga ning töövaldkonnaks HoReCa ehk **hotellid**, **restoranid** ja **kasiinod**, lisaks kõrtsid, baarid ja muud lõbustusasutused. Minu ülesanne oli korras hoida tubakatoodete väljapanekud. Kõige parem oli auto, sest kõige parem auto on alati tööauto.

Igasse Eesti ööklubisse sain tasuta sisse. Ööklubide külastamine kuulus minu tööülesannete sekka. Hollywoodi VIP-kaart kehtib tänaseni.

Lisaks sain osa ka muust promotsioonitööst, mis tähendas näiteks promotüdrukute ja kabrioletiga Pärnu randa sõitmist.

Nelja aasta jooksul vahetus mul neli korda ülemus. Iga kord pakuti kohta ka mulle, kuid andsin mõista, et ei ole veel valmis „põllult ära tulema“.

AHV TULI PUU OTSAST ALLA

Üks lähedamaid üritusi, mida tubakafirma 2000. aastate keskpaiku korraldas, oli Marlboro Adventure Camp. Üle Baltikumi oli kokku aetud 120 kampaaniavõitjat (40 Eestist, 40 Lätist, 40 Leedust), kellele korraldati kolmepäevane spordilaager, milles osalejad jagati võimalikult erinevatesse võistkondadesse.

PM Event Executive’ina täitsin ettevõtmises tiimijuhi rolli. Mulle oli varakult selge, et kui Toomas Pannal ja Veematkade Indrek korraldavad selles *rafting*’ut, paadirallit, bagisõitu ja muud värki, siis mingisugune Wild Events, mis tähendas meeskonnamänge, on asja kõige igavam osa. Eksisin.

Karl ja teised Wild Eventsi tegelased panid metsa püsti seiklusraja, mis sisaldas nii ahviraudteed kui ka ca 10–15 meetri kõrguse puu otsast alla hüppamist. Mina

ühe tiimijuhina pidin asja esimesena ette võtma. Kurat, ma kardan kõrgust. Reaalselt kardan. Seda eriti olukorras, kus tuleb kuskilt kõrgelt alla hüpata. Tehtud sai. Kõva tunne oli. Oluliselt kõvem kui bagisõidul.

Järgmine etapp oli ahviraudtee. Kuna visuaalsel vaatlusel tundus ettevõtmine oluliselt lihtsam, siis ütlesin, et andke need traksid siia, ma panen ise kinni ja näitan teile, kuidas ahvi aastal sündinud ahv selle raudtee läbi lendab. Sõidu lõpus oli tunne, et kui ma oleksin need traksid veel nõrgemini kinnitanud, siis aastaid hiljem oleks mul tulnud lapsed ilmselt adopteerida.

MINU LEMMIKLÄTLANE

Iga tiimijuht sai endale rahvusvahelise grupi. Minu seltskonda sattus üks lätlane Johnny (tegelikult Janis), kes esmasel vaatlusel meenutas tõepoolest Johnnyt ehk kinolinal Tarzanit mänginud Johnny Weissmullerit.

Johnny oli kogu meie tiimi kõige abivalmim isik, kes osales pingevabalt igas aktsioonis. Esimesel päeval suhtusin tüüpi väikese skepsisega. Teisel päeval sain aru, et tegemist on mõistliku tüübiga, olgugi, et lätlasega. Kolmandal päeval tegin oma tiimi poolt ettepaneku lätlane võitjaks kuulutada. Kokkuvõttes oli Johnny üks kahest võitjast, kes Šveitsis toimunud finaalkoostlusele pääses.

Johnny ellusuhtumine, huumorimeel, abivalmidus ja kõik muu on täiesti teisest ooperist. Riias, kunagises Essentiali klubis, kus Johnny töötas pikka aega baarmenina, pakkus ta VIP-baaris sõpradele võib-olla mõne joogi rohkem, kui oleks pidanud. Siis ütlesin, et teen kunagi tagasi. Et kui Tallinna tuled, siis vaatame. Kui vaatame, siis näeme.

Mõni aeg hiljem pidasin lubadust, millele aitas kaasa Karl, kes pani Astangu pangale püsti oma nõõrilahenduse, ja Johnny oli esimene, kes pidi panga äärelt alla hüppama. Paraku pidin sama ka ise tegema. Viimasena ja ebakindlamalt.

2013. aastal oli Janis end sisse seadnud Dubais Sheratoni rannabaaris. Organiseeris seal meile hotelli rannas päevitamise, mis oleks muidu üle viiesaja euro maksma läinud, ning minu elu parimad homaapid. Praegu toimetab ta Riias Baltikumi suurima konverentsikeskuse juhina.

ANDROPOVIT, ANDROPOVIT!

2005. aastal astus politseiameti peadirektori kohalt tagasi Robert Andropov, kelle süüks oli operatiivauto kasutamine sõiduks Saaremaa sanatooriumi. „Andropovit, Andropovit,“ nõudis ka poliitik Peep Aru oma baariare maksmisest keeldumisel.

See juhtum andis meile inspiratsiooni Pärnus Watergate'i ajal toimunud jaburate veesõidukite võistluseks. Auto pakiruumist leitud päästeparvele (sest mis muu võiks auto pakiruumis igaks juhuks olla) sai kohaliku kaubanduse abil ehitatud papist peale Hummeri-stiilis operatiivsõiduk. Kui võistlus pihta hakkas, tõusis korralik torm ning papist sõiduk lõpetas oma teekonna juba esimesel „veendumisel“ ehk vetteminekul.

Sündmus on mul siiani meeles, sest ostsin selle tarbeks Pärnu antiigipoest vana kooli mülitšavormi, mis ripub praegugi garderoobis ning on kasutust leidnud ka mitmel teisel korral. Näiteks mõni aeg hiljem pidasime E.O.S. Peugeot Rallil

miiltsakostüümis kinni Markko Märtini, kes pidi trahviks mütsile autogrammi kirjutama.

HÜPE LAVALAUDEADELE

Peale Adventure Campi ostsime Matkasportist ka endale varustuse, millega sai Tabasalu, Türisalu ja muudest pankadest alla laskuda.

Korra oleksin pangast alla laskumisel ka püksi lasknud, sest pildil olev laskumisstiil tähendas, et hetk hiljem olin mõni meeter allpool põlvedega vastu kiviseina. Peale seda kukkumist ostsime lisaks turvaköied ja kiivrid, sest muidu ei oleks pidanud oma pensionipõlvedele enam mõtlema. Kogu varustus oli hoiul auto pakiruumis.

2004. aastal esindasime Allaniga Tartus Sõbra majas toimunud ülikoolidevahelisel võistlusel Eesti Üliõpilaskondade Liitu. Alguses oli vaja midagi imposantset teha. Ütlesin Allanile, et mul on nõõrid autos, ronime sinna lae vahele ja hüppame seal alla. Lähen ees, sa lendad järele. Ära muretse, ma hoian sind nõõrist kinni.

Tulin alla, sain saali kogunenud seltskonnalt suure aplausi, tõstsin käed püsti ja kuulsin vihinat. 100+ kilo Allanit lendas parasjagu Sõbra maja konstruktsioonide poolt lavalaudade poole. Rabasin nõõrist ja pidurdasin sekundi mingi murdosa jooksul Allani teekonna 5 cm enne põrandani jõudmist kinni. Näost valge Allan suutis ka rahvale lehvitada. Ilmselt seal tekkis Allanil mõte mind hiljem Pariisi konverentsile saata, kus „midagi ei ole vaja teha“. Oleks ma seda siis teadnud, oleksin publiku ovatsioone kauem vastu võtnud.

Türisalust saatsime teisigi alla, näiteks Madise tema poissmeeste peol. Hiljem viisime Madise Estonia talveaeda Raimond Valgre kontserdile. Seal toimus tema elus pööre, kui ta luges laual olnud paberilt järgmist: tahad olla ühe päeva õnnelik – joo end purju. Tahad nädala – osta uued riided. Tahad kuu – osta uus auto. Tahad aasta – võta uus naine. Tahad terve elu – hakka aednikuks!

Kogu toona ostetud laskumisvarustusest on tänaseni alles üks rullik, mida kasutan Orissaare Veterinaarravilas laste trossisõidul.

SEKSISMIST IDA-EUROOPAS

EÜL-i juhatuse liikmeks saanud Allan helistas mulle mõni kuu hiljem. Kõne sisu oli järgmine:

„Kuule, Pariisis toimub üks konverents, täiesti mõttetu värk, kuid maksavad kõik kinni. Mul pole aega, tahad minna?“

„Huvitav mõte, mis konverents on ja mis tegema peab?“

„Ma väga hästi ei tea, rendi mingi auto võta seltskond peale ja sõida kohale. Istud natuke aega konverentsil, paned linnukese kirja. Ülejäänud aja saad kultuuri nautida.“

Rentisime Pandla käest vana mikrobussi, mille kõrgemal korrusel oli kaks suuremat alust, kus sai hädapärast pikutada. Sõitsime viie kuti ja nelja naisega viie ööpäevaga Pariisi.

Allan andis kaasa paar kasti Mägra õlut. Lahkus oli seletatav sellega, et õlle realiseerimistähtaeg oli möödunud pool aastat tagasi. Mis seal ikka, mekkisime ja sõitsime lahtise autoaknaga Pariisi poole edasi.

Leedus andsime paar pudelit Mäkra piirivalvuritele, kes ilmselt lootsid Tallinnast saada mingit muud jooki. Analüüsisime peale kingituste jagamist, et kui nad peale Mägra joomist ka suitsu teevad, tekib oht, et nende valveputka lendab vastu taevast.

Olin paras magamata tont, kui lõpuks konverentsikeskuse uksest sisse astusin.

„Oi kui tore Teid lõpuks näha, Teie ettekanne algab juba 15 minuti pärast.“

„Meie mis asi?“ küsisin ja vaatasin suurt konverentsisaali, kus oli sel hetkel vähemalt nelisada inimest.

„Teie ettekanne. Seksismist Ida-Euroopas! Teil on see ikka ju olemas?“

Andsin mõista, et muidugi on olemas. Ilmselt kuskil Allani p*s. Seal Tartu Sõbra maja peldikus. Jalutasin ukse ette pargitud Pandla väikebussi, kus Karoll, Mario, Raido ja Martin olid ennast mõnusalt veelgi idapoolsemaks eurooplaseks tõmmanud.

Paari minutiga panime slaidid kokku, jätsime eriti idapoolsemad eurooplased bussi ning suundusime ettekannet tegema, mis nii meie kui ka seminaril osalejate õnneks toimus väiksemas seltskonnas.

Vii mane õhtu tegime bussiga Pariisi vaatamisväärsustele ja urgastele türu. Kinkisime viimase Mägra õlle ühele mäkra meenutanud karakterile, kelle välimusest võis aru saada küll tema ameti, kuid pargi äär, kus ta oma teenuseid pakkus, ei andnud palju vihjeid selle inimlooma soo kohta.

Pariisist tagasitee viis millegipärast Amsterdamist läbi. Hommikul võttis Karoll läpaka ning joonistas sinna erinevaid kolmnurki, ringe, rööptahukaid ja kurat teab mis tetraeedreid. Lõpuks värvis kujundite vahelised alad eri värvidesse nii, et isegi Picasso või Dalí oleksid uhked olnud. Vahetult enne Berliini näitas ta mulle joonistust ja ütles oma esimesed sõnad: „Sellist pilti nägin täna öösel unes“. Konverentsiturism pakub põnevaid väljakutseid.

PROTOKOLL VIGALAST

Allani sünnipäevadel sai hoolimata Pariisi-käigust endiselt käidud. Watergate'ilt ostetud miilitsavormis. Esimesel korral koostas in osalejatele protokoll i alkoholi liigheatarvitamise eest. See sai ka pildile.

Allan toimetab samal ajal Ühispangas, mis andis tudengitele võimaluse oma pilt ISIC-kaardile panna. Järgmise aasta sünnipäeval koostas in samasuguse protokoll i, aga pildi nurka l iasin pildi oma ISIC-kaardist, millel oli pilt protokoll i koostavast miilitsast.

Ülejärgmisel aastal kinkisin Allanile sünnipäevaks pildi, millel tegin protokoll, mis oli pildi peal, millel tegin protokoll. See pilt-pildi-pildi-pildi kammajäa jätkub praeguseni.

Teine traditsioon Allani maamajas oli erinevate magamiskohtade leidmine. Ühel korral oli selleks toru, teisel korral sauna tagumine nurk, aga sahvrist ei teadnud küll keegi järgmise päeva hommikul mind otsida. Seal oli suhteliselt rahulik, kui hommik pihta hakkas.

Sünnipäeva üheks kultuslauluks sai Olaf Kopvillemi „Klunker“ ehk „Naabri sünnipäev“, mida ühel korral kuulati mitu tundi järjest. Selles on read:

*“Ja kõne lõpus üle andis hinnalise kingi,
hullvõimsa püramootori ja vannitoasingi...”*

Järgmisel korral sai sünnipäevalaps kingiks hullvõimsa püramootori. Kas tuleb ka vannitoasing kunagi?

MÕISTUSE JA KÄEGA LÕPETAMINE

Omal ajal kestis bakalaureus kauem. No nii kuus aastat. Lõpetamisel saadud TTÜ teenetemedal „Mente et Manu“ ehk „mõistuse ja käega“ on olnud mulle senises elus suurim tunnustus.

Paljud on TTÜ lõpetanud „mõistusega“ ehk kuldmedaliga, neid on tuhandeid. Mul õnnestus lõpetada „mõistuse ja käe“ abil. TTÜ ajaloo sain 16. sellise medali. Esimese oli kunagi Keevallik ise saanud. Mina sain TTÜ 16. „Mente et Manu“ medali TTÜ laval omakorda Keevalliku käest.

Mõned tulid mu lõpetamisele ahvikostüümis ja plagudega. Mõni teine sai paar aastat hiljem selle eest Estonian Business Schooli lõpetamisel Estonia Kontserdisaali fuajeesse ajutise jõusaali, kostümeeritud personaaltreenerid ning veelgi suurema plakati, sest kedagi ei unustata!

MAGAMINE ON ROHKEM SELLINE HOMODE VÄRK

Üks vana kooli meeste esimesi välisreise toimus 2005. aastal, kui lendasime 100-eurose lennupiletiga Tallinnast läbi Berliini Mallorcale.

Viieteistkümnest tüübist, kes pidid reisile asuma, jõudis Berliini kaksteist, Mallorcale üksteist ja Ibizaile vaid kaks, sest ainult uskumatu tahtjõuga saab Mallorca pealinna peolt hommikul otse sadamasse minna, et sealt Ibiza praami peale astuda.

Millegipärast tundus mõistlik mõte juuksed ära värvida. Antol oli siis lühem soeng ja paremad mõtted, seda ilmselt siiani. Soengu osas olen siiski õppust võtnud.

Ibiza saarel rentisime ööpäevaks rolleri. Saime ülevaate saare 52 rannast ja jõudsime mitmeid tunde hiljem pealinna kanti tagasi, kus järgmine öhtu jätkus ülejäämise hommikuni. Kohapealses suurimas ööklubis algas õige pidu alles hommikul, kui kella kuue paiku said ka noored peole soodsalt või tasuta sisse. Ja sealt otse laevale ning tagasi Mallorcat avastama. 64 tundi magasime tervelt neli. Rollerit seljas kokku 18. Mõlemad on paarisarvud.

Ka Mallorca teedale ja mägedele tegime tiiru peale. Sirged ei olnud ei kohalikud teed ega reispõnevuse eesmärgil ka rendiauto võti.

Mingis küla restoranis telliti kala, sest välisel vaatlusel tundus see soodsa kohana. Alles siis, kui peremees tõi maja kull uue sangria lauda, julges keegi arvet vaadata. Selle peale telliti veel mõned sangriad, sest kala maksis oluliselt rohkem kui lennupilet.

Lisaks saime teada, et suurema seltskonnaga reisis tasub alati hakata ohtu kartma, kui mõni seltskonna liige ütleb, et „ma teen **esimese ringi** välja“.

KULUTŠEKK KONDOOMIDELE

2005. aastal otsustasime Magnuse, Martini, Anto ning Andoga taaskäivitada suvise 3x3 tänavakorvpalli Eesti meistrivõistluste sarja. Paar aastat hiljem, kui finantsiga tegelenud Ando sai aru, et see projekt ei saa mitte mingi valemiga kasumlik olla, liikus ta ArtPrindi juurde, kus tegutseb tänaseni.

Ettevõtmiseks oli loogiline luua MTÜ kõrvale ka üks OÜ. Kuna planeerisime korraldusteemaga tegeleda laiemalt kui vaid tänavakorvpalli raames, siis vaatasime esmalt vabu domeene. Millegipärast oli vabalt saadaval

www.elamus.ee domeen. Vastavalt vabale domeenile sai OÜ nimeks Mõnusad Elamused, sest mis muid elamusi me ikka pakkuda oskasime.

Esimese tänavakorvpallivälise sündmuse, väljasõidu loodusesse korraldasime ettevõttele, kus Ursel töötas. Ostsime kümnekond tabalukku ja kinnitasime need Keila-Joa sillale, kus tabalukke oli tuhandeid. Jagasime osalejad tiimidesse ja andsime neile lukkude võtmed ülesandega tuua sillalt ära lukud, millele võtmed klapiivad. Tiimid tulid tagasi, kuid nende käes ei olnud meie kinnitatud lukud, vaid „Igor + Olga“, „Viktor + Maria“ ja teiste venepäraste nimedega lukud. Ilmselt leiab perekonnaseisuameti 2005. aasta lõpu lahutuspaperitest lukkudel olnud nimesid juurde.

Lisaks panime hotellituppa igale lauale pudeli vett, Alka-Seltzeri ja igaks juhuks ka mõned kondoomid. Varustuse ostmiseks läksime Antoga apteeki, kus küsisime kümme pakki kondome ja kümme pakki peavalurohtu. Apteeker vaatas meid pika pilguga ja hakkas naerma, kui küsisime ostu kohta kulutšekki Mõnusad Elamused OÜ nimele.

KORVPALL TÄNAVAL

6. juunil 2020 möödub 26 aastat Eesti esimesest 3x3 tänavakorvpallivõistlusest, mis toimus vanalinnapäevade raames Tallinnas Vabaduse väljakul. Võistlust korraldasid Tallinna läänerajoonivalitsus ja Eesti Korvpalliliit. Maskott kandis nime PAAP.

Sisuliselt vallutas tänavakorvpall vahemikus 1993–2000 kõik Eesti suved, sest spordihuvilistel oli võimalus minna metsa jooksma või mängida tänavakorvpalli. 1997. ja 1998. aasta Reeboki ja Adidas Streetballi 3x3 turniirid peeti Tallinna lauluväljakul, kus publikut oli üle kümne tuhande. Esinesid tuntud artistid, Martin Mürsepp surus palli pealt, Lembitu Kuuse kommenteeris.

Alles 2000. aastal alustasid Simple Session, sügisjooksud ja teised rahvaspordiüritused, mille tulemusena lõpetasid toonased korraldajad suvise tänavakorvpallisarja peale kümnet tegutsemisaastat 2003. aastal. 2004. ja 2005. aastal üleriigilist sarja ei toimunud, vaid Võrus, Kanepis ja mujal toimusid väiksemad 3x3 turniirid.

SITAMAJA TAGA VIKATIST NIIDETUD NÕGES

Selleks et Tabasalus aastail 1995–1998 korvpalli mängida, tuli minna vanemate poistega Enn Roosi juurde kergejõustikutrenni, sest trenni lõpus sai 20 minutit palli loopida. Enne viskasime Taavi, Meelise, Steni ja teistega ketast, tõukasime oda ja heitsime kuuli.

Olles enda korvpallioskustest üsna heal arvamusel, leidsin ajalehest Meie Meel kuulutuse, et Kristiine spordikoolis saab lausa terve trenni ainult korvpalli mängida. Kust võisin mina teada, et tegemist oli viimase kahe aasta Eesti A-klassi meistritega (Jesper, Kristo, Ivo, Mart, Karl-Peeter, Elvis, Tanel ja teised Allan Dorbeku juhtimisel)?

Arvamus endast kukkus kolinal juba esimeses trennis. Samas ei andnud Tabasalu kutt alla ja suutis terve üheteistkümnenda klassi Allan Dorbeku spordikooli pingil kaasa mängida, sest vähemalt üks kutt oli minust veel kehvem ja paar vene poissi suutsin ka vajadusel paika panna.

Kui ühes mängus suutsin Y-asendist X-viske sisse saada, võttis Dorbek mu pingile ja küsis, kas ma ka tean, mis vise see just oli? Proovisin öelda, et haakvise, kuid sain teada, et see oli „sitamaja taga vikatist niidetud nõgese vise“.

Osalesin ka spordiklubi suvelaagris legendaarses Illustes. Kuna minu jooksuvorm oli hea, siis Künika ringil kaotasin ainult Reinumäele, sest talle kaotasid kõik. Parimaks saavutuseks pidasin ühte jalkamängu, kus värvavahina suutsin puuri senikaua tühjana hoida, kuni Allan küsis vastastiimilt „Kas te ei suuda sellele kuradi Taebla kutile kolli sisse lüüa?“. Ei saa siiani aru, miks mängitakse palli jalaga.

RATTAGA KURESSAARDE

Üsna kiirelt sai selgeks, et suures korvpallis minust asja ei saa. Suviti proovisin kätt tänavakorvpallis. 1997. aasta suvel võtsin koos Kristjani ja Ristoga ette 3x3 etapi Kuressaares. Sõitsime sinna Tabasalust jalgratastega. Ühe päevaga, läbi Hiiumaa.

Peale 200-kilomeetrist rattasõitu ei olnud korvpallivorm enam selline, mis oleks aidanud alagrupist edasi pääseda. Lohutuseks toimus õhtul Kuressaares üks suvetuuri etapp, millel peaesinejad olid JAM ja Üllar Jörberg. Ei olnud just *live*-esinemine, sest JAM-i kitarrist tõmbas keset lava sae käima mõni minut enne seda, kui tema soolo tegelikult peale tuli, ning Jörbergi lood tulid kassetilt, mille lint hakkas venitama. Üllar venitas „Suuurt ahhvi“ lauldes kaasa. Meil jäi aga õhtune venitamine tegemata.

Järgmisel hommikul ei hakanud samuti venitama, sest vihma sadas. Otsustasime bussiga Tallinna sõita. Bussijuhi reaktsioonile „Poisid, ratastega peale ei saa“ vastuseks tuli ka Kuressaare-Tabasalu ots jalgrattal läbida. Risti tanklas helistasin taksofonist emale ja ütlesin, et ma olen hetkel veel kuskil 70 kilomeetri kaugusel mingis putkas. Söögikoha omanik parandas kõrvalt, et „noormees, te olete ikka restoranis“. Putka, raisk, kui hilisõhtul vana kooli ratastega lõpuks koju jõudsime, jäin vannis magama.

Pärast seda otsustasime ratastega enam mitte kunagi sõita. Järgmisel suvel sõitsime uuele tiirule Peipsi äärde ja Ida-Virumaale.

ÕÖ LÄBI KOSSU

Suvisel koolivaheajal tekkis mõte, et võiks öö läbi korvpalli mängida või siis vähemalt palli peale visata. Soe juunikuine öö, milles vaid paar tundi pimedamat aega. Kella ei olnud ning kaasavõetud raadiol said patareid tühjaks. Kristjan ütles, et paneme selle ikka korra käima, sest kohe ütleb kella. Täpselt sel hetkel teatas raadiohäääl, et „kell on neli“ ja raadio kustus. Kell viis läks matemaatikaõpetaja Maie aiamaale ja imestas, et küll me oleme varajased poisid siin kooli taga kossuplatsil. „Ei ole varajased, õpetaja, hilised oleme“.

Korvpalli sellisest pingutusest hoolimata selgeks ei saanud, kuid mõni aeg hiljem võtsime ette lauatenise, mida enne ei olnud eriti proovinud. Umbes kella nelja ajal öösel mängisime kooli lasketiirus lauast juba paari meetri kauguselt. Hommikuks oli asi selge. Umbes 20 aastat hiljem võtsin reketi uuesti kätte ja tegin Eesti reketloni meistrile Magnusele mõne geimi isegi pähe.

KOLM-KOLME KOLMAS TABASALUS

Suvine 3x3 tänavakorvpalli sari jõudis korra ka Tabasallu, kus U18 poiste tiimis sain koos Indreku, Taavi ja Steniga esimest ja viimast korda poodiumile ning III koha eest „Wuffel Rocki“ CD-plaadi. Kuupäev oli 24. august ehk aasta peale sajani lugemise rekordit. 24. august on üldse minu elus hea päev olnud.

Järgmise poodiumikoha võitsin alles 20 aastat hiljem, kui 2017. aastal tulin tänu heale tiimivalikule 3x3 korvpalli 35+ senjooride sarjas koos Ahti, Magnuse, Priidu ja Egoniga Eesti meistriks. Olin Otepää etapil võistkonna neljas mees ja tabasin seal vähemalt ühe mitteotsustava kaugviske. Saalikossus on mõni mees Eesti meistriks tulnud isegi väiksema skooriga.

TTÜ-ISICU ESINDUSTIIM

TTÜ kehalise kasvatuses korvpallitrennid nägid 2000. aastate alguses välja sellised, et mängiti viis viie vastu üle väljaku 20 punktini. Võitja jäi platsile, uus viisik tuli platsi kõrvalt. Viktorov vaatas pealt.

Kord õnnestus mul sattuda satsi, kellega võitsime 20 mängu järjest. Super Mario Polusk oli minu tiimis või vastupidi. Mario on tänaseni hea viskaja ja söötja, kuid üks minu poolt talle selja tagant korvi alla antud *no-look-pass* on tänaseni meeles.

Tekkis mõte ajada kokku sats, kellega regulaarselt kehalise kasvatuses korvpallitunnid üle võtta ja ehk ka mingit liigat mängida. Alguse sai see jalutuskäigust TTÜ VI korpusest I korpuse sööklasse. Koridoris nägin paari palliplatsilt tuttavat nägu ja kutsusin kaasa. II korpusesse jõudes oli oma kümme meest koos, kui keegi mainis, et sööklas on veel paar kossukutti. Mariot

lõpuks selles tiimis ei olnud, kuid olid Siim, Ahti, Tõnis, Veiko, Teet, Jarno, Frank, Kõuts, kaks Tanelit ja kolm Martinit.

Sedasi sündis TTÜ-ISICu korvpallitiim, kes ühes võistluses võitis ka toonast TTÜ II liiga esindusmeeskonda (mitte siiski meistriliigas mänginud TTÜ/A. Le Coqi tiimi). Alustasime Eesti kolmandast mudaliigast, kus kõige väiksem võit oli mereakadeemia vastu 38 punktiga. Oktoobrirajooni spordikooli taustaga poistele ei olnud see eriline probleem. Medalid ja karikad viisime Keevallikule.

Järgmisel aastal mängiti juba teises liigas ning mõned mehed jõudsid hiljem ka esiliigasse. Täna on kõik tagasi Eesti kolmandas 35+ rahvaliigas või siis korvpalli korraldaja rollis.

KORVPALLIFÄNNIKLUBI PRESIDENT

A. Le Coq pani 2000. aastal käima Eesti korvpalli meistriliigas TTÜ/A. Le Coqi nimelise korvpalliklubi, milles mängisid elavad legendid alates Aivar „Sumo“ Kuusmaast kuni Indrek „Sööt Vasakule, Viga Paremale“ Rummani.

Igale normaalsele korvpalliklubile oli vaja fänniklubi ning fänniklubile ka presidenti. TTÜ/A. Le Coqi korvpallivõistkonna fänniklubi presidendiks kandideerisid Reigo ja Ardo TTÜ-st, Elina EBS-ist ja Maret Pedast. Valituks osutusid kõik nimetatud. Kõik said ka motivatsioonipaketi, mis tähendas näkku viit kasti õlut kuus fänniklubi arendamiseks.

Esimene sõit oli Tartusse, kus peale Kuusmaa avakolmest sai tribüünil korraks püsti tõustud. Järgmine vise tuli vastaste poolt ning siis tõusis püsti kogu ülejäänud tribüün.

Järgmine samm oli võtta Tabasalu muusikakoolist kasutusele läbi aegade kõige suurem fänniklubi trumm, mis sai peale ka A. Le Coqi klepsu. Selle trummi kaja on paljudele vast tänini meeles.

Loo moraal on see, et kui sa oled tudeng ja saad iga kuu viis kasti õlut, siis ei ole sinu elul mitte midagi viga!

Korvpallivõistkonna fännklubi

Kaks tudengi õppekavaväliselt edasiivivat jõudu on sport ja õlu. Spordiks on sageli korvpall ja õluks A.Le Coq. Järgnev kirjutus üritab anda ülevaate, kuidas neid omavahel ühendada.

Eesti korvpallimaastikul domineerivad sponsoritena kaks suurt õllekontserni Saku ja A.Le Coq. Erinevalt Sakust on A. Le Coq hakanud sponsoreerima kindlat võistkonda, eelmise aasta meistrit BC Tallinna. Uue võistkonna nimeks sai Tallinna Üliõpilased – A.Le Coq. Nagu nimigi ütleb, loodetakse, et pikemas perspektiivis koosneb võistkond eelkõige tudengitest, mis oleks hea stiimul ka üliõpilaskorvpallifännklubi arenguks.

Tallinnas elatakse korvpalluritele kaasa vaid juhul, kui on tegemist kas tuttavatega või Eesti koondise mängudega. Tartus on aga selge ülevaade, kellele saalitäis rahvast kaasa elab. Et sarnasugused kaasaelamiselamused pealinnas tuua, on ka Tallinnasse loodud kindlat võistkonda toetav fännklubi.

Tänaseks juba nelja Tallinna üliõpola (TTÜ, TPÜ, EBS ja ÖI) hõlmaval fännklubil on oma üliõpola olemas vastavad teadete tahvlid ja e-maili list, kus käivad nii teated järgmiste mängude kohta kui ka näiteks ennustusvõistlused (kasti Coq-i parimale ennustajale!!!).

Ekstsisteerib ka koduehekülg, kust saab ülevaate isegi selle kohta, mitu korda fänn on kohal käinud

(www.hot.ee/bcallecoq). Kalevi hallis on fännklubile reserveeritud oma sektor, kust avaneb parimaid vaateid saalile.

Kuna võistkonna sponsoriks on ikkagi A.Le Coq, saavad fännid sellest ka oma osa. Klubi juhtfigureide käest võib osta pileteid (25 krooni tükk), mille eest saab näha nii mängu kui ka hiljem ALE KOKI pubis tasuta ühe poolleilise A.Le Coq premiumi. Esimesed fännid on kolmel korral kohal käinud eest saanud liikmekaardi ja viiendal korral ka punase A.Le Coq'i särki.

Fännklubiga liitakse täiesti tasuta. Täpsem info on koolides stendide peal väljas, kuid võib ka lehtedest mängude kava jälgida ning Kalevi hallis info- või liitumis-sooviga Coq'i sektorisse jalutada.

Hiljem pubis õlleklassi taga istudes on aega otsuse üle järele mõelda.

Reigo Kimmel
TTÜ fännklubi president

Fotol:

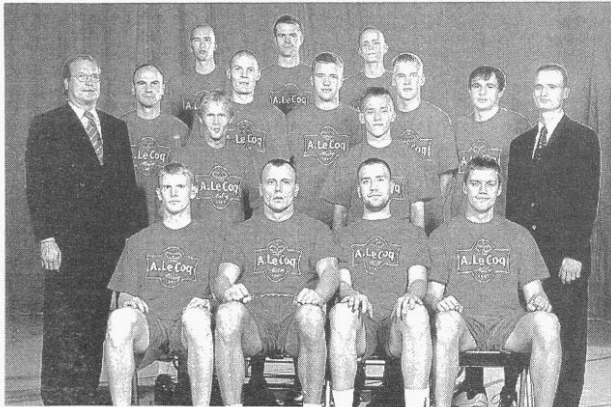
Tallinna Üliõpilased – A.Le Coq oktoobris 1999

Esireas vasakult: Kivimukk, Metstak, Suurorg, Rumma.

Talises: Herman, Pöder, Nõgiasto, Käbin.

Kolmandas: Tenne, Vesti, Allikas, Slid, Songe.

Neljandas: Heinaru, Pehka, Käbin.

TÄNAVAKORVPALLI TAASELUSTAMINE

2005. aastal istusime saunas, kui Martin pakkus mulle ja AND1 brändijuhiks saanud Magnusele välja, et tänavakorvpall tuleb taaselustada. Martinil õnnestus saada ühelt toetajalt 500-krooniste rull, millega lasime teha tänaseni Eesti 3x3 tänavakossu meistrivõistlustel kasutatavad konstruktsioonid. Magnus sai taha veidi sponsoreid, Ando aitas majandamisega ning mina korralduse ja turundusega. Esimesel, 2006. aasta turniiril osales oodatud 150–200 tiimi asemel 45.

Paari aastaga suutsime sarja käima lükata ehk osalejate arv tõusis pea saja tiimini võistluse kohta. Rekord sündis ühel Tartu etapil, millel osales 129 võistkonda.

2008. aastal sai selgeks, et Deckol Ehituse vastu ei saa keegi. Võib-olla Teedu vastu veel saaks, kuid Kuuba, Nikluse ja Poomi vastu mitte. Mehed avasid ilmselt kuskil Lõuna-Eestis oma müügipunkti, sest K-Rauta auhindadest viisid suurema osa koju just nemad. Seetõttu mõtlesime, et kutsume lätlased ja leedukad vähemalt oma finaalvõistlusele.

2009. aastal taasavati Vabaduse väljak. Peale ametlikku avamist oli kõige esimene sündmus sellel 3x3 tänavakorvpalli Eesti meistrivõistluste finaal. Loa saamine oli omaette ooper, sest bürokraatiavastasena soovisin selle taotleda ametlikke kanaleid pidi. Ma ei teadnud, et Vello Lõugas ei norinud mind põhjusega, vaid seetõttu, et ma ei olnud luba taotlenud valitud partnerite kaudu.

Turniir oli edukas ja seda vaatas pealt isegi vabariigi president. Jätsime platsile kustu(ta)matu jälje, kui tõmbasime vastrenoveeritud sillutisele kossuväljakute jooned veekindla aerosoolvärviga. K-Rauta värvispets oli miskit segamini ajanud. Kui agar Öhtulehe ajakirjanik selle teemaks võttis, siis panin kogu oma kõneoskuse mängu, et edastada intervjuu ajal oma sõnumit: „Täna toimus Vabaduse väljakul rahvusvaheline tänavakorvpalli suurturniir, mille Eesti võitis... bla-bla-bla... ja platsile märkisime väljakute jooned, mille tehnilistel

põhjused eemaldame lähema aja jooksul“. Kokkuvõttes Õhtulehe lugu ei ilmunud, mis oli ka minu eesmärk.

2010. aastal võttis 3x3 korvpalli teema üles Rahvusvaheline Korvpalliliit (FIBA). Esimene ametlik turniir peeti 2010. aasta noorte olümpiamängudel Singapuris. 2011 alustasid noorte ja 2012 vanemate võistlussarjad ametlike maailmameistrivõistlustega. 2020. aastast on tegemist ametliku olümpiaalaga.

2011. aastal oli Tallinn Euroopa kultuuripealinn, mistõttu pälvis ka Vabaduse väljakul peetud turniir korraliku tähelepanu. Appi tulid isegi Moscow Openi turniiri korraldajad, kes tõid ümbriku, mille sees olid triigitud 500-eurosed. Meie ülesanne oli see raha korralduseks ära kulutada. Olin veidi kahtleval seisukohal, mitte kulutamise osas, vaid selles, kas raha on ikka ehtne. Ei olnud varem ühtegi 500-eurost kupüüri näinud ega teadnud, et selline isegi eksisteerib.

Oluliselt suuremalt tuli appi Coca-Cola Joogid AS, kes oli Sprite'i brändi kaudu Eesti 3x3 tänavakorvpalli peatoetaja aastail 2009–2017. Sprite'i kadumisega kadusid kahjuks ka suuremad 3x3 etapid Pärnus, Tartus, Rakveres ja Otepääl. Tallinn Open on jäänud praeguseni Eesti 3x3 sarja finaalsiks.

MILJON. SEE TEHTI ÄRA

2010. aastal suvel korraldasime trikiviskevõistluse, mille peaa hinnaks oli tuhat krooni. Asju Tartus, Vabaduse puiesteel toimunud tänavakorvpalli lõppvaatusel kokku pakkides proovisin ka ise palli kaugelt korvi saata.

Pall lendas korvi rekka katuselt, mille peale kohalik elutark Erkki Hüva hindas, et „püha jumal, see tehti ära ja on väärt vähemalt miljon, sest kõik toetavad“. Viskasin korra veel, aga mööda, mille peale elutark teatas, et „kaks korda see ei tule“.

Andre pani klipi „Miljoni võtte!!!“ nime all YouTube'i ja Reporter.ee lehele üles. 2013. aastal tehti sellest Super Kõnekaardi reklaam „See tehti ära“, mille eest pakuti Andrele kas kõneauga või uut telefoni. Kuna Andrel oli uus telefon olemas, siis valis ta kõneaja. Mõni aeg hiljem saatis ta telefoni koos selles olnud ajaga ühes kiirtoidurestoranis koos paberi ja muu prahiga prügikasti. Kiirtoit ei ole tervislik ka tehnika tervisele.

Erinevate remiksidena ja teles jooksnud reklaamidega on „Miljoni võte“ saanud üle miljoni vaatamise ning jõudnud käibefraasiks. Miljon. See tehti ära. Kaks korda see ei tule.

LE BRONILE ÕLGA

Sprite viis Tallinn Openi keskjoone viskevõistluse võitjaid paar aastat NBA tähtede mängule. 2013. aastal pääses noor mängumees Martin Jurtom NBA All-Stari nädalavahetusel Sprite'i *show*-mängus Le Bron Jamesi juhitud tiimi ja aitas sellel Kobe Bryanti tiimi vastu ühe punktiga võita. Jurtomist kuulsamaks sai siiski hääletuskonkursi võitnud Kaspar Rätsep, keda USA-s koha peal Justin Bieberiga segamini acti.

Le Bron Jamesile panin isegi õlga, aasta hiljem New Orleansis toimunud NBA All-Stari nädalavahetuse *afterparty*l, kui VIP-ruumi viivas kitsas koridoris kokku pörkasime. Algul ei pannud tähele, aga kui üles vaatasin, siis nägin, et see on ju tuntud mängumees. Turvatiimilt sain karmi pilgu.

Ega ma neid mängumehi palju ei teadnud. Näiteks kui hotellis liftiga tuppa sõitsime, siis tegid Martin ja Kaspar suured silmad, kui meiega ühes liftis viibis üks mustanahaline korvpallivormis tüüp. Minu jaoks ei tähenda siiani komplekt mustanahaline + korvpallivorm seda, et automaatselt on tegemist mängumehega. Poisid aga küsisid, kas ma ikka tean, kes liftis oli ja nende vastastoas ööbib? Keegi J. R. Smith.

MITTEAMETLIKUD HÖBEMEDALID

Enne seda, kui FIBA hakkas 3x3 korvpalli korraldama, toimusid maailma ühed suurimad ja tähtsaimad 3x3 turniirid Moskvas. Neid nimetati isegi maailmameistrivõistlusteks, kuna sel alal MM-i ametlikult ei toimunud.

Käisime Moskvas päris mitu aastat. 2009. aastal alistas Eesti 3x3 tiim (Erkko Linnas, Indrek Kaarlep, Remi Aare ja Mario Polusk) kohamängudes isegi USA, kuid veerandfinaalis olid lätlased meist paremad.

Õhtul sõitsime metrooga võistluspaigast kesklinna uudistama. Kui helistasime hotelli jäänud Erkkole ja küsisime, kas ta ka linna tuleb, vastas Erkko, et ta juba on Linnas.

2010. aasta 3x3 tänavakorvpalli mitteametlikel maailmameistrivõistlustel tuli Eesti tiim (Andre Pärn, Heigo Erm, Mario Polusk ja Janno Viilup) koduväljaku eelist nautinud Venemaa järel hõbedale. Heigo Erm sai parima kaitsemängija tiitli.

Poolfinaalis upitas Andre Pärn Mario viske Rumeenia vastu korvi ja see on senimaani minu üks emotsionaalsemaid hetki Eesti korvpallis. Mitteametlike 3x3 maailmameistrivõistluste hõbemedal!

KORVPALL PÕLVINI VEES

Peale Pärnu 3x3 tänavakorvpalli etappi korraldasime paar aastat ka neli nelja vastu rannakorvpalli, mida mängisime Sunseti ees põlvini vees.

Vees korvpalli mängimine on konkurentsitud kõige lõbusam suvine spordiala. Kahju, et seda pole saanud rohkem korraldada ega mängida.

EUROOPAS VEERAND TIIRU ÜMBER KERA

2012. aasta augustis toimusid Ateenas esimesed FIBA 3x3 korvpalli maailmameistrivõistlused, millel osalesid ka Eesti 3x3 võistkonnad. Treeneriks Martin Mürsepp, meestest mängisid Andre Pärn, Illimar Pilk, Indrek Kajupank ja Mario Polusk, naistest Annika Köster, Pirgit Püü, Gerly Kostla ja Kerdu Arbet-Lenaar. Nädal hiljem võistles Eesti 3x3 tiim (Martin Toomas, Siim Raudla, Illimar Pilk ja Ardi Oja) FIBA 3x3 maailmaturnee etapil Istanbulis.

3x3 korraldajad Reigo ja Anto rentisid Väikebussi-Renelt mersu ja panid Tallinnast minekut. Magnus ja Ahti lendasid Ateenasse, ühinesid seal bussireisiga, mis viis läbi Rumeenia ja Vulgaaria Türki ning lendasid Istanbulist koju tagasi.

Kolme nädalaga sõitsime 3x3 korvpalli vaatamiseks maha pea veerand tiiru ümber maailma. Kokku lugesime 17 riiki ning oluliselt rohkem elamusi. Näiteks Kosovo piirivalve tervitas meid eesti keeles, kuna eestlased olid neid piirivalve teemadel palju aidanud.

Kui olime piiri ületanud, küsisin Antolt: „Kas tead, mille poolest on Kosovo lipp eriline? On ainult kaks sellist riiki: Kosovo ja Küpros.“ Õige vastus: riigilipul on maakaart.

Õigeks ei saanud aga lugeda elamust, mis tekkis peale piiriületust, kus kõikidel majadel ja seintel olid hoopis Serbia lipud. Rumalamatele piiriületajatele oli mitu kilomeetrit peale piiri lisaks üles pandud suur Serbia lipp kirjaga „This is Serbia“. Alles tükk aega hiljem hakkasime Kosovo lippe nägema. Ei kujuta ette, milliseid probleeme võiks tekitada sarnane olukord Eestis, kui Narvast Sillamäeni lehviksid Vene lipud ja lõpetuseks üks suur plagu „This is Russia“.

Teine uskumatu piirielamus oli veidi aega hiljem Makedoonia ja Kreeka ehk Euroopa Liidu piiril. Olime paar tundi pikas piirijärjekorras istunud, kui äkki sai kell viis ja sajad autod sõitsid vabalt üle piiri. Keegi passe ega midagi muud ei kontrollinud. Ilmselt sai Euroopa Liidu piirivalvuritel Kreekas tööpäev läbi.

Mehed said esimesel 3x3 MM-il Ateenas 17. koha, naised, kes alagrupist edasi pääsesid, said 1/16 finaalis vastaseks USA ning pidid leppima 16. kohaga. Pirgit Püü tõi siiski 3x3 individuaalostuste võistluselt Eestile kuldmedali, kui alistas finaalis WNBA-s mängiva Skylar Digginsi.

NÜÜD ON AEG KOHTUNIKEL HINDEID ANDA

Sain olla koos Jorge Garbajosaga esimese FIBA 3x3 MM-i pealtpanekuvõistluse žüriis. Vägev elamus oli, sest Garbajosa mängis ka ise 3x3 korvpalli.

Hiljem sõitsime Türki, kus Eesti tiim mängis esimest korda FIBA 3x3 maailmaturneel. Päris mitu korda sai üle Euroopa-Aasia silla sõidetud nii, et sillamaksu kogumise jätsime kohalikele. Viisime Magnuse ja Ahti lennukile ja sõitsime Antoga kahekesi kolme ööpäevaga Eestisse. Siis sai autosõidust korralik süber ja lubasin, et mitte kunagi enam. Aga sarnaseid lubadusi sai antud nii siis, kui sõitsime jalgratastel Kuressaarde tänavakorpalli mängima, kui ka siis, kui esimest korda Tartu ja Võhandu maratoni läbisime.

KALEVI HALLI PÕRAND

Kuulus Kalevi spordihall läks 2016. aastal renoveerimisele, mis tähendas, et peale seinte ja konstruktsioonide palju püsti ei jäänud. Sealhulgas läks lammutamisele legendaarne põrand, millel Kalev 1991. aastal Nõukogude Liidu meistriks tuli.

Kuna tänavakorpallis meil teisaldatavat väljakut ei olnud, siis uurisin, kas on võimalik põrand üles võtta. Sain vastuse, et on, aga kiiresti, sest lammutusbrigaad hakkas juba ühest otsast pihta.

Neli päeva saagisime põrandast 2,5 x 5 meetriseid ja umbes 100-kiloseid tükke. Leidsime selle alt üht teist põnevat ning saime teada, et mingil aastal oli hallis toimunud iluuisutamine või muu jääsirkus ehk puitpõrandale oli pandud jääkate. Kuna seltsimehed olid peale sündmust ninad sirgu tõmmanud, siis

sulas jää ära ning suur osa põrandast oli saanud veekahjustuse. Seetõttu see põrand nii pehme oligi, ehkki osad kohad lapiti ära.

Põrandalauad oli peamiselt naeltega kinni löödud. Neid juppe oli kerge lahti kangutada. Veekahjustuse remondi käigus pandud lapid aga paigaldati kruvidega, mille nahka läks meil vähemalt kümme ketassae tera.

Saime enda käsutusse pool väljakust koos legendaarse KALEVI SPORDIHALLi kirjaga. Siis tuli järgmine väljakutse – kuhu, kuramus, need laud ladustada?

Appi tuli 3x3 tänavakorvpalli suurtoetaja DSV, kes saatis tasuta rekka ning oli nõus laud mõneks ajaks enda juurde võtma. Seda poolt põrandat tuli terve rekkatäis. Kahjuks ei leidnud me väljakule rakendust, sest selle ajutine ülespanek mõnele turniirile oleks olnud ütlemlata keeruline ja kulukas. Ega me pole ka ise iga kord kõige teravamad pliitsid.

Lõpuks, kui ka DSV laopind kitsaks jäi ja väljakust sooviti lahti saada, leidsime lahenduse, et Raplas ehk veel sel aastal avatav Eesti korvpallimuuseum sai põranda endale.

Kuna korvpallimuuseumi põrand on väiksem ehk materjali jäi üle, siis Eesti Korvpalliliit sai sellest idee tunnustada 2019. aastal oma partnereid legendaarse Kalevi spordihalli põrandast välja lõigatud tänutükkidega.

DSV Estonia AS-i tänutükk on endiselt minu käes. Ühel päeval viin selle ära ettevõttele, kes nii tänavakorvpallile kui ka Kalevi põranda säilitamisele kõige rohkem kaasa on aidanud.

MAA JA RAHA PÕLEB

Aserbaidžaaani tunnuslause “Land of Fire” iseloomustab väga hästi kohalikku kliimat ja seda, mis 2015. aasta juunis esimestel Euroopa mängudel täpsemalt eda leegiga põles.

Käisin Liina ning ligi saja Eesti sportlase, fänni, kohtuniku ja teise asjaosalisega mängu vaatamas, kuna kavas oli ka 3x3 korvpall. Sebisin endale selleks pressikaardi, sest pressikaardiga on igal spordiüritusel alati lihtsam.

Maa põlemisest andis märku kuumus, mida oli päeval väga korralikult ning mis andis eriti õuealade mängijatele ka sportimisel tunda. Raha põlemist nägime kogu korralduses, kus selleks, et kaks inimest lennu pealt majutusse viia, kasutati 50-kohalist bussi ja politseieskorti.

3x3 korvpallis saime „riverisse sumpsi“ ehk viimase sekundi kaotused alagrupimängudes nii hiljem turniiri võitjaks tulnud Venemaa (19 : 18) kui ka pronksmedali saanud Serbia (18 : 17) käest.

Tabasin siis end mõttelt, et 3x3 korvpalli võib võrrelda pokkeriga, milles heal päeval ja käejooksuga on kõigil võrdsed võimalused ja milles viimase käe või viskega võivad konkurentsist langeda isegi Euroopa meistrid, mida koha peal tõestasid rumeenlased. Saalikorvpall meenutab rohkem malet – mäng on pikem ja tugevamad võidavad suurema tõenäosusega. Mulle meeldib pokkerit rohkem vaadata ja mängida kui malet. Aga üks male on ka keerulisem mäng.

Eredaim kohalik elamus oli bussitransport Bilgahi randa. Bussis viibis kaks inimest – üks viisakalt rietatud konduktor, teine tagaistmel magav palja ülakehaga vanamees, kes meie saabudes valjuhäälselt üles aeti. Mitte selleks, et ta bussist välja visata, vaid et ta pluusi selga tõmbaks ja marss rooli kobiks.

Bussist välja lendas sõidu ajal vanamehe poolt lonksuga ära tarbitud veepudel.

KASAHHISTAN

Üks minu viimase aja parimaid lugemiselamusi on Erika Fatlandi reisikiri Türgemistanist, Kasahstanist, Tadžikistanist, Kõrgõzstanist ja Usbekistanist pealkirjaga „Sovetistan“. Sellest ka peatüki nimi Kasahhistan. Kasahstan on pindalalt suurem kui pool Euroopa Liitu. Selle suure riigi pealinnas asuvad kõrvuti kahe suurriigi ehk Eesti ja Hiina saatkonnad.

Käisime meestega 2016. aastal Kasahstanis Astanas, mis tõlkes tähendab lihtsalt „pealinn“. Eelmisel aastal, kui kohalik lõpuboss otsustas tegemistest formaalselt kõrvale astuda, otsustas ta panna Kasahstani pealinnale ilusama nime, näiteks enda oma. Nüüdsest on „pealinna“ asemel ilusaks poisslapsenimeks Nur-Sultan.

Vaatlesime FIBA U18 3x3 korvpalli maailmameistrivõistlusi, aga kuna selles Eesti koondised ei osalenud, siis jäi aega ka linnatuurideks, piirkonna ainsa Eesti diplomaatilise korpusega tutvumiseks ning üheks korralikuks saunaks. Viimasest peksis kohalik saunamees Marat oma viharituaaliga isegi Anto välja. Kõikidel teistel saunalistel olid selleks ajaks juba põlved nõrgad.

FIBA 3X3 MM-I SURNUD RING

Kui 2016. aasta välja arvata, siis tänu suvisele 3x3 tänavakorvpallile on Eesti meeste koondised jõudnud seni kõikidele FIBA maailmameistrivõistlustele ehk maailma 20 parima sekka.

2012. aasta Ateena MM-ist oli juba juttu (17. koht), 2014 mängisid meie mehed Moskvas, kus võitsime alagrupi, aga, pagan võtaks, veerandfinaalis tuli vastu võtta kaotus Katari käest, kes hiljem tuli maailmameistriks. Kokkuvõttes kümnes koht.

2017. aastal Prantsusmaal toimunud MM-ilt tuli 14. koht, mida kindlasti ei saa õnnestumiseks lugeda.

2018. aasta FIBA MM-iks hakkas ette valmistuma väga korralik kaader: Maik-Kalev Kotsar, Martin Dorbek, Jaan Puidet ja Joonas Järveläinen, treeneriks Siim Raudla. Turniir toimus Filipiinide pealinnas Manilas maailma suurimas sisesaalis ehk Philippine Arenal. Ettevalmistus läks veidi kiireks, kuid tiim oli kõigeiks valmis.

Võimalik, et ainus, milleks me valmis ei olnud oli Poola-Sloveenia mäng, mille Poola veidi üllatuslikult võitis. Eesti võitis avapäeval selgelt nii Indoneesiat kui ka Jaapani.

Päev puhkust ning mäng jätkus Poola ja Sloveeniaga. Pan Kleksi akadeemia raamat loeti läbi ja võit oli käes. Sloveenia vanade ja kogenud mängijate vastu me aga seekord ei saanud. Tekkis surnud ring, milles Eesti jäi esimesena *play-*

*off*ist ehk TOP8 kohast eemale. Sloveenia tuli lõpuks MM-il pronksmedalile, Poola sai neljanda koha.

Kokkuvõttes seni parim ehk FIBA MM-i 9. koht, kuid Eesti Olümpiakomitee oleks olümpiaala maailmameistrivõistluste 8. kohta kordades kõrgemalt hinnanud.

Vaba aja programmist oli kõige huvitavam hotelli kõrval asuva slummi külastus, kus koos Horvaatia sõpradega jagasime meeter lühematele lastele kingitusi ning vaatasime kukepoksi.

2019. aasta FIBA MM Amsterdams, millest ERR tegi erisaate, läks aia taha (15. koht). Peamine positiivne mälestus oli võit Venemaa üle. Nädal hiljem tõid Eesti naised kastanid tulest, kui tulid Minskis toimunud Euroopa mängudelt tagasi hõbemedaliga.

2020. aastal MM-i ei toimu, sest selle asemel oleks pidanud olema 3x3 korvpall esimest korda olümpiamängudel, mis peaksid aset leidma 2021. aasta suvel. Nii meie mehed kui ka naised on pääsenud 2020. aasta FIBA Euroopa meistrivõistluste finaalturniirile, millel oleme varem osalenud vaid ühel korral, kui 2014. aastal saime Rumeeniast kokkuvõttes 8. koha.

MAAILMATURNEE VÕIT

Üle pika aja tegid Eesti 3x3 meeskorvpallurid (Martin Dorbek, Kristjan Evert, Joonas Järveläinen ja Jaagup Toome) tulemuse, mis aitas Eesti tänavakorvpallil endiselt maailmakaardil püsida. Nimelt võitis Eesti võistkond 2019. aasta augusti lõpus Torontos peetud Red Bulli 3x3 maailmaturnee ja sai paar kopikat ka auhinnaraha.

Turniirile oleks võinud pääseda iga Eesti sats, selleks oli vajalik vaid 2019. aasta kodune Red Bull 3x3 sari ära võita, aga ega Dorbek ja Co vastu väga lihtne mängida ei ole.

Torontos olles saatis Magnus lingi filmist „Lammas all paremas nurgas“, kus pätti mänginud Dan Pöldroos tutvustas kunstiteadlast: „Ta on meil nimelt Torontost“. Paremas all nurgas oleva kunstiteadlasena hindasin turniiri korralduslikku poolt kõrgelt, kuigi 3x3 reeglite ja süsteemide kasutamisega oli arenguruumi.

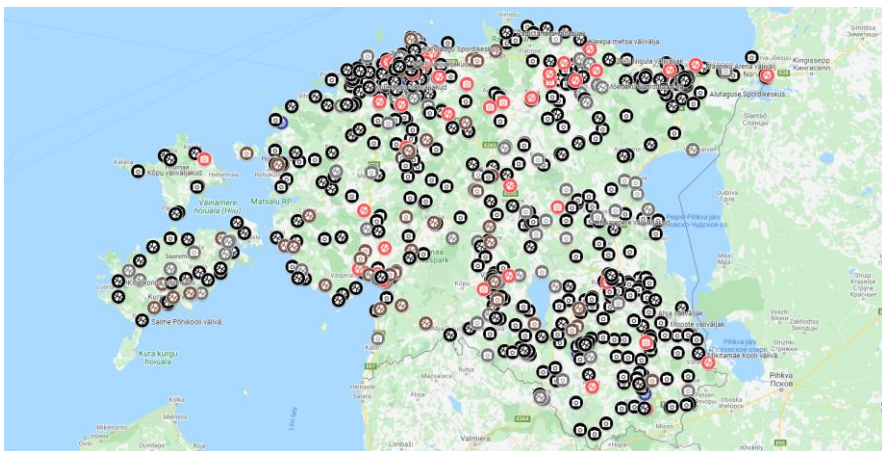
Kui mehed Torontost tagasi jõudsid, siis läksid koondisele lennujaama vastu nii tuttavad kui ka meediategelased. Oli väga viisakas vastuvõtt.

OLÜMPIAOOTUS

Alates 2020. aastast on 3x3 korvpall ametlik olümpiaala. Oleme sel alal käinud mitmel Euroopa ja maailmameistrivõistlusel. Naiste ja tüdrukute paari hõbemedali kõrvale saavad mehed panna FIBA 3x3 EM-i 8. koha ja 3x3 MM-i 9. koha, mis ei ole korvpalli mõttes halb tulemus, kuid tulevikuootused on kindlasti suuremad. Minu ülesanne Eesti Korvpalliliidu 3x3 valdkonna juhina on sellele igati kaasa aidata.

KORVPALLIVÄLJAKUTE KOGUMINE

Lapsepõlvest mäletan, et kogusin nätsupaberite sees olnud klepse, autokaarte ja õllepurke. Viimasest on vist praegu kõige keerulisem aru saada, aga enne Eesti taasiseseisvumist oli aeg, mil lapsed kogusid välismaa värki, mille alla käisid ka Tabasalu Speedway raja kõrvale soomlaste maha visatud tühjad Tuborgi, Heinekeni jt purgid, mis pandi kodus riuli otsa. Igast eksemplarist süüski üks.

2010. aastal proovisin korvpalliväljakuid kaardile saada, kuid tehnilistel põhjustel jäi asi pooleli. 2019. aasta maikuus pakkusid Gert Kullamäe ja Ivar Jurtšenko „Pihtas põhjas“ *podcast*'is välja, et oleks tore, kui kõik väljakud oleksid ühel kaardil. Võtsin teema üles ja hakkasin väljakuid uuesti kaardistama. Kaart, mis siamaani täieneb, sai üles aadressile tanavakorvpall.ee/valjakud.

Väljakud on tähistatud vastavalt kattele erineva värvitooniga: sinine on plastkate, punane tartaan, pruun puit, must kõva kate ning halli värvi muu kate ehk liiv, kruus, muru, kunstmuru jne. Praegu on avalike korvpalliplatside arv kaardil pea 900, millest paljud on üles laaditud koos piltidega.

Siim Semiskar kirjutas sellest Korvpall24.ee lehele loo pealkirjaga „3x3 korvpalli eestvedaja Reigo Kimmel kogub korvpalliväljakuid“. Võib-olla väljendubki selles minu tänane kogumiskirg, sest vähem kui aastaga olen külastanud ja pildid teinud vähemalt paarisajast õuekossuplatsist. Rohkem kui 150 inimest on ettevõtmisele kaasa aidanud, saates mulle pilte kohalikest väljakutest.

Sellest hobist on kokkuvõttes vast rohkem kasu kui välismaa õllepurkide kogumisest.

MIDA TEHA KORVPALLIGA?

Paljud spordialad võivad olla huvitavamad, kui neid teha korvpalliga. Suusatamisest oli juba juttu.

TALLINNA MARATON

2010. aasta septembris oli mul kaks valikut:

- A. ma jooksin 42 õlut,
- B. ma jooksin 42 kilomeetrit.

Keerulised valikud saab lihtsaks teisendada. Näiteks, kui on valida emma või kumma vahel, siis parem valik võib olla Emma. Karantiini ajal on levinud ka nali, et kui sul on valida, kas A – olla karantiini ajal koos naise ja lastega kodune, või B ..., siis „B, ma valin B“. Valisin 2010. samuti B, sest parasjagu oli käimas „Septembris ei joo“.

Minu eelnev maksimaalne jooksukilomeetraaz oli alla kümne. Võtsin korvpalli kaasa, sest sedasi tundus 42 kilomeetri läbimine lihtsam.

Poolel distantsil olin toonasest Guinnessi rekordist (4:30) ees. 35. kilomeetritil jooksin edasi Raul Sepperi lauluga „Sein on ees, kas näed sa...“.

Sellest sai alguse maratoni korvpallijooks, mille esmane eesmärk oli ajada kokku seltskond, kes on võimeline korvpallipõrgatamises Guinnessi rekordi üle lööma.

Esimene ületaja oli Joosep Mooses 2014. aastal ajaga 3:23.42. Üks ameeriklane lõi selle aasta jooksul üle, aga Marti Medar tõi 2015. aastal rekordi Eestisse tagasi (3:04.15). Täna on selle ületanud üks sakslane ajaga 3:00.25 (2017. a).

Medar võttis 2017. aastal ette uue rekordi ehk kahe korvpalliga maratoni läbimise, mille ajaks sai ta 3:54.16. Marti on üks väheseid eestlaseid, kes on

olnud ühel ajal kahe kehtiva Guinnessi rekordi omanik. Kahe palliga saavutatud tulemus ületati 2019 (uus rekordaeag on 3:50.26), mis tähendab, et Marti peab sügiseks ettevalmistusi tegema hakkama.

Kümnekilomeetriseid jooksudistantse on korvpalliga läbinud paljud, sealhulgas Jüri Ratas, kuid teadaolevalt on poolmaratonil sama tehtud vaid korra: 2018. aastal ajaga 2:58.01 minu enda poolt. Iga normaalne inimene võib selle üle lüüa, kuigi ametlikku Guinnessi rekordit sellel distantsil ei ole.

IRONMAN OTEPÄÄ

Esmakordselt Eestis toimunud IRONMANi võistlusel Otepääl läbis tänavakorvpalli tiim jooksuosa ikka korvpalliga.

Anto palliga ujuda ei soovinud, sest see oli talle ka ilma pallita raske. Magnus jättis rattasõidul palli maha, sest avastas, et Sportlandist laenatud ratas ei olnud teiste kõrval konkurentsivõimeline, kuid jooksudistantsil sai mitu maratoni läbinud korvpall oluliselt kulumisjälgi juurde.

Finišis saime selga särigid, millel uhkelt kiri: FINISHER. Hiljem lisasin sellele .TV domeeni.

ATEENA MARATONI 10 KM

Legendaarsel Ateena maratonil läbis veelgi legendaarsem korvpall 10 km distantsi. Publiku ergutuskoor oleks ilmselt aidanud ka maratoni läbida, aga mõistust oli õnneks rohkem kui sportlikku vormi.

ORISSAARE TRIATLON

Orissaare triatlon on teadaolevalt esimene (mini)triathlon maailmas, mille korvpall läbis algusest lõpuni nii vees, jalgrattal kui ka jooksus. Vees on lihtne, kuna palli saab söödutehnikas edasi loopida ja jooksmisel on põrgatamine lausa loomulik.

Jalgrattasõit koos pallipõrgatusega paneb nii osaleja kui ka korraldaja närvid proovile, kuna jalgrattasõidul palli põrgatada on sama lihtne kui suusavõistlusel

ketast heita. Mati Rüütel pole kunagi nii aeglaselt autoga Orissaare ringi kaasa teinud, sest mul tuli vähemalt kümme korda rattapõrgatamisel kraavis palli järel käia. Umbes pool tundi peale eelviimast jõudsin lõpuks finišisse.

KRAKÓWI ÖÖJOOKSU 10 KM

Maratoni Mati eestvedamisel käis seltskond Krakówis kohalikku maratoni inspekteerimas, mõned ka läbimas.

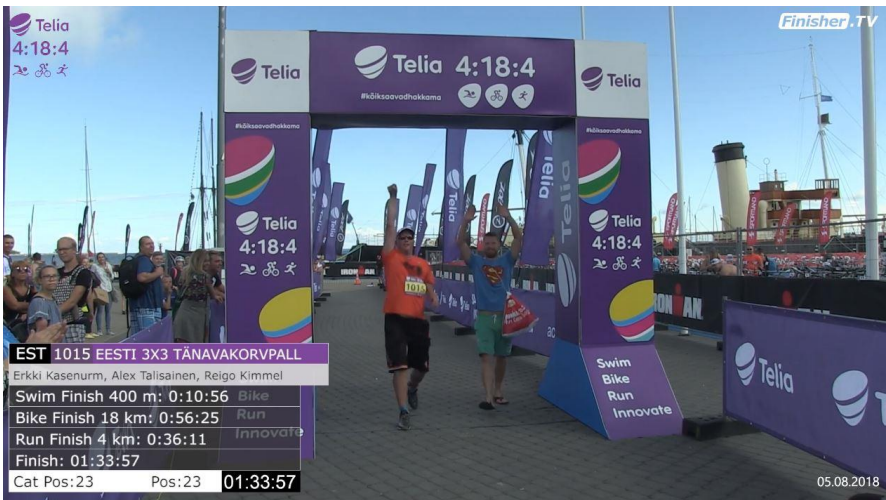
Mulle tundus jälle lihtsam osaleda 10 km ööjooksul, muidugi palliga. Traditsiooniline lõpuvise üle kaare lõpetas seekord palli teekonna konstruktsiooni peal. Järgmisel päeval sain palli siiski tagasi. Laik.

TELIA 4:18.4 TRIATLON

IRONMAN Tallinna rahvatriatlonil sai selgeks, et iga mees 12-kraadisesse vette ei lähe. Leidsin selleks külmavarese ehk taliujuja Erkki. Rattasõidu läbis hädavares ehk Alex, kes suutis oma rattakummi katki sõita. Tuli siis sellega starti tagasi ja läbis raja minu asendusveloga uuesti, korvpall kotis. Minu rattal oli igaks juhuks ka lapsetool peal.

Kui Alex distantsi lõpetas, siis mina ehk sitavares, suutsin lõpuks neli kilomeetrit palliga ära põrgatada. Lõpuks olime lastud vareсед ehk tiimide arvestuses viimased, vaid Kaire Vilgats tuli peale meid. Aga tähtis ei ole mitte võit, vaid esikoht.

SIRGJOONEJOOKSU EMA

Seni viimase korvpallijooksu tegin 3. mail 2020, kui osalesin 77 000 inimesega ülemaailmsel heategevusjooksul „Wings for Life World Run“, mis sel aastal toimus mobiiliäpi vahendusel, kus igaüks sai oma jooksuraja ise valida.

Valisin Tallinna tänavatel 15 km jooksuks kaasa korvpalli ning trajektoori sellise, et Eesti Sirgjoonejooksjate Liidu poolt emadepäeva joonistusvõistlusel moodustuks esimesest üheksast kilomeetrist GPS-i abil sõna EMA.

ISESEISEV MONTENEGRO

Estonian Air lennutas mehed 2006. aasta maikuus Horvaatiasse. Kuna lõuna pool oli arengut ja mägist loodust rohkem, siis otsustasime renditud väikebussiga Dubrovnikust lõunasse tõmmata.

Lõunas toimus samal ajal referendum “Kas soovite, et Montenegro oleks täieliku rahvusvahelise ja õigusliku legitiimsusega iseseisev riik?“. Õhtul kuulutas kohalik valimiskomisjon, et 56,3% hääletanutest oli iseseisvuse poolt ning siis läks tänavatel peoks. Hommikuks olid ilmselt meie hääled maha võetud, sest ametlikuks tulemuseks kinnitati 55,4% poolthääli.

Maailmas pole just ülemäära palju riike, mis peale Montenegrot iseseisvusid, vaid Kosovo (2008) ja Lõuna-Sudaan (2011), millest viimast võiks ilmselt külastada alles siis, kui kõik teised riigid on nähtud. Kes koju seinale maakaarti ostab, võiks siiski jälgida, et sellel ka Lõuna-Sudaan peal on.

Järgmisel päeval otsustasime ka Albaania vabastada, kuid Toomase-nimeline juht ja TomTomi-nimeline GPS juhtisid meid kohaliku sõjaväeosa territooriumile. Tegime kaugelt ühe pildi, kuid keerasime seejärel otsa ümber ja

sõitsime tagasi pealinna, kus toimus parasjagu politseihaarang, milles otsiti Horvaatia numbrimärkidega väikebussi.

Üsna pea olime sisse piiratud. Politseinik küsis kaamerat, et sellest pilte kontrollida. Andsime kõigepealt pildil oleva pingviinkaamera, kuid seejärel ka digitaalsema fotoaparatuuri.

Üsna pea hakkas politseinik naerma ja kui jõudis Elefantao pildini, siis andis kaamera tagasi ning andis haarangul osalejatele mõista, et meie seltskond ei ole päris kindlasti see, keda otsitakse. Soovis head reisi ning sireenide vilkudes asuti mõnd teist väikebussi otsima.

Võtsin kaamera tagasi ja vajutasin ette järgmise pildi. Sellel oli sõjaväeosa territoorium, kus esiplaanil lehvitas Kalašnikoviga valvur.

SEE MEES ON VALI-MIND-MEES

Kui sina ei tegele poliitikaga, siis poliitika tegeleb sinuga. Olen alati olnud arvamusel, et kõik inimesed peaksid poliitikaga tegelema, seda peamiselt valimistel osalemise kaudu.

Valimistel kandideerimine on teine teema, sest edukaks kandideerimiseks on vaja ühineda mõne seltskonnaga ehk erakonna või valimisliiduga. Üksikkandidaatidel erilisi võiduvõimalusi pole.

1992. aasta riigikogu valimistel kandideerisid Väino ja Toivo. Kunagine Eesti Põlevkivi direktor Väino kandideeris üksikkandidaadina ja sai 5007 häält. Eesti Kodaniku valimisnimekirjas seisnud Toivo sai 51 häält. Toivo osutus valituks, Väino jäi välja. 1999. aastal valis metsavarguses süüdistatud Toivo ise riigikogu, sedakorda juba Patarei vanglast.

Üldsusele tundmatutel isikutel, nagu minul, on võimalik valituks saada peamiselt mõne tuntud erakonna nimekirjas. Paraku tähendab see otsaette templit ka juhul, kui erakonna liikmeks ei astuta ehk kandideeritakse vaid nimekirjas.

Kandideerisin Harku vallas esmakordselt 1999. aastal Isamaaliidu nimekirjas, seejärel 2002. aastal kohalikus valimisliidus ning 2005. aastal Reformierakonna nimekirjas ning osutusin 42 häälega volikokku valituks.

2007. aastal kolisin kesklinna ning olen Tallinna elanikuna kandideerinud nii kohalikel kui ka riigikogu valimistel, nüüd SDE nimekirjas. Võtsin eesmärgiks juhtida kandideerimise kaudu tähelepanu paarile olulisele teemale, millest tähtsaimaks on avatud nimekirjade teema, mille alusel pannakse umbes 20% riigikogu koosseisust paika parteikontoris otsustatud üleriigilise nimekirja alusel. Seda pole suudetud tänaseni muuta ja on vähe lootust, et see enne järgmisi valimisi uuesti teemaks tõuseks, veel vähem ära tehtaks.

PRESIDENDI VALIMISTSIRKUS

Enne 2006. aasta presidendivalimisi langes erakondade poliitdemagoogia sellisele tasemele, et (presidenti) valimisõigusteta inimesed tulid tänavatele oma arvamust väljendada. Kõik algas 28. augustil riigikogus toimunud valimisvoorus, mida Keskerakond ja Rahvaliit boikoteerisid, et viia valimised valimiskokku, sest nende eesmärk oli Arnold Rüütlit jätkamine ka teisel ametiajal.

Nii Keskerakond kui ka Rahvaliit kartsid, et puhta südametunnistuse või musta rahakoti pealt võib nende ridades leiduda mõni liige, kes annab oma toetushääle mõnele teisele kandidaadile. Valitsuse nõunik Ülle Aaskivi esines enne esimest presidendivalimiste vooru kodanikuna riigikogu ees ja kritiseeris karmilt parteidistsipliini, mis keelas riigikogu liikmetel presidendivalimistel hääletada.

Sellest sõnavõtust sai alguse üleriigiline lahing, milles valiti pooli, kuid mitte sõnu. Näiteks enne valimiskogu algust toimus Tammsaare pargis kontsert „Laulame Ilvese presidendiks“, millel esinesid Ivo Linna, Tõnis Mägi, Untsakad, Justament ja teised.

Erakordne aeg vajab erakordseid lahendusi, milles otsustasime erakordselt erapooletult kaasa lüüa. Kostüümilaenutusest said vormid Mister Ilves (mina), seltsimees Rüütel (Ott ja Anto), oravapoiss Andrus (Ardo), ninakas sarvik Ets (Sven) ning igaks juhuks ka admiral Kõuts (Jarmo). Lisaks tegime 20 särki kirjaga VALIJAMEES. Need olid mehed ja naised, keda oli iga kell võimalik ära osta.

Oma osa kogu absurdist sai esimene väliseestlasest president Toomas Hendrik Ilves ning oravapoissid, kes andsid osa kümnest miljonist valijameestele, kuid barankasid sai vist isegi rohkem alla pandud seltsimees Rüütlile ning tema toetajatele Volga, tarhunni ning miilitsavormis taksisti näol.

Kampaania avapauk toimus tudengite sügispäeval, kus prominentidele ujusid ligi isegi mitu tuntud, kuid hääletut naisvalijat.

Seejärel algasid ametlikud kohtumised valijate, valijate meeste, valijameeste ning valijameeste naistega.

Lisaks organiseerisime delegatsioonidele vastavad vahendid liiklemiseks. Mister Ilvese delegatsioon liikus Hummeriga ja seltsimees Rütüti oma vana Volgaga. Valimispäeval püstitasime Tammsaare parki arutelu- ja söögilaua, mille Ilvese poolel leidis Coca-Colat ja popkorni, Rütüti poolel aga barankasid ja Tarhundi. Oravapoiss Andrus tõi Ilvesele ka ühe Le Big Maci ja friikad. Aktsiooni kulminatsiooniks oli Mr. Ilvese võit 174 häälega.

Seltsimees Rüütel, ninakas Ets, admiral Kõuts, oravapoiss Andrus ja teised kandsid mister Ilvese kätel Estonia kontserdisaali ette valijamehi ja muid tähtsaid isikuid tervitama.

Meie apoliitilise aktsiooni eesmärk ei olnud toetada kumbagi kandidaati, vaid juhtida tähelepanu presidendi valimise kampaaniaga kaasnenud poliitilisele sopaloopimisele.

Kogu aktsioon oleks võinud napilt ka ära jääda, sest tegelikult olin ma samal ajal Harku vallavolikogu liige, kellele pakuti võimalust olla 23. septembril valijakogu valijameheks. Ütlesin viisakalt pakkumisest ära, sest sellisel juhul ei oleks saanud sellist erapooletut kampaaniat korraldada.

Sain sündmuse ajal kõne ka politseijuhilt, kes palus meil aktsiooni veidi rahulikumalt võtta, sest nende raadioetris millestki muust sel päeval ei räägitudki.

Kontserdisaali juurest lahkuva Ilvese ameti-Audisse sain istuda kaheksa aastat hiljem, kui sõber Olev oli selle juhuslikult ühest autosalongist ära ostnud ning laenas pulmapeoks.

POPULAARSEM KUI PEAMINISTER

Kandideerisin 2015. aasta riigikogu valimistel. Soovisin juhtida tähelepanu valimissüsteemi „augule“, et kompensatsioonimandaate jagatakse tegelikult erakondade tagatubades, mitte valijate eelistuste põhjal. Valmistasin selle illustreerimiseks ette tabelleid ja muid argumenteeritud näiteid tõestamaks, et see üheksakümnendatel tekkinud oluline auk on vaja kinni ajada, sest muidu istuvad riigikogus jälle Toobalid ja teised vähese hääletusaagiga kulutšekkide „eksperdid“.

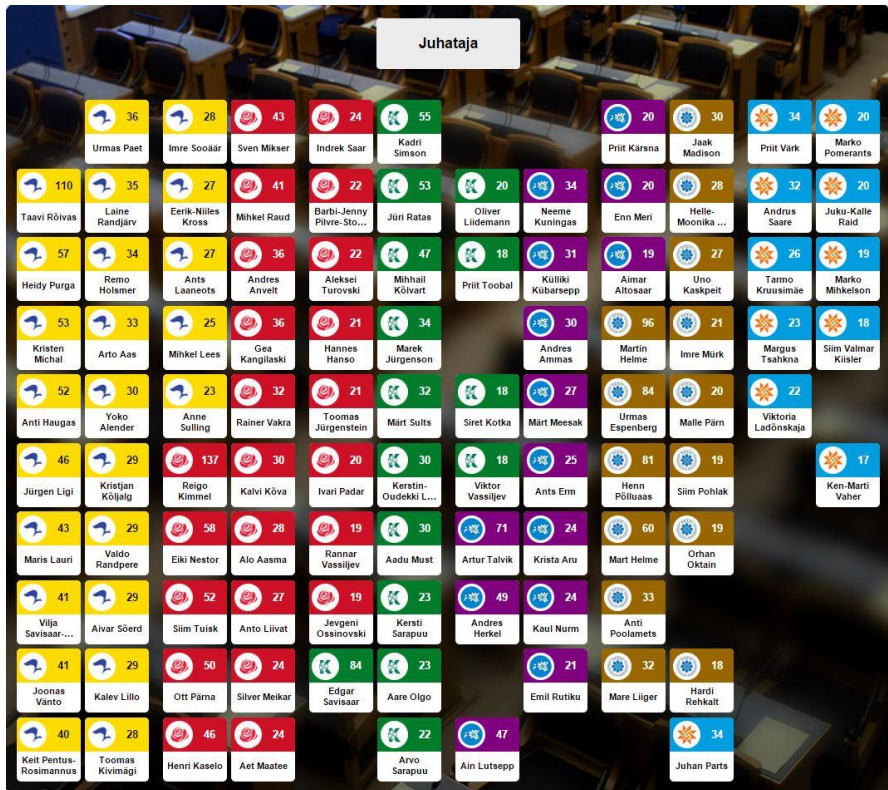
Tähelepanu saamiseks oli jälle vaja teha midagi teistmoodi. Kuna võisin suhteliselt kindel olla, et valituks ma ei osutu, siis lubasin, et valituks osutudes loosin igal kuul toetajate vahel välja oma riigikogu liikme palga. Toetusavalduseks ei olnud vaja mulle valimistel häält anda ning 90% inimestest ei oleks saanud seda üldse teha, sest ei olnud sisse kirjutatud Kesklinna-Pirita-Lasnamäe piirkonda. Nii juristid kui ka korrupsiooniga tegelevad ametnikud andsid mulle mõista, et ilus see ei ole, kuid juriidiliselt on kõik korrektne.

Kandideerisin Sotsiaaldemokraatliku Erakonna nimekirjas. Peakontoris tekkis valimiste ajal korralik segadus, mis kurat toimub. Nad ei saanud mind

karistuseks ka erakonnast välja arvata, sest ühtegi erakonda pole ma tänaseni astunud.

Samal ajal korraldas DELFI virtuaalsed riigikogu valimised, millel sai valida kõikide kandidaatide vahel.

Otsustasin need valimised võita. Täna kõiki selle raamatu lugejaid ja teisi, kes mulle siis oma hääle andsid, sest DELFI virtuaalsed riigikogu valimised võitis 2015. aastal Reigo Kimmel. Teiseks jäi toona peaministri ametis olnud Taavi Rõivas, kolmandaks Martin Helme Edgar Savisaare ees.

Valimistel sain 95 häälet, kuid üle 10 000 inimese luges Kimmel.ee blogist minu lugusid, milles padroneid ja barankasid panin alla kõikidele, sealhulgas erakonnale, mille nimekirjas kandideerisin.

Poliitikas kavatsen ka edaspidi kindlasti osaleda, kuid seda valijana. Kandidaadina osalemine tuleb kõne alla vaid kohalike omavalitsuste volikogude puhul, kuid sedagi vaid juhul, kui erakond aktsepteerib isikut, kes ei astu selleks erakonna liikmeks. Kõikides Eesti erakondades on mõistlikke liikmeid ja kõikides on selliseid, kelle puhul oleks pünklik samas nimekirjas seista. Kõikide Eesti erakondade programmides on mõistlikke mõtteid ja kõikides ka selliseid, millega ma isiklikult nõus ei ole. Mõnes rohkem, mõnes vähem.

Lõpetan huumoriga. Kunagi osutus ka üks prostituut valituks. Ta astus kõnepulti ja hakkas andma ametivannet sõnadega „Lugupeetud kolleegid...“.

ALGARVED

Esimesi 3x3 tänavakorvpalli meistrivõistlusi võtsime Magnuse ja naistega kokku 2006. aasta oktoobris. Pikemat sorti odav lennureis viis meid Portosse Portugalis, kus sõitsime rendiautoga kuus päeva lõunasse. Viimane vaatus toimus Hispaanias ja Gibraltaril. Siis avastasime, et on vist viimane aeg kogu teekond ühe päevaga tagasi sõita. Kätes rool, nii maanteel ma lendan.

Parimad vaated ja emotsioonid saime Algarvest ehk Portugalis lõunapiirkonnast, kus nii majutuse, kütuse kui ka muud arved esitati

algarvudena. Näiteks Algarves on kokku seitse tähte ja seegi on algarv. Selle teadmisega elame edasi.

VARBAD MUSTAS MERES

Aastaid tagasi tundus väga oluline aastavahetus väljaspool Eestit mööda saata. Mõtted võisid olla head, kuid teostused jätsid tihti soovida. Näiteks, miks võiks tunda hea mõte renditud matkaautoga aastavahetuseks Musta mere äärde sõita? Kas seal peaks olema soojem?

Kuna Ukraina piirivalve saatis meid mölisevas-käskivas kõneviisis piirilt tagasi, siis otsustasime, et Ukraina veel Euroopa Liitu ei pääse, ning võtsime suuna Musta mere ääres paikneva Rumeenia poole, mis 1. jaanuaril 2007 sai Euroopa Liidu liikmeks. Kohalikule piirivalvele tuletasime seda meelde, nad olid palju viisakamad.

Pikk teekond lõppes vetteaste ja veendumisega, et Musta mere suvekuurortides pole talvel mitte halligi teha, olgu linna nimeks Saturn, Neptun, Jupiter või Vama Veche.

Reisi meeldejäävaim elamus oli Martini kindel soov öösel läbi lume kilomeetri kõrgusele Brasovi linna vaateplatvormile ronida. Olin nõus ettevõtmist kaasa tegema, kuid seda ainult tingimusel, et kui on minek, siis mingit poole peal mäest alla tulemist ei ole. Kui minek, siis lõpuni.

Järgmisel hommikul andis kardioloogiga suhelnud kälimees mulle teibirulli ja palus, et kui tal järgmine kord peaks mingi selline idee tulema, siis tõmbaksin ta sellega voodi külge kinni.

MR. PHD BULLSHIT

Maailmas on kahte sorti inimesi. Ühed, kes võiksid endast kirjutada elulooraamatu, teised, kes seda ei peaks tegema. Olen selle raamatu kirjutamise ajal inspiratsiooni saamiseks lugenud läbi kümneid raamatuid ja saanud aru, et sellesse teise kategooriasse kuuluvad paljud, kelle biograafia on kahjuks juba ilmunud. Võiksin ka ennast teise kategooriasse lisada, kuid lohutan end sellega, et käesolev teos on mõeldud peamiselt minu tuttavatele.

Esimesse kategooriasse võiks kuuluda aga sõber Ivan Slovakiast, kellega tutvusin ühel 2006. aasta koolitusreisil. Nimelt oli Ivan saanud mingid projektirahad Euroopa Mittekuuluvusfondilt Ida-Euroopa töötuse ja tööhõive tõstmiseks ja kutsus kõik oma sõbrad Slovakiasse enda sünnipäeva tähistama. See, et tegemist oli projektirahadega, selgus siis, kui uurisime, kuidas ta jaksas nädal aega kõikidele välja teha. Ivani selgituse kohaselt ta mitte ei teinud välja, vaid pani 50% kuludest omale bilansis tulupoolele kirja.

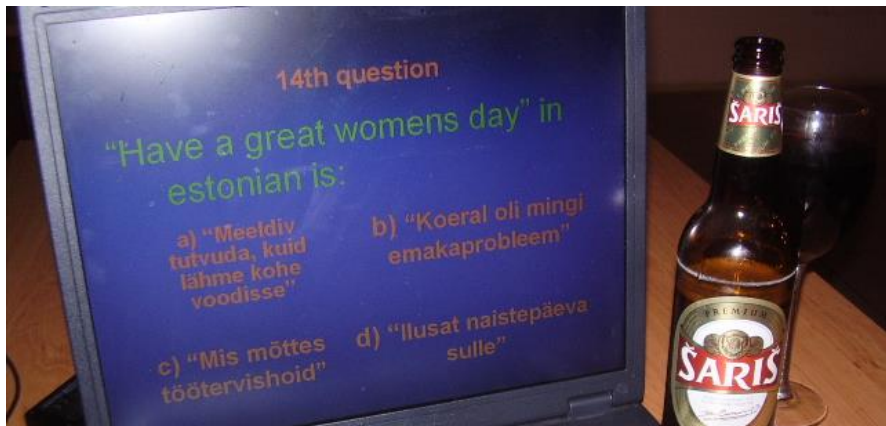
Koolitusel käis ka kohalik kontroll, kelle kohta saime Ivanilt järgmise info:

- kui kontroll tuleb, siis teeme kõik aplausi ja näo, et meil just üks koolitus lõppes ning läheme lõunale;
- kui jõuame lõunalt tagasi, siis laseme kontrollijatel ise rääkida;
- esitame nii palju küsimusi kui võimalik. Kui nad peale seda ka ei hakka ära sättima, siis Antol on tagataskus üks koolitus, millega ta vajadusel täidaks järgmise tunni ära, siis on kontrollil kindlasti kopp ees.

Ivan palju mööda ei pannud, küll aga tekkis meil väike segadus olukorras, kui koolitajad uurisid, kes meist Sloveeniast pärit on. Priit, kes pidi mängima Sloveeniast pärit Milošit (kuna sloveen ei jõudnudki kohale, aga protokoll oli vaja riik kirja panna), sai kerge küünarnukimüksu ribidesse ja Miloš kinnitas kõike seda, mida koolitajad soovisid. Anto ei pidanudki oma viis aastat vana koolitust mapist välja võtma. Hiljem saatis Ivan kontrollijatele ka pildid, mille

tegeme tunni aja jooksul pidevalt riideid vahetades, et oleks näha, et tööd tehti terve nädal otsa.

Projekti raames toimus siiski ka erinevaid tegevusi, näiteks naistepäeval läbi viidud viktoriin. Kuna vastajad eesti keelt ei osanud, siis proovige pakkuda vastust.

Ivan sai endale hüüdnimeks Master of Bullshit. Mõni aasta hiljem ütles ta, et ei ole viisakas teda selle nimega kutsuda, sest ta sai just doktorikraadi kätte. Selge – PhD of Bullshit.

Hiljem võtsime Ivaniga ette Siberi rongireisi ning oleme temaga korduvalt kohtunud nii Eestis kui ka väljaspool. Iga kord kuulen lugusid, millest üks on uskumatum kui teine. Näiteks hakkas ta Põhja-Korea saadikuks, mille tulemusel käis seal turismireise tegemas ja mootorrattaga ringi sõitmas ning keset suurt tantsupidu jenkatas tantsimas. Karistust ei järgnenud, sest kohalikud tuttavad olid tal väga kõrgel tasemel.

Siis otsustas ta veiniäri kasuks ja hakkas importima Itaaliast Lambruscot ja teisi tooteid, mida müüs oma Bratislava vanalinna kolmekorruselisest kontorist. Kaupa viis ta kohale trammiga. Kaks kontori korrust rentis Ivan välja, millega teenis isegi kodukontori rendi pealt.

Seejärel hakkas tüüp relvaärimeheks. Sellel alal peaks ta praegu olema Slovakkia suurimate ja tuntuimate seas. Siis leidis ta, et „Dinner in the Sky“ projekt on liiga monopoolses seisus ja tegi oma analoogse lahenduse. Lõpuks rahunes veidi maha ja võttis naiseks filipiinlanna.

Tegelikult oleksin pidanud olema selle loo kirjutamise ajal komanderingus ehk Ivani juhtimisel ühel Kesk-Euroopa kultuurireisil. Nüüd ei teagi, kas tervislikum oleks olnud sellel reisil olla või saada see neetud viirus, mis reisi ära jättis. Aga kui PhD Bullshit peaks lõpuks oma tegemistest raamatu kirjutama, siis selle sisu saaks oluliselt keerulisem kui käesoleva teose oma.

MR. VITAPENDER

Leidsin ülisoodsad lennupiletid Tallinnast Finnairiga läbi Helsingi Delhisse: edasi-tagasi 127 eurot. Mõtlesin, et teeme väiksema seltskonnaga Aasia esmaavastuse, kuid 24 tunniga oli 19 inimest koos. Päril keeruline oli seda korraldusjama seejärel kommenteerida, sest suurem seltskond tähendas oluliselt suuremat organiseerimist.

Delhi lennujaamas maandudes küsis seltskond, kes meile lennujaama vastu tuleb. Ütlesin, et vaadake, kas keegi äkki otsib mõnda Vitapendrit. Viisakas vunts oligi vastas ja humoorikas start sai reisile antud. Aasia esmaavastamist ei soovita ma siiski alustada Delhist, kus kesklinna hotell tähendas heal juhul mingit hostelit, kuhu jõudmiseks tuli pimedas üle lehma ronida.

Goas saime enda käsutusse villa, millel oli diil kohaliku viietärnihotelliga, nii et muru pügati küünekääridega. Siis algas puhkus. Keegi rentis kamba peale kümme rollerit. Kuna ärkasin sel päeva kõige viimasena, sain rollerist oluliselt kõvema ja käikudega versiooni.

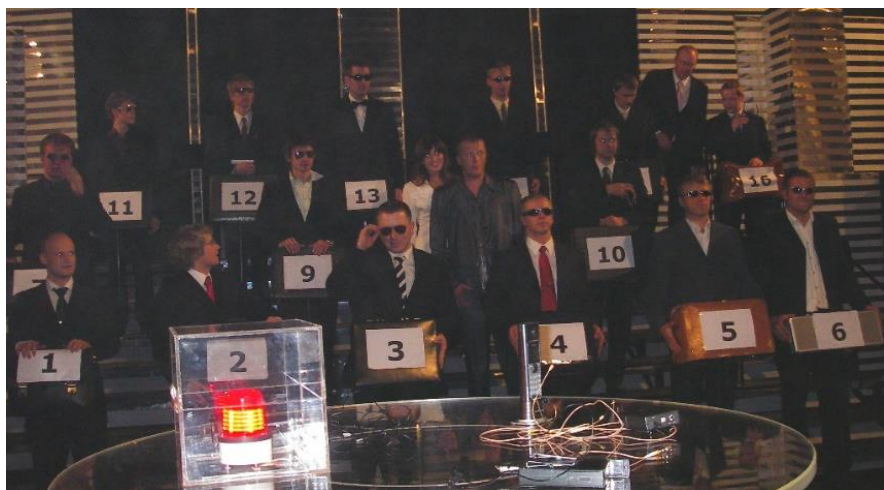
Kui teised tegid India liiklusega kohanemiseks ühe ettevalmistusjoo, siis ma ei saa välistada, et minul kulus neid kaks. Lõpptulemusena sõitsime Tõnisega kõige rohkem, kõige kaugemale ja kõige kiiremini. Jõudsimme isegi maakondliku piiriületuseni. Ei olnud siiski ei mina ega ka Tõnis need, kes said tuttavaks India haiglaga, millest üks seltskonna liige lahkus peale rollerisõitu kipsis jalaga.

VÕTA VÕI JÄTA

Mingi tänaseni selgusetu valemiga õnnestus mul pääseda TV3 telemängu „Võta või jäta“. Saate salvestus toimus päev pärast Indiast tagasijõudmist, mis oli paras väljakutse.

Kuna tegemist oli mänguga, milles õnne roll oli suurem kui teadmistel, siis otsustasin selle Kivisaare ja kohvritüdrukute mängu üle kavaldada ja kutsusin stuudiosse saatekülalisteks mustades ülikondades sõbrad, kelle kohvrites peitusid olulised tarkuseterad stiilis „Kui võtad, siis pane ka tagasi“, „Hea kohver tuleb plika ilu peale“, „Võtja saab televisiooniski peksa“ jne.

Produtsentidele valmistasin sellega korraliku peavalu, kuid lõpptulemus oli asja väärt, sest lõpuks jäi alles vaid kaks kohvrit, millest minu omas oli üks kroon ja laual 150 000 krooni. Võtsin pankuri pakutud 65 000 krooni vastu.

Võtmine jätkus ka järgmisel aastal, kui mängus sai osaleda rahvahääletusel kõige rohkem hääli kogunud kohvritüdruk, kelleks oli minu tulevane abikaasa Liina.

Liina lõppseis oli sama, kuid tal oli kohvris 150 000 krooni ja lavale jäi üks kroon. Võttis temagi pakutud 78 000 krooni vastu. Kena kingitus ülikooli lõpetamise puhul. Miks pankur minule aasta varem täpselt samade summade juures 65 000 krooni pakkus, on tänaseni selgusetu. Ei tasu neid pankureid usaldada.

Mida sa teed, kui võidad telemängus miljoni? Maksad võlad ära. Aga ülejäänud? Ülejäänud las ootab. Tegelikult investeerisime mõlemad suurema osa oma võidust suvisesse vabasse aega ning Liina puhul ülikooli lõpukingiks olnud Kreeta-reisi.

TOOMPUIESTEE KOMMUUN

2007. aastal hakkas MTÜ Eesti Noorte Suurprojekt (NB! nimi muudetud) Toompuiestee 5-toalist kontorit rentima, et oma põhikirjajärgseid eesmärke ellu viia. Realsuses otsustasid neli samal ajal vallaliseks jäänud meest, kellest üks oli Reigo (NB! nimi ei ole muudetud, kuid tegemist on suurema Reigoga kui mina), et panevad mõneks ajaks pillid ühte punkrisse ehk remondivad oma nägemuse järgi ühe vana korteriturka elamisväärseks ja tõmbavad poissmeeste elu uuesti korralikult käima.

Kui nägemus oli minimaalsel kujul teostatud ehk igal tüübil oli olemas oma madrats, korteris seisis kaks töötavat pokkeriautomaati, seinad, põrandad ja külmpigid olid kunstiliselt ja sisuliselt kaetud ja täidetud ning akna taha pandud töötav valgusfoor, siis oli isegi Tanel Padari hinnangul remont tehtud ja võis uksed avada. Propeller laulis kunagi:

*„Metsaserval väike maja,
maja ees on kivist konn.
Majast kostab laulukaja,
kes küll ütles, mis seal on?“*

„See on meie punker, see on meie punker, see on meie punker...“

Avanädalal käis punkriga tutvumas vähemalt sada inimest. Nädal hiljem panid Toompuiestee ja Wisuari tänava ristmikku ületavad jalakäijad lisaks tellimisnupuga valgusfoorile tähele veel teist samal joonel foori, milles põlesid korraga nii punane kui ka roheline tuli, mis tõstis Kommuuniks nimetatud korteri ka politsei huviorbiiti. Ilmselt oli põhjust, sest roheline tuli tähendas, et võib sisse tulla, ja punane, et kõik (kohad) on juba täis. Tulede üheaegne põlemine võis tõesti mitte ainult tähelepanelike linnakodanike, vaid ka külaliste seas segadust tekitada.

Aasta või paar, mil see koht töötas, hakkas Kommuun ka selle põliselanike tervist kahjustama, sest oli vähe päevi, kui mitte kellelgi ei olnud mingit sündmust või sõpra, kes poleks soovinud mõneks tunniks või õlleks läbi astuda. Põliselanikud ise hindasid, et kogu projektile tegid lõpu eelkõige naised, sest ega need vallalised kauaks oleks riulile ripakile jäänud.

Sellegipoolest saab sellest ajast meenutada ka õlukorda, kus aastavahetuseks toodi maja ette tünnisaun, ja paljut muud, millest ilmselt võiks kokkuvõttes eraldi raamatu kirjutada. Kommuuni asukohaks oli sobivalt Toompuiestee ja Wismari nurk.

DRUM&LOUDER

Kuna mõtted paremast elust viisid paratamatult karistusseadustiku juurde, siis otsustasin teha kõige hullemas asjas, mida raha eest teha saab – läksin tööle.

Eesti Ekspressis ilmus töökuulutus, millega PR-i ja üritusturunduse agentuur Drum&Louder otsis produtsenti, kes vastutaks kogu Baltikumis toimuvate turundussündmuste eest. Ettevõtte peakontor paiknes Soomes ning lisaks Baltikumile olid neil kontorid ka Rootsis ja Norras. Eesti bossiks oli Samppa, kes oli varasemalt tegeleenud Soomes Red Bulli teemadega.

Neljapäeval toimunud elu teine töövestlus lõppes vaidlusega, kas ja miks ma pean kohe järgmisest päevast tööle asuma, kui mul oli plaan laupäeval hoopis Riias mingil tänavakorvpalliüritusel olla. Leidsime lahenduse, et reedel vaatan, kuidas Valga lähedal Klaperjahil Nissani promo tehakse, ning järgmisel hommikul sõidan bussiga Riiga.

Järgmise kuu jooksul pidin korraldama juba enam kui kahesajale inimesele kliendiüritusi nii Eestis, Lätis kui ka Leedus. Hakkas pihta väga korralik ja kõrgetasemeline produktsiooniteema.

Produtsendi töö on põnev, sest iga sündmus pakub väljakutseid, seda peamiselt olukordades, kus seda kõige vähem ootad. Näiteks Riias toimunud White Sensationi peo jaoks pakkusime välja, et tantsutüdrukud on mustades riietes. Kuigi asi sai korraldaja kinnituse, tuli koha peal tegemist Hollandist pärit direktoriga, kes ühtegi muus kui valges riietuses promotüdrukut peole ei

lasknud. Lõpuks ronis keegi kuskilt kaubanduskeskuse aknast sisse, pani kohalikus T-särgipoes masina valgete särkidega tööle ja saime hakkama. Jana, Egle ja teised tuntud Eesti tantsutsükid said ikkagi oma oskusi teistele näidata.

2008. aastal viisid tökohustused mind Lapimaale Finlandia Vodka Cupile, kus baarmenid üle maailma valmistasid selleks ehitatud lumeonnis kokteile. Lumeonni ehitus maksis rohkem kui mu toonane Tabasalu ühetoaline korter. Venetsueela baarmenid astusid lennukist välja lühikestes pükstes. Nad polnud lund enne näinud. Lahenda võrrand.

Kolm peamist sündmust, mis tööalaselt meelde jäid, olid suuremal või vähemal määral seotud videoteemadega, millest peale koondamist ja Siberi reisi tekkis idee VideoTurundus.ee alt ise tegutsemist jätkata.

URBAND PLAYGROUND

Urband Playground oli tõenäoliselt tänaseni Baltikumi suurim garaažibändide konkurs, mille tegi eriliseks asjaolu, et bändid pidid esinema helikindlas konteineris. Selleks et bände kuulata, tuli istuda konteineri kõrval olevasse autosse ja lülitada käima selleks ajaks loodud raadiojaam. Iga riigi parim bänd sai plaadilepingu. Hääletus käis internetis ja igale bändile oli vaja ühe päevaga muusikavideo toota.

Üks osa kogu projektist oli tehniline lahendus, milleks tuli Viru keskuse terrassile üle klasseina konteinerid tõsta. Teine proovikivi seisnes ametlike lubade hankimises, mis näiteks Lätis ja Leedus oli uute raadiojaamade puhul võimatu. Leedus oli üks mees veidi varem loonud koduse raadiojaama, mille tulemusena talle mõni aeg hiljem NATO sõjardid soomukiga maja ette sõitsid ning küsimusi esitasid.

MOVIESTAR

NISSAN **URBAN** STAR (EST, LAT, LIT)

Jällegi väga lahe idee: soomlased panid kokku filmitreileri, millesse iga kaubanduskeskuse külastaja sai endast personaalse klipi, millele võis ise ka subtiitreid lisada.

ALKOTURISM JA ALKOLAVKA

Kuni 2007. aastani kehtisid Eestis alkoholi jaemüügile väga kirjud piirangud. Iga omavalitsus võis oma territooriumil piirangu üle ise otsustada. Tallinna linnavalitsus otsustas jaemüügi lõpetada õhtul kell kaheksa, samas kui ümberkaudsed vallad lubasid müüki mõnel pool isegi ööpäev läbi.

Idiootse seisu visualiseerimiseks löin veebilehe www.alkoturism.com, millel sai paari klikiga välja uurida kõigi Eesti omavalitsusüksuste alkoholimüügi ajad. Saatsin välja üle kahesaja teabenõude, millele osa omavalitsuse tegelastest vastas, et neil on vaid üks pood ja see paneb kella kuuest ukseid kinni, kuid kohti, kus lühikese sõiduga leiab vajadusel naabervallast poe, oli mujalgi kui vaid Tallinnaga piirnevates üksustes.

Veebileht pälvis küll mõningast tähelepanu, kuid maailma see ei muutnud. Öine alkoturism Tallinnast jätkus endiselt juba mõni minut peale kella kaheksat.

Seejärel tutvusin jälle juriidikaga ning võtsin ette tõsisema projekti ehk panime Tallinna linna piirist u kümne meetri kaugusele püsti Alkolavka, mis tähendas ühte renditud matkautot, kassat, paari plakatit ning parajas koguses viina ja õlut. Lisaks väljastas Harku vallavalitsus MTÜ-le Ettevõtlikud Noored alkoholimüügiloa.

Meie eesmärk oli juhtida tähelepanu Eesti alkoholipoliitika „terviklahendusele“ ja see meil ka õnnestus. Vähem kui kolme kuuga võeti vastu seadus, millega kehtestati siiani kehtiv üleriigiline alkoholi jaemüügi piirang kella kümnest õhtul kümneni hommikul.

Alkolavka käimapanek oli mitme kuu töö. Kui kõik joogid ja dokumentatsioon olid paika loksunud, avaldasin ühes seltskonnas oma salajase plaani. Karoll, kes vist päris hästi aru ei saanud, et ootame kõigepealt ära õige hetke ja veidi soojema ilma, avaldas sellest loo Nelli Teatajas. Järgmisel päeval hakkasid tõsiseltvõetavamad ajakirjanikud helistama ja küsima, mis jama on meil plaanis korraldada. Siis tuli asi kohe ellu viia, olgugi et väljas oli üle 20 kraadi külma.

Jõudsimas masina kohale liigutada vaid kolm korda ehk müügist väga asja ei saanud, aga see ei olnudki eesmärk. Kui viimasel päeval kell 23.00 ukсед sulgesime, võttis Madis -10-kraadises bussis sama külma viinapudeli ja ütles, et MTÜ Ettevõtlikud Noored raamatupidaja kirjutab nüüd paar lonksu viina kogu projekti passivasse. Samal ajal laulis Tätte autoraadios:

*„Unsi sõpru, usun veel, leian tollel võõral teel,
aga mäletate, kuidas jõime viina...“*

Absurdsed seadused nõuavad absurdseid lahendusi, sest ka sellist jama oli päris keeruline kommenteerida.

KOMÖÖDIA INDONEESIAS

2008. aastal sai TTÜ kutse Indoneesia rahvusvahelisele nädalale. Olin korraks jälle tudengiks hakanud ja andsin teada, et kui keegi teine ei ole huvitatud, siis olen nõus minema ning TTÜ-d ja Eestit esindama. Selgus, et huvilisi ei olnud, sest lennupiletid tuli ise kinni maksta. Leidsime telekommi Siimuga selleks võimaluse ning lendasime kaheks nädalaks Indoneesiasse.

Programm algas Jakartas, kus kõik turistid võivad küll pääseda torni ja loomaaeda, kuid vähestel on võimalus osaleda telesaates. Oli mingi kohalik komöödia-*show*, millest me muhviigi aru ei saanud, aga naersime kaasa. Hiljem saime teda, et publikusse suunatud kaamerast jäime isegi korraks 44 miljoni vaataja silme ette.

Õõbisime kohalike juures. Minu kohalik ütles, et ta ei ole just väga rikas. Ma olin selle peale valmis juba muldonni põrandal magama. Kohapeal selgus, et traataia taga seisis kahekorruseline maja, mis oli inimesi täis. Kui küsisin võõrustajalt, kas need on tema sugulased, kuulsin vastuseks, et need on kõik teenijad – kokad, koristajad ning isegi aednikud mingi 100-ruutmeetrise aia peale. Rikkamatel inimestel oli teenijaid ja koristajaid rohkem.

Jakarta parkimiskorraldus nägi välja selline, et mingi tüüp hüppas parkimissoovi korral eluga riskides tee peale ette ja peatas autod kinni, et boss saaks peatuda. Selle eest sai ta kopika, mis eurodes polnud isegi ühte senti väärt.

Kui olime Siimuga teada saanud kohalike keskmisest päevateenistusest (maksimaalselt dollar päevas), tekkis mõte, et võtaks kaks kohalikku tegelast terveks päevaks enda kõrvale, et nad meile tantsiks ja sellega tuju üleval hoiaksid. Kuna tuju oli meil aga niigi hea, siis ei hakanud sellesse projekti siiski investeerima.

Rongiga sõitsime Jogjakartasse kohalikku kultuuri avastama, sealt edasi Balile, kus eelkõige TTÜ eestvedamisel vahetas kohalik korraldaja kohapealse prussakahotelli veidi parema lahenduse vastu. Tegime läbi ka sukeldumise baaskursuse, millel selgus, et vee all peale hingamise midagi muud erilist teha ei ole. Lisaks eeltoodule toimusid ka asjalikumad koolitused ja seminarid.

Üritus avati õhtusöögiga, kus võtsin riisi kõrvale kulbiga kohalikku hakkliha, mille peale ka kohalikud vaatasid mind põneva või põleva pilguga. Kui olin esimese lusikataie alla neelanud, sain aru, et tegemist on üpris terava valmistisega, mida pannakse toidule vaid näpuotsatäis. Seoses sellega sai järgmise kahe nädala keskseks teemaks kohalike tualettide seisukord ehk peamiselt kohad, kus oli auk. Keeruline oli aru saada, miks on augu kõrval ämber veega ja kuidas seda kasutada. Kuna raha midagi ei maksnud, siis... Tualetiteema lõppvaatus oli Jakarta kaubanduskeskuses, kus Jaapani stiilis tualett hakkas mind alt pesema.

Lend Jakartasse viis läbi Bangkoki. Kasutasime mõlemad võimalust endale uued riided tellida. Mul on siiani alles oranž, valge ja must ülikond ning kümmet eri värvi triiksärgid.

ÕLU ÕIGES KLAASIS

Ühel mitte just kõige konstruktiivsemal Bali hommikul läksime Siimuga randa hommikust sööma. Igaks juhuks tellisime õlle. Baarmen võttis selle peale välja ühe puidust asjanduse, seejärel sügavkülmast mensuuri meenutava klaasi, lasi selle külma täis ja tõstis meie ette.

Sellest sündis Eestis mõni kuu hiljem kampaania „Õlu õiges klaasis“.

Enne Wabadust oli Vabaduse väljakul Moskva kohvik. Istusime parajasti seal, kui jutu käigus mainisin ka Indoneesia hommikust külmas mensuuris õlu serveerimist. Samal hetkel pandi lauale just pesust tulnud soe pubiklaas suhteliselt sooja lageriga. Mõni nädal hiljem juhtus sarnane lugu Sampppaga Radisson24 lounge'is.

Siis oli selge, et Eestis on vaja maailma parandada ehk vähemalt Eesti TOP50 restoranid võiksid õlut õiges klaasis pakkuda. Projekt nägi esialgu välja selline, et õhtu jooksul külastasin nelja-viit tipprestorani ja tellisin igal pool klaasi õlut. Klaasile ja serveerimisele andsin hindeid õlle hinda arvestamata. Kokku käisime sedasi läbi vist oma 40 restorani.

Kogu asja mõte seisnes selles, et kui mees läheb naisega õhtust sööma ja naisele tuuakse korralikus margariita- või muus klaasis jook, siis mees, kes tihti kogu pulli kinni maksab, võiks õhtusöögi kõrvale vähemalt ühe viisakamas klaasis õlle saada. Kui ta seda just soovib.

Tavaklaasid said üldjuhul hinde 3, veidi läbimõeldumad, kuid siiski veiniklaasi stiilis viisakamad variandid said hinde 4 ning kogu Eesti peale oli vaid üks koht, mis sai hinde 5. Selleks oli toona kõige kallimat (80-kroonist) õlut müünud

Korsaari restoran Beerhouse'i allkorrusel, kus piraadistiilis restoranis olid ka piraadistiilis õlleklaasid.

Sellest projektist on juba üle kümne aasta möödas ehk enam ei ole oluoigesklaasis.eu domeeni olemas. Aga iga viisakas mees võiks nii kodus kui ka restoranis juua õlut viisakast klaasist!

JAH, ODESSA

2008. aasta jaanuaris tundus tark mõte Odessasse lennata. Saime kinnituse teadmisele, et jaanuarikuus pole seal peale vene keele praktiseerimise mitte midagi väga tähtsat teha.

Vene keel vist päris selgeks ei saanud, sest kuidas muidu sellisest reisikokkuvõttest aru saada: „Nastupil kulturnõi denn v Odessa apjät i pliinõ. Pasmotreeli vaksal, rõõnok, arabskij kulturnõi sentõr, videli kirikuid, morskije pamjetniki, natsionalnõi port i visitiili Odesskij natsionalnõi akademitseskii teatr operõ i balleta i trugije dostoprimestatelnosti.“

Antol, kellel vene keel on veidi paremini suus, läks selle teksti lugemisel süda pahaks.

Ühel hommikul, eelmisel õhtul õõklubis kuulnud Quest Pistolsi „Ja ustal“ endiselt kõrvus kumisemas, tuletas Ahti kõigile meelde, et ennekõike oleme

siiski haritlased. Läksime ooperisse vaatama „La Traviata“, mille kõige kuulsam lugu on esimese vaatuse „Brindisi“ ehk „The Drinking Song“. Jõime ennast intellektuaalselt täis.

RUHNU KARU LENNUPÄEV

Red Bulli isevalmistatud lennumasinat *show* tõi kohale värvikireva seltskonna. Üks muidu normaalne seltskond oli selleks pool aastat ettevalmistusi teinud.

Plaanis oli teha kolm lennumasinat:

- 1) Ruhnu Karu, kuna üks Ruhnu saarele ujunud karu oli just tuntuks saanud;
- 2) Kõvaketas Kanter, sest Gerd Kanter oli juba siis kõva mees;
- 3) Lembit Allveelaev, sest Lembit oli lõpuks rahvale avatud.

Kokkuvõttes jäi Lembit siiski Lennusadamasse ja Kanteri kettalend jäi ebapiisava ettevalmistuse taha, kuid libises siiski üle näppude. Ahti sai jalgrattal ja ufot meenutava Kanteri kõvakettaga umbes kümne meetri kõrguselt tehtud vettehüppe eest paar nädalat verd pissida.

Kõige suurema ettevalmistuse tegime Ruhnu Karuga. Ettevalmistusvideos osales toona „Mantlipärija“ saates käinud Lauri, kes pidi Olympic Casino sildi ees kordama karukostüümis Martini järel: „Sina ütled karu, mina ütlen püksid.

Karu – püksid, karu – püksid.“ Martin ütles „karu“, Lauri ütles „mantel“. Veider, sest kui talle hiljem telesaates mantlit pakuti, siis ei võtnud ta seda vastu.

Panime kõik panused, rahaliselt isegi üle 20 000 krooni, Ruhnu Karule, mille ehitamiseks kulus rohkem aega, kui keskmisel heegeldajal Žiguli käigukasti kokkupanekuks. Kostüümikunstnikule, kes kahemeetrise diameetriga karu pea ehitas, me muidugi ei öelnud, et tema švammist teosel on vaid üks lühike, kuid oluline hetk maailma ajaloos.

Päev enne vettehüpet ütles Reet-Martin Pull, et karu vajab tiivakesi, sest muidu ei tule lennust midagi välja. Karu Armin ja Karu Medvedjev töid kuskilt mõned teibad ja pakkekile ning panid öö vastu lendu tiivad kokku. Karu Mati ehk Tõnis jäi viimasena Karu Ruhnu peale magama ja sai sellega õiguse septembrikuus kümne meetri kõrguselt Admiraliteedi basseini lennata. Poole lennu pealt tegi Karu Mati silmad lahti ja vaid tema tugevad käelihased aitasid sel hetkel tuule tiibadesse ja kaksteist ja pool meetrit täis saada.

Kui Peeter Oja küsis, mis jalad need sealt karu tagumikust välja paistavad, siis vastasin, et see on Karu Poeg.

Kes ütles, et karu ei lenda? Karu lendas nii et vähe. Kaksteist ja pool meetrit. Kokkuvõttes kolmas koht.

NO WOMEN, NO CRY

Nimetan erinevaid reisieetevõtmisi klasside järgi:

A-klassi reis: ainult mehed

B-klassi reis: mehed ja naised

C-klassi reis: mehed, naised ja lapsed

D ja tähestikus järgmised tähed: mehed, naised, lapsed, äiad, ämmad jne.

Kuigi A on tähestikus esimene, ei tähenda see, et A-klass peaks alati parem olema kui B- või C-klass. Reisid ja elamused on siiski erinevad.

2009. aastal käisime B-klassi reisil Mauritiusel. Kaks nädalat loodust ja lohesurfi, kultuuri ja kohalikega tutvumist jättis jälje, millest videomeenutuste vahendusel jäid isegi veel paremad mälestused.

Kokkuvõttes ükski naine ei nutnud („no women, no cry“) ehk ka edaspidi sai projekte rohkem nii naiste kui ka peredega ehk B- ja C-klassiga koos ette võetud.

VÕHANDU MARATON

Mis on mõttes inimestel, kes on vabatahtlikult nõus ühe päevaga 100 kilomeetrit kanuuga läbi sõitma? „Tupla Kanuunodel“ läbisime isegi 160 kiloliitrit, kuid selleks oli ka aega terve töönaädal.

2009: MADHOUSE

Oma esimesele Võhandule läksin Otiga. Tegelikult sõitsime otse Tamula järve ääres olnud ööklubisse MadHouse, mille jookide hinnapoliitikaga tutvusime seni, kuni klubi ukсед sulges. Sealt kulgesime üle silla magamispeatusesse, kus saime aru, et magamine on endiselt rohkem homode värk, sest stardini oli jäänud vähem kui tund aega.

Esimesed kilomeetrid läksid vahelduva allavooluga, kuid Võhandu maraton algab alati peale Leevakut ehk kuskil 70. kilomeetri kandist. Sealt edasi läks juba väga pimedalt, sest voolu ei olnud ei jõel ega kaasas olnud taskulambil. Olime päris viimaste seas, kes öösel põlvini Võõpsu mudas oma maratonimedalid kätte said.

Sina oled Ott ja mina olen Ott, kuid auto ehk Peugeot Ott oli jäänud Võrru. Õnneks pakkisid üle-eelviimased lõpetajad alles parklas asju ja viisid kaks lastud karuotti kottpimedas starti tagasi.

2010: NEED EI VAATA TAGASI

Millegipärast arvasime, et Võhandu on ikka üks mõnus maraton. Läksime seekord suurema seltskonnaga ehk saime kolm kanuud kokku. Kolmest kaks suutsid ära uppuda, kuid kolmas ei vaadanud tagasi ja sõitis 18 tunni ja 2x8000 kalori kaotusega võiduka lõpuni. YouTube'i „Võhandu Maraton 2011“ videokokkuvõttes on lõpulauluks Ruja „Need ei vaata tagasi“.

Kui paadimeheks olnud Pärnu Ahtiga finišis saateautosse istusime, siis Ahti viimased sõnad olid „Visake mind siis Pärnusse ära“. Roolis olnud Allani tulevane abikaasa Reelika tegi kella kahe aegu öösel Võõpsu-Pärnu-Tallinn

otsa. Enamus autos olnud seltskonda tegi samal ajal oma unenägudes maratoni uuesti läbi, mõni pooliku, mõni täispika.

2012: OI BLÄÄD

Järgmise maratoni läbisin Wend Mikuga, kelle kuulsaimaks väljendiks oli Süvvahavva läbimisel öeldud „oi blääd“, mis jõudis isegi Eesti Ekspresis olnud artikli videosse. Jällegi sai 18 tundi maratoni nauditud.

Kunagise Tupla kanuujevo õppetunnid on mind kõik Vöhandud ilma kanuud ümber keeramata finišisse viinud. Wend Mikk soovis aga ühel hetkel pissipeatust. Astus ilusti kanuust välja, sättis end ilusti puu taha ja ... libises ilusti rinnuni vette. Mina jäin kuivale. Oi blääd.

2013: VESI OJAKESES VAIKSELT VULISEB

Esimest ja viimast korda otsustas Anto Vöhandu kanuus läbida. Süstaga on ta seda korduvalt ja kiiremini teinud. Mina jällegi ei olnud varem kunagi alla 15 tunni sõitnud. Ühe jaoks oli liiga kiire, teise jaoks liiga aeglane maraton. Mõnel üksikul alal ma Antoga ühte paati ikkagi ei sobi.

Kuna pärast maratoni jäi paar tundi varuks, siis sõitsime ülejäänud tunde ja energiavarusid kulutama Otepäale, Comebacki öokluppi. Saime Siimu käest pool liitrit energijooki, mis mõistuse pähe ja une tagasi tõi.

2014: VÕRU LINNAS, JÄRV ORUS MADALAL

2010. aastal katkestanud maratoonarid tegid *comeback*'i ja panid sel korral võiduka lõpuni.

Mul hakkas poolel teel selg valutama ning ka ajaliselt tundus, et lõpuag tuleb kuskile 20 tunni kanti. Olin Wend Mikuga nagu Oh ja Ah matkal.

Kuna finiši lähedal oli mõnus puhkemaja renditud, siis sel korral ei hakanud puhkemaja aega raisku laskma ja tulime peale 11-tunnist sõitu kanuust poolel teel välja.

2015: UNISTUSTE JÕEL ON KALLAS KAHEL POOL

Ei hakanud pikalt munema ja võtsin senimaani viimaseks jäänud Võhandu maratonil medali vastu 17 tundi peale starti. Tuhat ringi, tuhat kääru, ei see tee küll otsa saa.

2020. aasta Võhandu maratoniks panime end kirja 1. jaanuari öösel. Saime 80. stardikoha. Olime juba peaaegu stardis, kui koroonatõttu lükkus üritus edasi septembrisse.

RONGIGA KAGU-AASIASSE

2009. aastal sai purki pandud plaan minna maailma avastama. Esialgne kava tähendas maakerale tiiru peale tegemist, kuna sedasi saab legaalselt ühe päeva elule juurde või ühest jääda ilma, oleneb kumba pidi tiir teha.

Masujärgne finantsanalüüs siiski näitas, et targem on teha üks või kaks sammu korraga ehk siis sõita kõigepealt rongiga Tallinnast Pekingisse, sealt edasi Kagu-Aasiasse ja siis vaatab kontojäägilt ja tervise kõverpeeglist jooksvalt kas edasi või tagasi.

BISNESS-LANTŠ

Tallinna-Moskva rongisõit läks lihtsalt, see oli tänavakorvpallis juba läbitud rada. Moskva-Irkutski ots oli juba pikem projekt. Esialgu usaldasime Ivani, kes lubas, et vähemalt neli meest on ühes kupees. Stardis selgus, et olime 2+2+1 olukorras. Mis seal ikka, plaanisime kupeekaaslastele sokkide äravõtmisest tekkinud aroomiga selgeks teha, et nad võiksid oma asukohti vahetada, kuid üsna pea sai selgeks, et Artjom oma naisega ei liigu kuhugi. Artjom oli nimelt pool aastat allveelaevas töötanud ja teda ükski hais ei hirmutanud.

Artjom oli ka naise valinud allveelaeva kuju järgi, sest kui kiitsukesest Artjomist oleks me veel jagu saanud, siis tema naine, allveelaeva meenutav Alla Velajaeva,

oleks vajadusel meid ühe lükkega ära uputanud. Seda suutis Alla tõestada ka kaasavõetud jookide tarbimisel.

Viiepäevase rongisõidu vedelikuvarud olid meil korralikud. Viimasel hetkel tuli meelde, et äkki peaks ka midagi sööma. Ott täitis ülesande ja tõi kaasa kuupmeetrise kasti „business-lantsi“, mis sisaldas tehniliselt vaid sama nimega kiirnuudleid. Peale Irkutskit pole meist enam keegi kiirnuudleid söönud.

Tallinnast välja sõites anti meile kaasa Anne Veski plakat. Panime selle Moskvas oma kupee seinale. Kui vagunisaatja sisse astus, sai ta kohe aru, et meil on gastroll, sest Anne on Venemaal sama kõva nimi kui Vladimir.

LENINI PEA

Venemaa rongisüsteemist tasub teada seda, et väiksema numbriga rong on alati viisakam. Moskva-Irkutski rongi kandis numbrit 2 ja nime Rossija. Irkutskist sõitsime edasi Ulan-Ude linna maailma suurimat Lenini pead vaatama. See rong kandis numbrit 323. Selles Moskva-Tšitaa rongis oli šitaa juba sellisel kujul, et seda võis tunda igal sissehingamisel.

Irkutski hostelist saime soovitusi, et Venemaa-Mongoolia piiril tuleb päris palju istumist, mistõttu läbisime ühe otsa Tallinna-Pekingi rongisõidust Lenini peast Ulaanbaatarisse hoopis bussiga, mis oli sel hetkel kiirem võimalus.

RAHVUSVAHELINE OMLETISÖÖMISE VÕISTLUS

Ulaanbaatari-Pekingi rongis sõin parasjagu hommikust omletti. Ivan vaatas, et ma jõudsin oma omleti enne ära süüa kui tema ja ütles, et mitte keegi ei söö temast kiiremini. Andsin mõista, et just tegin seda. Ivan tahtis teha võistluse, kuid mul oli omlett juba otsas.

Kõrvallauas istusid tüübid Soomest ja Rootsist, kes juttu pealt kuulasid ja soovisid ka võistluses osaleda. Tekkis loomulikult idee korraldada suur rahvusvaheline omletisöömise võistlus, millele iga rongis olev rahvus saab välja panna ühe võistleja.

Saime mõne tunniga kokku neliteist rahvust ning kaks vanemat daami, ühe USA-st, teise Tšehhist, kes tulid kohtunikeks. Õhtusöögi ajaks planeeritud võistlus lükkus munade puudumisel esialgu eelvoorus supisöömiseks ja finaallauas, kui kogu köök oli suhteliselt tühjaks saanud, juba õllejoomiseks, mille pani kõigi üllatuseks kinni üks Lõuna-Korea tüüp. Millises liikuvus rongis on võimalik panna kuusteist rahvust osalema ühisel omlletisöömisel?

OLIME TAIS. TÄPITÄHTI EI OLNUD

Suur osa Aasia kohalikest elab peost suhu. Suur osa turiste elab peost peoni. Tai kuurortides võis kohalike ja turistide vahel ka veidi teises tähenduses peost suhu elamist täheldada. Meie maandumisel said head mõtted alati peoks, kuna seltskonnaga ühinesid Frank ja Martin.

Istusime ühe Tai kuurordi põhitänava baaris ja analüüsisime, kui suur protsent vastasmaja avatud baari suurte rindadega tantsijatest saavad tänaseni edukalt pissuaari kasutada. Hindasime näidu sinna 50–75% vahemikku, kuni üks rindadega mees tuli üle tee meie vestlust täiendama. Saime teada, et:

- 100% on tegelikult mehed. Siis tüüp vabandas ja ütles, et tegelikult see lapiga koristajamutt on siiski naissoost;
- plastilised operatsioonid maksavad umbes sama palju kui Euroopas. Kõik, kes selle läbi on teinud, elavad võlgu, millest esimesena makstakse baarile, kes neile laenu andis;

- küsimusele „Mis, kurat, teil poistel viga on?“ me adekvaatset vastust ei saanud, aga väidetavalt pidavat see ära tasuma. Mõni on isegi maksnud, et oma pissuaarielement eemaldada.

Inimene õpib kogu elu. On asju, mida me tahame teada, sest soovime saada targemaks, aga on ka asju, mille teadmine meid õnnelikumaks ei tee, sest maailm on üks ütlemata veider koht. Saksa ja briti meeste kohalikud mehed vist siiski meeldisid või meeldis neile end üllatada.

Tais saime *flashback*'i ka rongisõidu kaasa teinud, kuid meist Hiina maha jäänud Ivanilt, kes seltskonnaga taasühines. Jätsime Hiina hostelisse nii seagripi kui ka suure A. Le Coqi spordikotiga riided, kuna järgmine kuu möödus lühemate pükstega. Ivan, kes tegi mõne rongitripi veel Hiinas, jõudis meile järele hilinemisega, kuid tõi A. Le Coqi spordikoti endaga kaasa. Mõnest asjast vist ei saa lahti. Antud juhul siis Ivanist.

WELCOME, REIGO KIMMEL

Järgmine peatus oli Kambodža pealinn Phnom Penh. Seltskond otsustas Sihanoukville'i ranna asemel vaadata kõigepealt üle riigi tähtsaima turismiobjekti ehk Angkor Wati, mis asub kuus tundi Pommist teises suunas kui Sihanoukville.

Tuk-tukkidega sõitsime lennujaamast linna, kus miljonist taksojuhist ei olnud just ülemäära paljud nõus öösel teise linna sõitma. Keegi siiski leidis mingi tüübi, kes „Pulp Fiction“ stiilis esitatud küsimusele „English, do you speak it?“ vastas „Yes we can“.

Peale esimest liitrit rummi küsis seni tummana roolis püsinud khmeer: „Where you from?“

„We are from Estonia.“

„Ou, I know Estonia,“ ütles khmeer ja võttis välja paberi „WELCOME REIGO KIMMEL“.

Angkor whatta fucking what?

Korraks käisid mõtted kuskil paralleeluniversumis ja kontrollisime igaks juhuks üle, mis kangusega see ostetud Bacardi ikkagi oli, enne kui see võrrand lõpuks lahenes.

Olin mõned päevad varem saatnud Sihanoukville Beach Roadi hotelliomanikele kirja, et „mehed tulevad, olge valmis“. Vastust ei saanud ja panin teele uue kirja, et läheme enne teises suunas üht maailmaimet vaatama.

Selgus, et Pets oli saatnud taksojuhi meile 250 kilomeetri kauguselt vastu, see oli lennujaamas oodanud, siis käega löönud, läinud linna peale ning masendusest võtnud omast arust peale mingi teise seltskonna, kellega hoopis teises suunas sõita. Maailmaimest ei jäänud niipalju meelde, kui sellest juhtumisest.

KAMBODŽA VIIES TÄNAVAKORVPALLIS

Kambodža puhkus jätkus eestlaste Beach Roadi hotellis, millest ilmselt paljud on varem või hiljem läbi astunud.

Osadele viimased puhkusepäevad töid uudise, et Phnom Penhis toimuvad Kambodža esimesed meistrivõistlused 3x3 tänavakorpapallis. Reeglites oli kirjas, et võistkonnas võis olla maksimaalselt kaks välismängijat.

Leidsime kaks khmeeri, kellest üks nautis Sihanoukville'i – Phnom Penhi sõitu ja tõmbas siis uttu, teine tõmbas uttu peale teist võistluspäeva.

35-kraadises kuumuses jõudsimme Petsiga lõpuks 2 vs 3 mängus 5.–6. koha mänguni, milles me vist ühtegi rünnakut ei suutnud teha, kuid kaugvisetel ei õnnestunud kellelgi meid takistada. Saime seal kehtinud reeglite järgi 33 punkti täis ning võitsime lõpuks 5. koha.

Esimeses mängus kadus mul ühes kohalikus tehases valmistatud NIKE ketsi tald alt ära. Üks suuremat sorti kohtunik andis enda jalanõu asenduseks, sest kohalike jalanumber oli oluliselt väiksem kui minu 44,5.

TEEME ÄRA KAMBODŽAS

Aasia paradiisirannad olid prügi täis juba kaksteist aastat tagasi. Mingil peol võtsin vastu otsuse, et „Teeme ära!“ peab laienema üle maailma ja Sihanoukville'i rand on hea algus.

Vedasime kaks kohalikku kohustuslikus korras appi ja näitasime, kui oluline on oma kodukohas korda hoida. Hiljem sai „Let’s Do It World“ ülemaailmseks.

ÜLE PIIRIDE

Kambodža–Vietnami piiriületus toimus Mekongi jõel. Ei pannud tähelegi, et vahepeal keegi passi küsis. Tuttavad, kes sama teekonna bussis ette võtsid, rääkisid hiljem, et pidid maismaa piiri marsisammul ületama.

Vietnami–Laose piiriületus toimus kuskil mägedes. Piiripunkt oli, aga suletud. Õnneks vaadati teisel pool piiri jalgpalli ja tusane ametnik tuli asja uudistama. Dollar ja käimasolev jalgpallimäng aitasid kiirendatud passikontrollile palju kaasa.

Teisel pool piiri võtsime Tõnisega jalgpallibaaris õlled, sest ei olnud mingit varianti sealt kuhugi edasi saada. Kui mäng läbi sai, aitasid kohalikud vutifännid, kelle seast üks noor Ott Tānak rooli asus, meil edukalt järgmisse linna edasi jõuda. Uskumatu, et jalgpalli vaatamisest võib elus kasu olla.

ALASKA NEVER

Laose popim turistikas oli toona Vang Vieng, kus oli kaks peamist tegevust: koobastesse ronimine ning tubing. Panime tähele, et enamik noori turiste olid end enne, kui kummirõngasse istusid ja mõni kilomeeter mööda Nam Songi jõe allavoolu tiksusid, täiesti ämbriks tõmmanud. Lisaks oli enamik katnud oma poolpaljad kehad markeriga tehtud kirjade ja joonistustega. Tõnis sai sellest inspiratsiooni ja hakkas minu käele kirjutama „Alaska Forever“. Kuna ma ei saanud õigel ajal jaole, siis ütlesin, et kirjuta parem „Alaska Never“.

Testisime siis ka ise auto sisekummiga allavoolu loksumist. Sattusime vestlema meiega samas suunas voolava seltskonnaga, kes küsimuse peale „Where are you from?“ vastasid „We are from the USA, from Alaska.“ Ja hetk hiljem: „Why do you have 'Alaska Never' on Your shoulder?“. No milline on tõenäosus?

Paar aastat hiljem pandi statistikasse kirja, et aastas suri atraktsioonil 27 turisti uppumise või peaga vastu kivi sõitmise tõttu. 2012. aastal tõmbasid Laose võimuorganid turistibaarid jõe äärest maha, kuid tuubimisvõimalus on endiselt avatud.

TÄIS TIKSUMINE

Kui kaks kuud oli täis tiksunud, hakkas täis tiksumisest siiber saama. Tõmbasime tagasi Taisse ja võtsime tagasilennu marsruudil Bangkok-Berliin-Tallinn, et jõuda minu tulevase abikaasa 25 aasta juubelile.

Toonane Hansapanga reklaam ütles „Noorus on ilus aeg, seikled hotellides...“. Saime seda mõned päevad veel teha, sest lend lükkus edasi ja edasilend ei lükkunud edasi.

Teadmiseks, et nime Bangkok kasutavad peamiselt välismaalased, kohalikud nimetavad linna Krung Thepiks (tõlkes Inglite Linn). See on lühend linna täielikust tseremoniaalsest nimest, mis on ühtlasi maailma pikim kohanimi: Krung Thep Mahanakhon Amon Rattanakosin Mahinthara Ayuthaya Mahadilok Phop Noppharat Ratchathani Burirom Udomratchaniwet Mahasathan Amon Piman Awatan Sathit Sakkathattiya. Jõudsin linna nime peaaegu selgeks õppida, enne kui Tõnise paar numbrit suuremad püksid jalas, päev hiljem Helsingi praamiga lumises Tallinnas randusin.

Reisi jooksul kasutasime 27 erinevat liiklusvahendit: seitset erinevat rongi, bussi ja veesõidukit ning kuute lennumasinat. Lisaks lugematul või mäletamatul arvul tuk-tukkareid, kahte rollerit, paari jalgu ning ühe ameeriklase jalgratast kergeks kraavisõiduks.

Kasutamata jäid kolm ostetud lendu ja kaks ostetud õlut, mille võtsime Vietnamist kaasa Laosesse ja sealt koti põhjas Taisse, kus viimasel hommikul ei olnud enam seda jaksu kätēs, et neid avada.

BUT WHY IS THE RUM GONE?

2010–2011 olid reisiplaanid Kariibi mere piraatide stiilis. Johnny Depp kirjeldas hästi seltskonna olukorda nii Dominikaani vabariigis kui ka Saint Lucial.

Jack Sparrow: [Wakes up and sees Elizabeth burning the rum] No! Not good! Stop! Not good! What are you doing? You burned all the food, the shade... the rum.

Elizabeth: Yes, the rum is gone.

Jack Sparrow: Why is the rum gone?

Elizabeth: One: because it is a vile drink that turns even the most respectable men into complete scoundrels. Two: that signal is over a thousand feet high. The entire Royal Navy is out looking for me. Do you really think there is even the slightest chance they won't see it?

Jack Sparrow: But why is the rum gone?

Kui Dominikaan oli rohkem varbad vees puhkuse koht, siis suurema seltskonnaga külastatud Saint Lucia pakkus rohkem seikluseid. Üheks eesmärgiks oli vallutada Piton. Kui kohalik samanimeline õlu alistatud, võtsin Liina ja Ingaga ette õlult nime saanud mäe. Kõigepealt kaks tundi autos, siis tunnike paadiga merel, et jõuda mitteametlikku stardikohta. Seejärel läks päris mitu tundi ülesmäge, millest Liina tegi poole paljajalu, sest rannapläff ei olnud süski märke ronimiseks mõeldud.

Kui lõpuks omadega mäel olime, ütles meie 15-aastane güid, kes tassis lisaks 5-liitrist veekanistrit, et nüüd läheb kiireks, kui soovime päevalguses ka mäest alla jõuda. Meie kütus oli samuti kriitilise piiri peal, sest hommikusöögiks olnud banaan oli ammu ära seeditud. Mäest alla, paati ja Soufrière linna, mis pimedas oli veelgi kahtlasem kui mägi. Kiiirelt suvaline takso ja tagasi Rodney Bay villasse kaotatud kaloreid taastama.

Endale lohutuseks ei olnud me ainsad kirkad matkakriidid, sest üks osa seltskonnast otsustas hoopis kalastama minna. Pool päeva ookeanilaineid ja kalaisu oli seltskonnal mõneks ajaks kadunud.

Kokkuvõttes oli siiski *chill* ja kui Martin tegi video, kuidas Gisela traktorisse ronis, ning pani selle pealkirjaks „Tractor Girl G“, sai see YouTube’is suhteliselt kiiresti üle **miljoni vaatamise**. Ma ei ole suutnud siiaani aru saada, milline haige inimene kasutab YouTube’is otsisõnu „*tractor girl*“.

VIDEOREVOLUTSIOON

2008. aastast hakkas mind huvitama internetiturundus, kuna olin senimaani olnud seotud üsna mitme veebiprojektiga ning soovisin sel teemal veidi targemaks saada. Peep Laja „Internetirevolutsioon“ ning mitu muud koolitust andsid väga hea ülevaate ning inspiratsiooni interneti videomaailmas end ja teisi arendada.

video

Turundus

Üheks minu esimeseks kliendiks oli Tallinna Kaubamaja, kellele näitasin, et nende otsingusõnade esimene videovaste on nende enda reklaam, mis ei ole mitte Kaubamaja, vaid agentuuri videopartneri montaaživenna kontol.

Tänaseni häirib silma, kui näen, et mõni organisatsioon või ettevõtte on korralikult panustanud nii aega kui ka raha videote tootmisesse, kuid lõppviimistlus ehk pealkirjad, kirjeldused, märksõnad ja muu optimeerimine on jäänud tegemata. Seejärel avastatakse, et videoturundus pole soovitud kasu toonud, ning jäetakse kogu teema kõrvale.

Sarnaselt internetiturundajatega, kellest paljud pakuvad ka veebilehtede loomist, olen videoturundusega seoses jõudnud videote tootmise ehk produktsiooniteenuse pakkumiseni väiksematele ettevõtetele mõeldud lahendustest kuni suuremate spordivõistluste otseülekandes kajastamiseni.

MUDARAVI MODELL

Ühe projekti raames oli vaja teha Haapsalu spaale paar videot. Kuna sel hetkel ei olnud meil autot käepärast, sõitsime Andrega kohale bussiga. Filmimine veidi venis ja tagasisõidubussist jäime maha. Võtsime pubis õlle ja otsustasime hakata öömaja otsima. Kuna head mõtted saavad alati peoks, siis sama spaa pakkus meile ööbimiseks vaba presidendi sviiti. Pakkusime vastu, et teise filmipäeva saame siis järgmisel päeval ära teha.

Aga teisel päeval oli filmimiseks modelle vaja, kuna mudaraviprotseduure ei olnud võimalik muul viisi näidata. Lõpuks pidin selle rolli enda kanda võtma.

VENEKEELNE MEIGIKOOLITUS

Avastasin ühel hetkel, et Eesti populaarseim juutuuber on Estonianna nime all venekeelset moe- ja kosmeetikateemalist videoblogi pidav Anna Ovsjankina, kellel on nüüdseks kogunenud üle 770 000 kanali tellija ja üle 110 000 000 video vaatamise.

Kui avastust „Pealtnägija“ saatele mainisin, jõudsin ka ise saates venekeelset meigiteemat kommenteerima. Ei jäänud see viimaseks korraks, sest mõni aasta hiljem tegime Eesti ühele parimale meigikunstnikule Lana Vallole kaks internetipõhist videokoolitust, ühe inglise, teise vene keeles.

Ma ei oleks kunagi uskunud, et iseõpitud videoteema võib mind viia mudaravi modelliks, paariks nädalaks venekeelset meigikoolitust filmima või Tallinna maratoni droonikaadreid kiirelt õhtustesse spordiuudistesse toimetama.

VETERINAARRAVILA

Äiapapa Gustav ostis kunagi Orissaare ehitusregistrisse teisenä lisatud maja, mis oli kunagi olnud veterinaarravila. Senimaani ripub veterinaarravila silt uktsel ja ravil seal ka käiakse, eriti suvel, kuid teinekord ka Saaremaa rallide, kevadpühade, jõulude ja muude sündmuste raames.

Veterinaarravila on kultuurimälestis, mis sarnaselt Tallinna linnaga kunagi valmis ei saa. Pigem on see aastate jooksul täienenud vastuvõturuumide, ravipalati, laste seikluspargi, mängumaja ja muude vajalike lahendustega.

Sügisese Saaremaa rallid on alati mõnusad elamused olnud. Kamin põleb, saun köeb, mehed loovad erakondi ja ükssarvikuid ning praevad hommikul mune. Ühel korral oleme jõudnud ka rallit vaatama.

PANE MUUSIKA KÕVEMAKS

Olime ühel suvisel lõkkeõhtul jäänud kälimees Martiniga lõkke äärde viimastena istuma. Naabri aiast kostis muusikat. Olime kaks dressides tüüpi, üks kiilakas, teine meenutas karvakasvult rohkem mägede poega, internetis tuntud ka kui Arhim Bitzteek, kes marssisid naabri aeda sisse. Aias pani vähemalt 20-liikmeline noorte seltskond korralikult pidu.

„Kus peremees on?“

20+ vanuses seltskond, kes ilmselt hakkas arvama, et siit võib nüüd mingi jama tulla, juhata sid DJ-puldi juurde, kus naabrimees Paap kruttis uut setti peale.

„Peremees, me oleme su naabrid. See muusika – ole hea, kas saaksid seda natuke kõvemaks panna, läbi heki ei kuule hästi.“

Sellest ajast peale on meil naabritega väga head suhted. Paap krutib siiaaani plaate ja korraldab suviti Illiku laiul „I Land Soundi“ festivali.

ORISSAARE STAADIONI PARV

Illiku laid, mis on tegelikult poolsaare moodi saar, on orissaarlastele, eriti suveorissaarlastele tähtsam kui see kuulus tammega staadion. Selle ühel esimesel külastusel astusime läbi kunagisest Kalda kohvikust, kuhu turistid sõitsid kohale lausa Saksamaalt, et nautida Andre serveeritud ahvenat, pannkooke või Märzenit. Pikema sissejuhatusega tellisime Martiniga kaks viimast. Ütlesin, et meil võib väike probleem tekkida, aga võtame enne kaks veel. Kui Martin küsis, et mis probleem võib meil tekkida, siis ütlesin, et raha meil ju maksmiseks kaasas ei ole.

Kui kõrtsmikule see olukord probleeme ei tekitanud, sest võisime toodete eest ka järgmisel päeval tasuta, said meist edaspidi püsikliendid, kes mõnel aastal maksid toodete eest pikalt ette. Maksaks tänagi, aga hetkel pole selge, kas kohvik enam sellisel kujul kunagi uuesti avatakse.

Igatahes, abielus, lastega ja keskeakriisile ohtlikult lähenevad pereisad otsustasid osa võtta Illiku laiul toimunud jäburate veesõidukite võistlusest. Selleks ehtasime võistluse kõige suurema parve, mis oli Orissaare staadioni 1 : 100 koopia. Kuulsat jalgpallistaadioni tamme asendas parvel vaher, kuna üks Raivari nimeline Vaher on Orissaares samuti tuntud tegelane.

Ehitamisel tuli appi ka äiapapa Gustav, mis pani kogu naispere küsima „Millal te, mehed, ükskord suureks kasvate?“.

KOERTEGA SISENEMINE KEELATUD

Ravila üks viimaseid ehitustehnilisi lisandeid oli Muhu keskuses olnud Liiva poe endine välisuks, mida iga turist ja saarlane on vähemalt korra elus avanud. Teisele korrusele sätitud uksele jäid alles sildid „Sisenemine“ ja „Väljumine“, „Videovalve“ ning „Koortega sisenemine keelatud“. Hetkel puudub ukse taga rõdu, mistõttu ei saa sellest ei siseneda ega väljuda. Koortega ega ilma.

HANSODE RENDIJÄNESED

„I Land Soundi“ rekka otsas kohtasin Heidit, kes millegipärast hakkas mulle jäneseid pakkuma. Jänese hinnaks oli vist 15 eurot. Olin nõus, kuid ei soovinud jäneseid osta, vaid neid lastele paariks nädalaks rentida.

Rendijänesed olid 2019. aasta suve kõige meeldejäävam osa Orissaare suvepuhkusest. Kui jänesed söödetud ja mõnda aega majutatud, siis viisime nad Pajuvärava tallu tagasi. Selle raamatu kirjutamise ajal on uued #rendijänesed juba tellitud.

Hansodel on suur perekond – Hannese lastega käivad meie lapsed ühes lasteaias, arborist Heiki tegemistest olen osa võtnud ja kaasa elanud, kuid Heidi, keda ma kogemata olen Hillega segamini ajanud, nimetasid lapsed Rendi-Hansoks ehk Rendi-Emmeks.

IMELINE ILMAREIS

Matvere ja Tähtvere sõitsid purjepaadiga ümber maailma. Selle raames toimus teleprojekt, milles osalejatel oli võimalus lennata Estonian Airiga erinevatesse sihtkohtadesse. Ülesandeks oli oma lennureis videopilti jäädvustada, et seda hiljem telesaates ära kasutada.

Läksime Andrega 2011. aasta veebruaris Solarisse, kus saime teada, et järgmise päeva varahommikul lendame Amsterdami. Pidime mõlemad leidma vähemalt ühe eestlase, paadi ja ööbima paadis.

Lendasime välja, leidsime eestlased, paadi ning ööbisime paadis. Paadiseltskonnaga tegime laulu „See on Jaanile ja Markole“. YouTube’ist leiab selle klipi otsisõnadega „imeline ilmareis“.

Ka teised käisid analoogsetel reisirühmitel, kuid meie video võitis Estonian Airi peaauhinna, milleks oli veel üks lend Londonisse.

RIVERIS SUMPSI

Üürisime Liinaga kesklinnas mitut korterit, enne kui maandusime lõpuks Tatari tänaval. Kohe ukse ees oli veinipood, kus mõnda aega majandas Jegor. Tüüp otsustas sõbrad kokku kutsuda, et korra kuus kaarte taguda.

Pokkerimäng mind ei huvitanud, sest „*forget the party and the blackjack*“. Samas võimalus, et vaid liftinupule vajutades jõuad õhtul sõpradega aega veetma, tundus mõnel neljapäeva õhtul hea ettekäändena paar õlut teha.

Kui kaarte sai mõni aeg taotud, pandi vastavalt asukohale ja kaardijooksule, milles viimane kaart ehk river keeras tihti seisu teiseks, klubile nimi Tatari Pokkeriklubi Riveris Sumpsi. Klubi käib siiani koos ja kuigi viimasest üheksast aastast juba seitsmel pole mäng Tatari tänaval toimunud, on tegemist endiselt Tatari tänava pokkeriklubiga.

Klubi sai viisaka logo, särgid ning aasta kokkuvõttes *grande finale*, kuhu pääsevad vaid parimad ning milles osaletakse ülikondades.

2013. aasta *grande finale* panin kinni. Rohkem pole mul kaardimängus vedanud, sest kui juut palus jumalalt, et ta lotos võidaks, siis jumal ütles, et ole hea ja osta lotopilet. Tegelikult on põhjus siiski selles, et pokkerimängu ma ei oska.

RISTMEEDIA MAGISTRANTUUR

Inimene õpib kogu elu. 2012. aasta sügisel astusin Balti Filmi- ja Meediakooli ristmeedia magistrantuuri. Tegemist oli väga huvitava olukorraga, sest kunagisest tipikast sai mitte ainult pedakas, vaid ametlikult ka tartlane ja lätlane, kuna BFM-i ristmeedia õppekava oli seotud nii Tartu ülikooli kui ka Riia kõrgema majanduskooliga ning aineid tuli ka nendes tegemas käia.

Tartus käisime tavaliselt kaks päeva, öö saime veeta Pepleri ühikas. Kui küsisime, millal Riiga minek on, siis vastuseks saime, et novembris. Kui aeg kätte jõudis, siis selgus, et tõesti novembris – esimesel novembril minek ja novembri lõpus tagasi. Ööbimiseks rentis BFM meile kaks korterit. Veidi keeruline oli 33-aastaselt elukaaslasele selgitada, et lähen nüüd kuuks ajaks tudengitega Riiga majandust õppima, aga õnneks on Liina väga mõistev ning nädalavahetusel sõitsin siiski Tallinna vahet.

Ettevõtlusprogramm oli lahe, sain sealt idee nii videokoolituste kui ka Finisher.TV jaoks. Üks õhtune osa programmist kandis nime „Drunken Pitch Competition“, mis, nagu nimigi ütleb, tähendas, et kõigepealt tehakse mõned joogid ja siis hakatakse ideid presenteerima. Enne mind esines tüüp ideega „Fill the Crack“, milles ta pakkus välja lahenduse, millega võiks maja seintel olevaid puupragusid täita. Mina läksin lavale ja alustasin: „Imagine that you can folk with your fingers...“. Pani võistluse kinni, kusjuures see mõne õlle pealt pakutud idee sai lõpuks mobiiliäpi kujul ka ära tehtud.

Mõni aeg hiljem proovis näpufolki ka „Ringvaate“ Hermaküla.

Tartus jäid mõned ained tegemata. Ilmselt kui Tartus käisin, tegin mingeid muid aineid. Kuna samal ajal sündisid kaks tähtsat preilit, sain võimaluse akadeemilist puhkust võtta. Võtsin seda nii kaua, kuni BFM-i õppekavast oli minu programm juba kustutatud. Loetud päevad enne eksmatti 2018. aasta septembris uuendasin oma ISIC-kaarti, mis kehtis veel 2019. aasta lõpuni.

Üks õppereis viis meid Manchesteri inglise dramaturgia ja kinokunstiga tutvuma. Tagasilennul tegelesin ka ise dramaturgiaga, kui suutsin Frankfurdi lennujaamas passi lennukisse jätta. Passikontrollist ei saanud edasi ega tagasi. Õnneks oli meil kahe lennu vahe viis tundi, millest mina sain neli passiotsingutega tegeleda. Teised samal ajal lihtsalt passisid.

Õppisin kokkuvõttes palju nii Renira „Transmeedia loojutustusest“ kui ka kursusekaaslastelt, kellest Gabriel oli pärit kõige kaugemalt ehk Brasiiliast. Lõputööd tegin koos Martiniga, kelle ideede genereerimise ja kassahittide loomise võimekus oli juba siis suurem kui mitme turundusagentuuri loovisikutel. Ükskord näitas Martin nippi, kuidas võtta ühelt lehelt mõned videod, laadida YouTube’i üles, optimeerida, lisada oma link ja oodata, et keegi klikiks. Tegin, ootasin ja kui paar kuud miskit ei juhtunud, siis unustasin. Aasta pärast avastas, et olin sedasi üle tuhande euro teeninud.

Lõputöö saime purki. Martin kaitses selle ka ära ja sai kraadi kätte. Minul jäi Tartu ainete taha. Praktilise poole pealt oli töö kaks olulist väljundit.

LAULU- JA TANTSUPIDU YOUTUBE'IS

2007. aasta X noorte laulu- ja tantsupeol „Ilmapuu“ oli puu puudekõrgune ja muru murumadal. Aeg oli selline, mil laulupeo lugude uuesti vaatamiseks tuli mõned kuud oodata, kuni ametlik DVD valmis sai.

2009. aasta laulu- ja tantsupeoks oli meri põlvini ja üheshingamisest kõrini ehk panin ise „Tuulevaiksel ööl“ YouTube'i üles. Ei pidanud kaua ootama, kuni see autoriõiguste rikkumise pärast maha võeti, aga üle 70 000 huvilise jõudis lugu meenutada.

2011. aasta noorte laulu- ja tantsupeoga seoses soovisin, et terve maa ja ilm seda YouTube'i vahendusel meenutada saaks. Tegin artikleid, saatsin ettepanekuid, lõin Facebooki toetuslehe ning suhtlesin asjaosalistega. Sain EAÜ-st vastuse stiilis: „Minu päralt on terve ilm, minu oma on üksainus maa. Siin (YouTube'is) on kõike maa ja ilm – rohkem ju olla ei saa!“.

2014. aastal oli saabunud aeg, et Balti Filmi- ja Meediakooli magistrant Kimmel puudutaks selle temaga ERR-i juhatuse esimeest Margus Allikmaad isiklikult. Lõpuks läksid lahti kõige kõrgemad taevateed, tuldi kokku ja leiti mahti, jäeti vaevad ja Eesti Rahvusringhääling tegi oma esimese YouTube'i otseülekande.

Raido aitas tehnilise vidinaga ning üle 30 000 vaataja jälgis ERR-i YouTube'i kanalit täispikka HD-otseülekannet mõlemast päevast. ERR-i lehel oli ülekanne samal ajal SD-formaadis. Vaatajaid oleks ilmselt rohkemgi olnud kui ERR poleks video teistele lehtedele manustamist ära keelanud, sest muidu oleks ka DELFI ja Postimees klikke saanud. Ei aidanud ka märkus, et sedasi ei saa ka New York Times, Washington Post ja teised välisriikide kanalid klikke, mis kõik läheks ERR-i YouTube'i videotele.

Rahvusringhääling on YouTube'is teinud vaid viis ülekannet: lisaks 2014. aasta laulupeole ühe 2017. aasta „Ajujahi“ finaalist ning kaks klippi 2017. aasta noorte laulu- ja tantsupeost. Viimased olid meelega tehtud SD-formaadis, et ERR-i kanalisse HD-versiooni vaatama kutsuda. Ringhääling on meil endiselt väga konservatiivne.

FINGER FOLK ME

Kuidas ühendada rahvatants ja nutitelefoni? Lihtne. Tuleb teha mobiiliäpp, milles saab näppudega rahvatantsu tantsida ehk maakeeli fingeritega folkida.

Like Folk Tweet Folk Watch Folk

Folk With Your Fingers

FingerFolk is a mobile app that promotes Folk Music and Folk Dances around the world. Download the app from Google Play and Folk Around the World!

Sõitsin Minskisse, kus Garage48 sündmusel ja Eriku abiga sai kokku tiim (Rain, Fred, Kristo, Cristo, Dmitri ja kohalik Tatiana), kes tegi näputantsuäpi 48 tunniga valmis. Ühes Minski korteris, kus meil staap oli, tegin pildi, millel kõik nagu teeksid tööd, kuid kujundaja Rain joob õlut.

Pilt sai kommentaari Johnny Nashi laulust „I can see clearly now the RAIN is gone, I can see all obstacles in my way...“, mis kummitas veel mõnda aega, sest

kuidagi oli meil võimalik ingliskeelsest tõlkest lugeda välja, et *rainbow* tähendab „Raini vibu“.

Äppi on tänaseks üle tuhande korra alla laetud ning see on endiselt Google Play poes tasuta saadaval. Näppudega saab tantsida nii „Kaera-Jaani“ kui ka „Tuljakut“, aga ka teiste riikide rahvatantse. Kui saad sammud 100% selgeks, siis oled Hardcore Folker!

Äpp toimib edukalt ööklubides, kus saab tütarlapsi kiirele fingerfolgile paluda.

Fingerfolgipromo aitas teha ka Märt Agu, kelle rahvatantsurühmaga tegime Venus Clubis *flash mob*'i. Sotsiaalmeedia täienes mitme humoorika pildiga teemadel „Folk You“, „Folk Me“ ja „Mother Folkers“.

Kui sul just õun peos ei ole, siis mine Google Playsse, lae alla FingerFolki äpp ja tantsi, kuni oled Hardcore Folker. Tulemuse võid saata nii mulle kui ka Märt Agule.

MALTA ASUURAKEN

Kaks aastat enne seda kui Gozo saare kõige kuulsam loodusime kokku kukkus, oli meil hädasti vaja selle otsa ronida.

Siin filmiti ka mõni stseen „Troonide mängust“, aga kui filmitegijad ei viitsinud järeltöötuses liiva lisada, vaid kallasid seda koha peal kaljudele, siis said nad 86 000-eurose trahvi, mida tähistati filmimise ülevüümisega Horvaatiasse.

Meie tähistasime Euroopa Liidu kõige väiksemas ja päikeselisemas riigis peamiselt seda, mida üks hotell meile novembrikuus pakkuda suutis.

ÜHE POLIITIKU POISSMEESTEKA

2014. aasta suvel käis korralik kaader ühe endise riigikogu liikme poissmeestepeol. Jätsime poissmehele mulje, et kõige suurem üllatus on see, et ta istub lennukisse ega tea, kuhu lendab. Pärast väikest vahepeatust Riias sai süiski sihtkoht selgeks, kuna kapten ütles selle lennu ajal välja.

Hoopis suuremat üllatust valmistati aga pikemalt ette. Selleks tegi kujundaja pildi DELFI esilehest, millel oli riigikogu liikme kohta 666 kommentaariga libauudis, milles poliitik olevat väidetavalt külastanud ühte poliitikule mittekohast parlamendivälist asutust. Viimase päeva hommikul avasid kõik oma telefonidest pildi ja tegid kümme minutit kaamet nägu, kui peasüüdlane tuli rõõmsa tujuga hommikusööki nautima, ja näitasid talle „uudist“ erinevatelt ekraanidelt. Poissmehe telefon oli loomulikult kogu reisiks konfiskeeritud.

Riigikogulase südame rütmihäired ja kaame nägu said kümme minutit hiljem süiski ühise naeruga tagasi paika loksutatud. Mõned analüütikud süiski hindasid, et ressursid põlesid sellise leegiga, et kodumaal oleks võinud selle eest pereprouale Škoda või mõnele maakoolile katus osta. Õnneks leidis üks lugupeetud jurist ja tänane kolme lapse isa sellelt reisilt elu armastuse.

PULMAISA JA PEIGMEES

Ilmselt tuleb seda lugu alustada minu enda poissmeestepeost, millel sain kõigepealt Tallinnas tillika ehk pidin täitma vanalinnas ülesandeid, aga lõpuks ükski sõber nägu ei näidanud. Läksin seepeale koju, kus tulevase abikaasa sõbrannad saatsid mind ukse pealt pikalt. Pidin ise endale peo organiseerima. Ametlik meestekas algas alles järgmisel päeval, mis koos Otepääl toimunud tänavakorvpalli etapiga kestis lõpuks terve nädala.

Tartus sain taas kord Emajõkke hüpata ning olin üks vähestest, kes jõudis järgmisel päeval Otepää 3x3 etapile. Loogiline, et pidin seal plätudes eliitsarjas mängima, olles ilmselt kõige kainem mees meie tiimis. Viskasin neli kaugviset, millele Ahti lisas ühe punkti. Siim seekord sisse ei saanud, samas mitu teist ei jõudnud hommikul isegi Tartust kaugemale.

9 : 9 seisuga läksime Converse'i tiimi vastu lisaaajale, kus sain veel ühe katse, mis läks „juurikasse“. Peale seda võitis parim. Vastastiimis olnud Mario ütles, et ta oleks korvpalliga lõpparve teinud, kui see vise oleks sisse läinud. Ilmselt oli hea, et vise ei tabanud.

Poissmeestekas lõppes kalapüügiga Pühajärvel. Viskasin esimesel katsel Anto landiga ühele kahekilosele haugile vastu pead, mis jäi ka ainsaks kalasaagiks järgmise kaheksa tunni jooksul. Kala viisime Magnuse ja Antoga Otepäält Orissaare Veterinaarravilasse, kus sm Haug lõpetas lõkkel. Järgmisel hommikul suundusime äiapapaga Muhu saarele pulmaüllatuseks planeeritud maja ehitama.

Nädal hiljem, 2013. aasta 22. juunil ehk Liina nimepäeval muutsin oma pikaagese elukaaslase Liina nime. Perekonnanime. Pulmapeio asukohaks valisin Koguva küla Muhu saarel. Esialgne plaan oli jätta asukoht üllatuseks ehk kutsuda külalised Orissaare ravilasse, sõita sealt sadamasse ning siis uisuga Koguvasse. Plaan jäi katki, sest Muhu Uisk, mis selleks ajaks pidi valmis saama

- a) ei saanud valmis,
- b) ei oleks üle 25 inimese mahutanud.

Jaanipäeval Saaremaale sõit oli paras katsumus. Õnneks laenas Olev ühest autosalongist juhuslikult ostetud vabariigi presidendi (T. H. Ilvese) endist ametiautot, millel olid ka lipud peal ehk praamijärjekorras erilisi probleeme ei tekkinud.

Endale ja külaliste nimekirjale otsa vaadates ei olnud selles pulmas traditsioonilisel pulmaisal midagi teha. Ta ei oleks isegi sõna saanud. Seetõttu täitsin seda rolli ise, aga vaid siis, kui kaabu oli peas. Vähemalt korra läksid mul rollid sassi ehk ühes Eesti pulmas tekkis olukord, kus pulmaise suudles pruuti.

Nime võib muuta ka nimepäeval. Pulmaise võib olla ka peigmees.

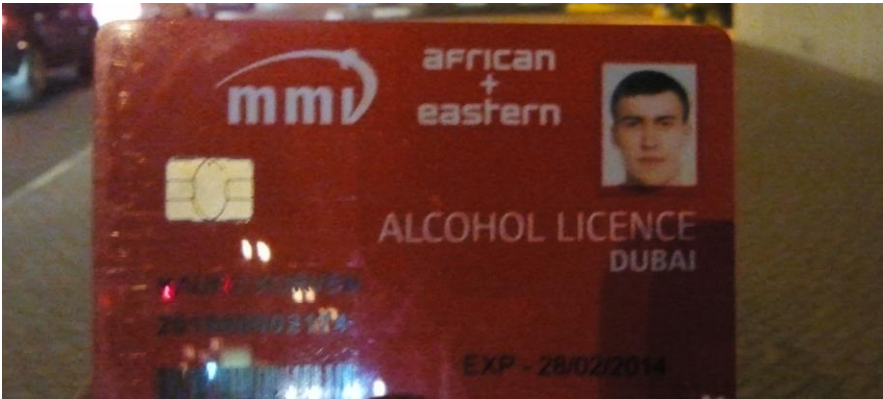
DUBAI ALCOHOL LICENCE

Peale pulmapidu viis lend Dubaisse. Juhuslikult sattusid meiega koos samal suunal minema ka Elli ja Illimar. Kaasas olnud Lonely Planet alustas Dubai kirjeldamist nii:

maailma kõrgeim ehitis – tehtud,
palmikujuline tehisaar – tehtud,
seitsmetärnihotell – tehtud,
maailma suurim ostukeskus – tehtud.

Saime need ja veelgi rohkem tehtud. Nägin isegi, kuidas ühes ostukeskuses toimus Red Bull King of Rock 1 x 1 korvpalli UAE finaaltourniir.

Dubais kohtusime seal akustika valdkonnas töötanud Kaupoga, kellel oli isegi alkoholiostuluba. Pikemalt ei saa sellest kahjuks kirjutada, sest Kaupol võib tekkida soov Dubaisse tagasi minna.

Saime sellega siiski kohaliku eluõlu kohta palju targemaks. Näiteks alla 20% emiraatide elanikest on põlisasukad, kelle elu on lihtsam ning kes on seetõttu laisemad kui teised. Kõige laisemat tööd saab teha avalikus sektoris, kus palgad on head, tööaeg lühem, kohustusi vähem ja peamiselt tuleb allkirjastada ja tembeldada.

Rikkaks saadakse geneetiliselt (ehk rikaste vanemate abil) või ettevõtluse teel. Ametnikkond on välja mõelnud reegli, et ettevõtte omanikuks peab 51% ulatuses olema kohalik, mistõttu on terasemad pliitsid istutatud ettevõtetesse tähtsate positsioonile allkirjastama ja templeid lööma. Kallimate autode omanikud on pliitsid mitmes ettevõttes korruga.

Kui araablasel on kõva auto, siis ühendemiraatlasel peab olema parem. Korralik autonäitus käis pea iga päev. Marinas möödus ühe suitsupausi ajal autode rida, mille väärtus oli suurem kui mõnel Ida-Virumaa alevikul. Auto hooldus omanikku väga ei huvita ehk kui tehnikal tekib mingi viga, siis ostetakse uus, mitte ei viida masinat parandusse või õlivahetusse.

Mida väiksem on auto number, seda tähtsam tegelane sellega sõidab. Politseinik, kes peatab auto, mille numbrimärgil on 1–3 numbrit, võib määratud trahvi parema meelega oma nimele kirjutada.

Linn oli suhteliselt turvaline, sest kontingent, kes võiks autost rüperaali ära varastada, võib arvestada maalt väljasaatmisega, millega ükski filipiino, hindu või pakistaano ei soovi ega saa kunagi riskida. Väljaspool Dubaid tasub siiski ettevaatlikum olla.

Islami kalendri üheksas kuu on ramadaan, mis sõltuvalt kuutsüklitest liigub igal aastal umbes 11 päeva võrra. Moslem sel ajal ei söö, ei joo ja ei seksi. Samas kehtib reegel, et isegi vett ei tohi juua, vaid päikesetõusust loojanguni. Sheratoni hotelli baaris töötanud Johnny ütles, et minut pärast päikeseloojangut lendab Mohhamed kohale, keerab kaks Long Islandit kürele sisse ning hiljem keerab võib-olla veel midagi, kedagi või kuhugi. Mulle isiklikult tundub, et „Septembris ei joo“ on palju parem mõte.

RAUAST ALOHA

Üks senini kõige pikemaid lennureise sai teoks 2013. aastal, kui hommikul Tallinnast lennule asudes olime öhtuks Hawaiil. Päev läks lennates. Hommikust öhtuni lennates. Et mitte varajasele lennule sisse magada, otsustasime magama mitte minna ja selle ajani kaarte taguda. Nagu hiljem selgus, siis ei olnud see kõige parem idee.

Viiest suuremast saarest käisime läbi kolm: O’ahu, Kaua’i ja Hawai’i, kus meie kohaloleku ajal toimus „Hawaii Ironman“, millest ka mõned eestlased osa võtsid, Marko Albert teistest pikalt ees.

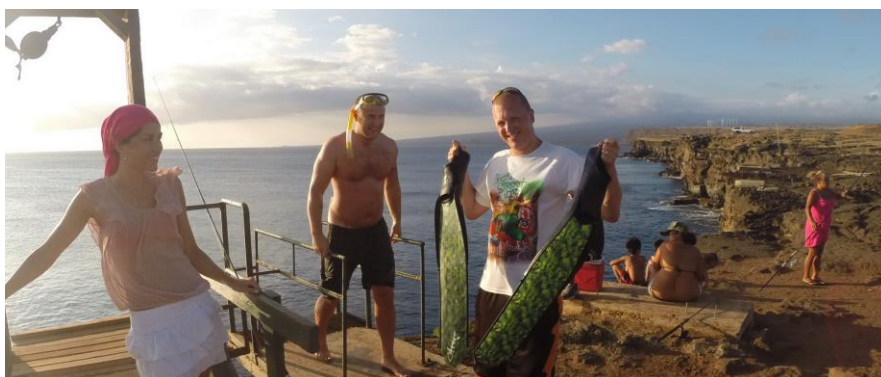

Jälgisime raja ääres kohalikku melu ning viimase võistlejani finišit. Sel hetkel, kui eestlased rattasõidul meie peatuskohast mööda sõitsid, olin peale pikka ootamist tualetis. Sellest arenes aastaid hiljem idee luua lahendus, mille abil saaks kõikidest võistlejatest veebi vahendusel videopildi.

Suur saar oli ka ainus, millel unustasime eelnevalt auto rentida, sest see ei tundunud keeruline. Lõpuks avastasime, et „Ironmani“ tõttu on lennujaama parklas vaid kaks autot ja needki päris kõrge hinnaga. Buicki asemel läks käiku kabriolett, mille üle mina ja Rene olime rõõmsad, tagumisel istmel olnud Liina ja Piret mitte niivõrd.

Suure saare põnevaim elamus oli lõunatipust, ca 14 meetri kõrguselt Ka Lae kaljunukilt vette hüppamine. Vaatasime Renega vähemalt tund aega nukilt alla, enne kui lõpuks suutsime märgade pükstega alla hüpata.

Rene tuli veest aga ehmatusega, sest tal käes olnud GoPro libises lahti. Kus siis algas seiklus, et kaamera uuesti kätte saada. Kuskilt teisest rannast saime kelleltki lestad ja läksime kaamerat oma kaheksa meetri sügavusest veest otsima. Sama tegid ka kohalikud, kes eelnevalt olid väitnud, et lestasid neil küll ei ole. Kaamera ei olnudki nii palju väärt kui sellega filmitud kaadrid.

Lõpuks selgus, et kui kogu ookeani põhjas on vaid üks rusikasuurune auk kivis, siis just sellesse auku kaamera ka kukub. Kaamera filmis august tunnikese edasi, kuidas lollid teda taga otsivad.

Kõige paremini jäi siiski meelde Kaua'i saare loodus ja meile majutust rentinud vanapaar, kellele mõni aasta hiljem tegin vastutasuks Tallinna vanalinnas väikese tuuri.

KAKS TÄHTSAT PREILIT

Abikaasa Liina kõrval on minu elus kaks tähtsat preilit: Lola ja Catalina. Juba kirjutavad esimesi tähti, aga lugeda veel ei oska.

Kui viieaastane Lola on tantsinud Estonia talveaias ja laulnud Alexela kontserdimaja lavalaudadel, siis Catalina on õnneks pärinud emalt veidi rahulikumad geenid.

Mõne aasta pärast saavad lugemise selgeks. Siis võtavad selle raamatu kätte...

GPS-KUNST

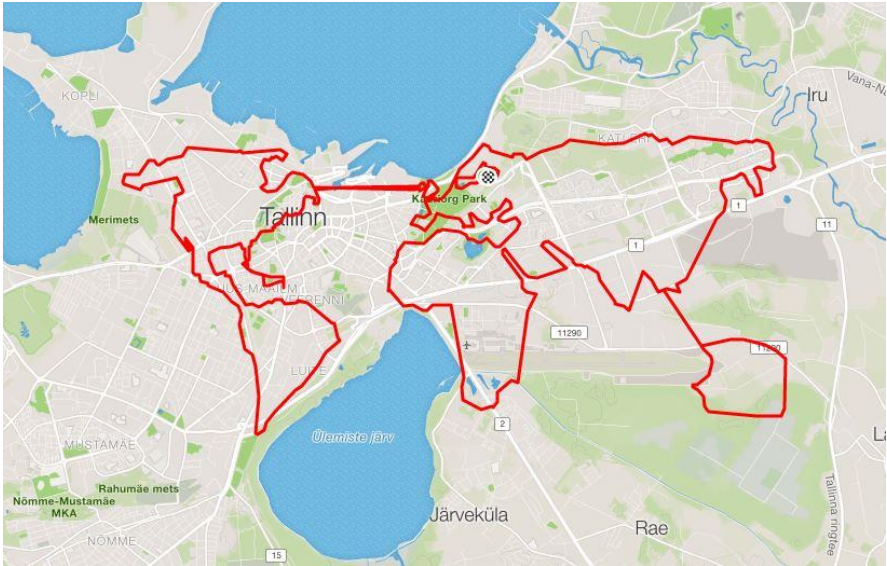
Facebooki seinalt jäid mulle ühel hetkel silma kaks postitust: üks, milles tüüp Kanadast oli GPS-i abil joonistanud linnasuuruse kaelkirjaku, ja teine, kus üks sõber jagas GPS-iga salvestatud jooksutiiru „ojani ja tagasi“.

Sellest inspireerituna plaanisin 2016. aastal vabariigi aastapäevaks joonistada Tallinna kaardile GPS-i abil Eesti kaardi. 12-liikmeline seltskond alustas 24. veebruaril, kui Toompeal oli lipp heisatud, ligi 30-kilomeetrist matka, mis kuus tundi hiljem tõi seltskonna Toompeale tagasi ja Eesti kontuuri Tallinna linna.

Mõnevõrra suurema tähelepanu osaks sai aasta hiljem jalgrattaga tehtud maailmakaart, kus lennuvälja ületamiseks tuli GPS-i *on-off*-funktsiooni kasutada.

Maailmakaardist midagi suuremat ei ole siiani teha jõudnud, kuid tähelepanu on saanud ka muud taiesed, näiteks „Tallinna Ninasarvik“, „Kalamaja Kala“, „Kassisaba Kass“, „Kitseküla Kits“, „Ringvaate Päkapihud“, erinevad suvejoonised Saare- ja Muhemaal, kuid eelkõige Eesti vabariigi 100. aastapäevaks 712 inimese, kahe koera ning ühe kassi abil loodud Eesti hünni sõnad.

Kunst pole kunstis kunsti näha, kunst on kunstis kunsti teha. GPS-kunst on tehniliselt lihtne, sest GPS-i abil saab kaardile kanda ükskõik millise kujundi ühe joonega ehk pliitsit paberilt tõstmata. Suuremate ja tehnilisemate kujundite ning sirgjoonte loomisel tuleb kasutada GPS-i *on-off*-funktsiooni või Endomondo äppi ja see enne “seinast läbi minemist” pausile panna.

KUNSTNIKU KÄEPIKENDUS

GPS-kunstniku kõige tähtsam relv on tema pliats ehk GPS-i ja mõne vastava äpiga telefon. Pooltühja pliatsiga kunsti tegemine võib aktiivse ekraanikasutuse tulemusel liigvarase lõpu saada, mistõttu suuremate ja tehnilisemate kujundite puhul võib vajalikuks osutuda ka akupank.

Rattaga kunsti tehes on lõuendist parem ülevaade, kui lenkstangil on mobiilikinnitus, sest *hands-free* on rattasõidul veel tähtsam ja turvalisem kui autoga sõites.

Lisaks on hea kaasa võtta kaart, millele on teekond ette joonistatud, ning tehniliselt heas korras peavad olema nii kunstnik kui ka sõiduvahend.

KALA SILM

Tasub teada, et teekonna algus- ja lõpp-punkt on kaartidel eraldi välja toodud. Strava näitab algpunktis rohelist ning finišis mustatriibulist ringi.

Kui plaanid joonistada mõnda looma, siis on hea alustada või lõpetada **silmaga**. Näiteks Kalamaja Kala näeb oma rohelse silmaga palju isuäratavam välja.

LÕUENDID

GPS-kunsti saab teha väga erinevate äppide ja lahendustega, kuid tulemuseks on pea kõikide puhul fail, mida enamik platvorme võimaldavad ka eksportida. Endomondo abil matkatud, joostud või rattaga läbitud distantsi saab failina alla laadida ning visuaalselt parema ülevaatega Stravasse üles laadida.

Lõppkokkuvõttes tuleb kunstiteos “ära raamida” ehk ekraanitõmmise abil salvestada ning vajadusel mõne pildiprogrammi abil sobivat pidi keerata.

Soovin, et GPS-kunst inimesi liigutaks, st paneks reaalselt inimesi rohkem õues liikuma. Loodan, et sarnaselt 3x3 tänavakorvpalliga võtaks keegi selle ettevõtmise minult kunagi üle ja teeks ise paremini. Kui keegi 10+ aasta pärast meenutaks, et mingi Kimmel sellega kunagi alustas, siis minu jaoks oleks see sama suur tunnustus kui 2004. aastal algatatud „Septembris ei joo“ projekt.

MAPY.ME

2017. aastal sõitsin nädalavahetuseks Tartusse Garage48 “Hardware and Artsi” häkatonile. Presenteerisin reedel GPS-kunsti planeerimise lahendust, mis võimaldaks kunstilise teekonna kaardil ette joonistada. Sain kokku kaksteist huvilist, kes kõik olid IT- ja muudel aladel minust paar korrust kõrgemal.

48 tunniga tegime valmis töötava prototüübi, mis sai nimeks Mapy.me. Võitsime sellega Kõrvemaa metsade vahel toimunud auhinnareisi, mille meeldejäävaim elamus oli alasti üle Jägala jõe ujumine. Tiimis olnud tüdrukud matkast mingil põhjusel osa ei võtnud.

Lahendus jäi paraku vedelema ning kuna sellega kaasnesid kulud, siis tänaseks on sellest alles jäänud ainult positiivne mälestus.

THANKS A LOT

2017. aastal käsime suurema seltskonnaga Horvaatias. Suurem seltskond jagunes juba Tallinna lennujaamas väiksemateks, sest Eesti-Poola rahvusvaheline lennufirma otsustas meie lennu kõigepealt edasi lükata ja seejärel tühistada. Paar tundi kestma pidanud lend venis osade jaoks kokkuvõttes 48 tunni pikkuseks.

Tegime Oti ja paari teise tegelasega Münchени lennujaamas kiireid jooksusamme ja jõudsime veidi varem kohale kui päris viimased. Splitis rentisime jalgrattad ja joonistasime GPS-i abil lennufirmale tänukirja.

AGADIRI KAAMEL

Agadir on populaarne turismisihtkoht Marokos, mida külastab aastas üle kolme miljoni inimese, nende seas Linnar. Linn on vähemalt kaks korda maavärinate tõttu hävinud, viimati 1960. aastal, mil 40 000 elanikust sai surma vähemalt 15 000, nendest kaks tuhat mäe otsas asuvas linnuses.

Rentisin ratta ja sõitsin mäe otsa linnuse varemeid vaatama. Siis tegin veel tiiru linna peal ja kaardile sai enam-vähem selline elukas, kellega rannas kohtusime.

Järgmisel päeval võitis Maroko jalaga mängitaval pallimängualal Elevantiluurannikut ja pääses 2018. a Venemaal toimunud MM-ile. Pidu tänavatel oli suurem kui mõne riigi iseseisvumisel. Liiklus ka.

FINISH HER TV

Finisher.TV idee sai kuulsaks „Ajujahi“ saates, kus saavutasime 2016./2017. a hooajal III koha.

Idee kandis algselt nime SpordiKaamera, siis SpordiVideo ning alles enne viimaseid voore ning pärast realselt rohkem kui tuhande võimaliku domeeni ülevaatust jõudsimel lõpuks Finisher.TV-ni.

„Ajujahi“ programm oli ülimalt lahe – ükskõik, mida teed või ei tee, nädala või kahe pärast saad jalaga perse. Kõik said. Parimatel oli lihtsalt võimalik kahe nädala pärast uuesti saada. Samas andis iga edasipääsu taganud hoop motivatsiooni juurde. Tundes televisiooni, õnnestus meil kaks asja: esiteks pääseda pimedas Saku Suurhallis TOP10-sse, keda premeeriti hiljem olulise lisaprogrammiga, näiteks ehtasime Keila-Joa kandis onni, mille lõhkusime pärast saate lõppu sõnadega „*Finish her, finish her*“. Teiseks saavutuseks oli TOP3 jõudmine, milleks ma tegin peegli ees kümme korda suurema ettevalmistuse, kui selle raamatu avaloos.

Finaalis oli selge, et võitu me ei saavuta, sest olime oma lahenduse üles ehitanud maailma ühe suurima ettevõtte ehk Google'i/YouTube'i tasuta platvormile, kuhu võis toona piiramatul arvul videoklippe üles laadida. Maailma üks suurimaid ettevõtteid muutis just meie pärast YouTube'i kasutusreegleid, millele saime kinnituse videote üleslaadimise ajal.

Proovisime sellest mööda hiilida sedasi, et ostsime paarsada kõnekaarti uute YouTube'i kontode tegemiseks, kuid sellele vastas YouTube päev pärast „Ajujahi“ finaali teatega, et enamik loodud kontodest on nüüdsest suletud. Õnneks võitsime finaalis Levira auhinna ehk kõik Finisher.TV videod on nüüdsest hoiul Eestis teletorni all väga kindlates serverites.

Iga *start-up* saab rääkida edust, kuid peamiselt siiski *fuck-up*-juhtumistest. Finisher.TV ei erine teistest, kuid tänaseni pakume teiste analoogsete lahenduste seas maailma parimat versiooni.

THIS IS AFRICA

Üllatavalt soodsalt saab mõnikord üllatavalt kaugele lennata. Kogu päev läks lennates, kui lendasime Aafrika mandri lõunaotsa. Maandusime Ahunatega 2017. aastal Joburgis ehk maailma suurimas linnas, mis ei asu ühegi veekogu kaldal. Võtsime hotelli kesklinna, mille kohta kohalik tuttav järgmisel päeval ütles, et ükski normaalne valge inimene sedasi ei tee. Mul õnnestus käia ka

juuksuris, kus ükski valge inimene ei olnud varem käinud, mida kinnitas juuksur ise. Aga õnneks ei saa minu soenguga midagi väga valesti minna.

Sõitsime läbi Soweto slummid ja linna põhjaosas asuva valgete rajooni, kus väidetavalt kasvab maailma suurim inimkättega rajatud mets. Keegi ostis seal kunagi hunniku maad kokku, et kulda kaevata, aga kui kulda ei leitud, siis otsustas puid kasvatada, sest puitu läheb kaevandustes ikka vaja.

Teine peatuspaik oli tuulises Kaplinnas ja Hea Lootuse neemel. Enne tagasilendu tutvusime looduse ja loomadega Krugeri rahvuspargis. Viimases tasub arvestada, et kella kuueks pead pargist välja saama, muidu on lõvidel õhtusööki rohkem.

Olime üle poole päeva ringi sõitnud, kui avastasime, et „*this is Africa*“, mis tähendas, et pikk ringtee lõppes tupikuga. Siis läks kiireks ehk kui enne peatusime iga elevanti, kaelkirjaku ja muu looma kõrval, siis olukorras, kus 50 vanti aeglaselt üle tee loivasid, hakkas kell kiirelt tiksuma.

Kontrastid, kliima, vaated ja teravad elamused nii söögist kui ka muudest juhtumistest lisasid Lõuna-Aafrika Vabariigi parimate seni külastatud reisisihtkohtade sekka.

ROHELISED SAARED

TUI Nordic viis kogu perekonna suhteliselt soodsalt 2019. aasta märtsis Roheneemesaartele. Kui hotelli territoorium välja arvata, siis midagi muud rohelist vähemalt Boa Vista saarel ei leidunud.

Õhtused *all-inclusive* õlled said karistatud hommikuse jooksuga, kuid ega palju muud seal teha ei olnud. Päikesekumardajatele ja minidiskohuvilistele oli laste poolt ümber nimetatud Rohelistel saartel siiski tegemist piisavalt.

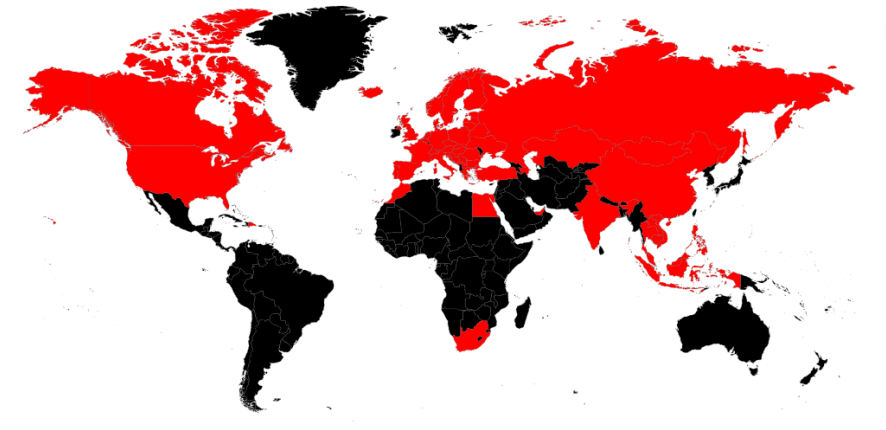
INSPIREERITUD ISLANDIST

Viimane reis, enne kui COVID-19 kõik edasised reisivõimalused kustutas, toimus 2020. aasta alguses Islandile. Tegime naistele sünnipäevaks välja soojamaareisi, nagu pildilt näha. Tegelikult olid olud jahedamad ja õlud kallimad.

Rentisime maasturi, millega läksime lumiseid mägesid avastama. Mingil hetkel hakkasime lugema kraavi sõitnud turiside vähem teekindlaid automarke. Viimaks nägime ühte autot suure lumekuhja otsas. Otsesõidu lõpetas keset teed seisnud politseauto, kes suunas kõik liiklejad kõrvalteele. Saime siiski geisrid, kosed ja muud jutud nähtud, kuid järgmisel korral inspireerivad soojemad sihtkohad ilmselt rohkem.

Peamine inspiratsioon Islandi külastuseks tuli maakaardilt, millel on veel palju avastamata paiku.

Praeguse seisuga olen külastanud 66 riiki, kuid vähemalt selle raamatu kirjutamise ajal ei ole näha, et see number saaks lähiajal oluliselt suureneeda. Aga kunagi sooviks sada täis saada või siis 2009. aasta unistuse ehk tiiru ümber kera ära teha, et selle ühe päeva oma elus juurde saada või maha tõmmata.

Peale iga uue riigi avastamist on saanud traditsiooniks punkt kaardile panna.

REIGO KIMMEL TALLINNAST KÜSIB

Kunagi saatsin Eesti kõige legendaarsemale mälumängule ehk „Mnemoturniirile“ mõned küsimused. Unustasin selle ära, kuid mõni aeg hiljem sain ERR-ist kõne, et Reigo Kimmel Tallinnast on võitnud „Mnemoturniiri“ parima küsimuse eest raamatu. Seejärel hakkasin pühapäevaseid „Mnemoturniiri“ saateid üha rohkem kuulama ning tekkis huvi küsimusi veel saata, ehkki ma pole veel Rein Laumets Kehrast ega Ene Viimne Tsooru külast. Kokkuvõttes on parimate küsimuste eest kogunenud juba väike riulitäis raamatuid ning lõin isegi Facebooki grupi, milles aeg-ajalt küsimusi esitan. Mõned esitatud küsimused ja vastused leiate siit.

9. oktoobril 1903 ennustas New York Times, et selline asi võib juhtuda kõige varem 1–10 miljoni aasta pärast, kuid see juhtus juba kaheksa päeva pärast. Millega tegemist?

Vastus: kaheksa päeva hiljem tegid Wrighti vennad esimese õhulennu ja panid alguse lennunduse arengule. Ennustust põhjendati sellega, et evolutsiooniliselt kulub esimestel lindudel sama palju aastaid, et neil tiivad välja areneksid ja nad saaksid esimest korda õhku tõusta.

Legendi järgi võttis 23. märtsil 1648. aastal üks mees kaasa pudeli veini, teine pudeli džinni ning nad hakkasid eri suundades jalutama. Jooksmine oli reeglite järgi keelatud. Kohas, kus nad kohtusid, märgiti maha tänaseni nende kahe Euroopa riigi vahel kehtiv riigipiir. Küsin riike.

Vastus: tegemist on Hollandi ja Prantsusmaa piiriga Sint Maarteni saarel Kariibi meres. Legendi järgi sai saarest, millel elab praegu pea 80 000 inimest, 20% suurema tüki Prantsusmaa, sest hollandlase tempo viisid alla nii kangem kaasavõetud jook kui ka kohalikud naised.

Kui 2009. aasta augustis avaldasid Hiina uudisteagentuurid loo Chako Pauli nimelisest Rootsi linnast, tormasid miljonid hiinlased seda nii interneti kui ka turismiagentuuride kaudu otsima. Väidetavalt oli see ka üks põhjus, miks sama aasta oktoobris Rootsi veebilehed ja e-posti aadressid mõned päevad ei töötanud. Miks tekkis hiinlaste seas Chako Pauli linnaga seoses uudistorm, millest üks Rootsi ajakirjanik tegi 2010. aastal ka pooletunnise lühifilmi?

Vastus: Chako Paul on müütiline Põhja-Rootsi linn, mille asutas väidetavalt 1820. aastal meestevihkajast rikas lesknaine ning kus elas üle 25 000 naise. Kuna mehi linna ei lubatud, siis olid naised seal lesbilistes suhetes. Viimane pakkus huvi Hiina meestele, kes seetõttu Rootsi veebilehed ja turismiagentuurid infopäringutega üle ujutasid.

Selle aasta augustis professionaalsest korvpallist tagasi astunud Emanuel David Ginóbili ehk Manu Ginóbili on üks kahest mängijast maailmas, kes on võitnud kuldmedali nii olümpiamängudel, NBA meistrivõistlustelt kui ka Euroliigast. Tema karjääri eredaimate hetkede sekka valiti ka olukord 2009. aasta San Antonio Spurs vs Sacramento Kingsi mängust, milles Manu käeliigutus lõpetas tehnilise mänguseisaku. Mida tegi Manu Ginóbili käega?

Vastus: püüdis kinni platsile lennanud ja mängu seganud nahkhiire. Kuna nahkhiir toimetati õue, kus ta ära lendas, siis ei olnud võimalik teada, kas ta kandis ka haiguseid, mistõttu sai NBA staar ettevaatusabinõuna 16 marutaudivastast süsti.

Maailmas on vaid 67 inimest, kes on selle läbi teinud. Üks nendest, serblanna Vesna Vulović, hoiab ka sellealast Guinnessi rekordit tulemusega 10 km ja 160 meetrit. Noorim nimekirjas olev isik on vaid aasta ja kahe kuu, vanim 52-aastane. Ükski nimekirja liige pole sellesse sattunud vabatahtlikult, viimane lisandus eelmise aasta maikuus Kuubal. Mida on need isikud nimekirja sattumiseks teinud?

Vastus: Ellu jäänud. Tegemist on lennuõnnetuste ainsate ellujääjatena. Ellujäämise suurem tõenäosus on olnud turvavöö kinnitanud isikutel.

Ühel Kreeka poolsaarel, mis on suurem kui Muhumaa ning kus elab rohkem inimesi kui Muhumaal, on keelatud kasvatada kanu, lehmi ja lambaid, mis tähendab, et munad ja piima peavad elanikud mujalt tooma. Mis põhjusel on piirang sisse seatud ning kellele veel kehtib see piirang, mida ei ole maailmas üheski teises kohas kehtestatud nii suurel maa-alal?

Vastus: Áthose piirkonnas asuvad mungakloostrid ja sinna on lubatud siseneda vaid meestel. Sel põhjusel on piirkonnas lisaks naistele keelatud ka emased koduloomad. Erand on tehtud kassidele, kes aitavad hiiri hävitada, ning putukatele ja lindudele, keda ei saa kontrollida ega keelata.

Euroopa Liitu astudes oli Kreekal tegemist, et Schengeni alal selline erand kehtima jääks.

USA piloodid, kes 1924. aastal nelja lennukiga esimestena ümber maailma lendasid, meenutasid, et üks parimaid vahepeatuseid lennul oli Prantsusmaal, kus nad külastasid Moulin Rouge'i kabareed. Mida hindasid piloodid kabarees kõige kõrgemalt?

Vastus: Moulin Rouge'i kabaree oli üks väheseid kohti, kus unepuuduse käes vaevelnud piloodid said magama jääda. Lendurid, kes ei tohtinud õhus magada ning said suurte rahvahulkade ja erinevate pressiürituste tõttu suhteliselt vähe und ka maa peal, hindasid igat kohta, kus sai silma looja lasta, olgu samal ajal laval mis või kes tahes.

„Liblikaefekt“ on Ameerika meteoroloogi Edward Lorenzi poolt kasutusele võetud väljend, mis tähendab, et väike tegevus, nagu liblika

tiivalöök, võib põhjustada globaalseid muutuseid. Liblikaefektilt sai omale hüüdnime Madame Butterfly üks Florida ametnik Theresa LePore, kelle ühel vähetähtsal otsusel oli maailma muutev tähendus. Mida muutis maailma ajaloos see Florida ametnik?

Vastus: Theresa LePore otsustas muuta USA presidendivalimiste hääletussedelil teksti suuremaks, et vanematel kodanikel oleks seda lihtsam lugeda. Sedasi muutus üheleheküljeline sedel kaheleheküljeliseks ja põhjustas segaduse, milles üle 19 000 valija hääle kuulutati kehtetuks. Selle tõttu oleks Ameerika Ühendriikide presidendiks saanud George Bushi asemel hoopis Al Gore.

Eestis leidub paiku, mille nimi tavakontekstis trükimusta ei kannata. Näiteks Lõuna-Eestis Karula rahvuspargis, Ahnõjärvest veidi edela suunas asub Mustaputsi soo. Mida või keda nimetati mustadeks putsideks, mille järgi soo on oma nimetuse saanud?

Vastus: Mustadeks putsideks nimetati eelmise sajandi alguses metssigu, eelkõige neid, kes käisid kapsaid tuhnimas. Soos viibides midagi eriskummalist silma ei jää, küll aga võib sealt konteksti sobivalt leida näiteks tüüpilise sootaime tupp-villpea.

2014. aasta 16. juunil seadis USA kodanik Jeremiah Heaton oma tütre Emily 7. sünnipäevaks üles lipu kahe Hiiumaa suurusele alale, mida ükski riik maailmas enda omaks ei tunnista, ning nimetas selle kuningriigiks, mille printsessiks on tema tütar. Ühisrahastusplatvormis Indiegogo on ta kogunud oma kampaaniale üle 10 000 dollari, müües pea kahe miljoni eest riigi pealinna nime ning isegi kuninga hüüdnime. Leedus, Rootsis, Taanis, Tšehhis ja USA-s on kuningas avanud ka oma riigi saatkonnad. Kui Antarktika välja arvata, siis kus asub ainus territoorium maailmas, mida ükski riik omaks ei tunnista?

Vastus: tegemist on Egiptuse ja Sudaani vahelise alaga, kus ei ela ühtegi inimest ning mis kannab nime Bir Tawil. Sudaan tunnistab riigipiirina Hala'ibi kolmnurka, mis on pea poole Eesti suurune, kuid mis jätab 2000-ruutkilomeetrise Bir Tawili Egiptusele, viimane aga tunnistab piirina 22. paralleeli, mis jätab Bir Tawili Sudaanile, kuid Hala'ibi kolmnurga Egiptusele. Seega tegemist ainsa maalapiga maailmas, mille kohta mõlemad

riigid ütlevad, et see ei kuulu neile. Maailmakaartidele on seetõttu märgitud mõlemad piirid. Maailma kõige uuemast riigist ehk Lõuna-Sudaanist inspireerituna nimetas Jeremiah oma riigi Põhja-Sudaani Kuningriigiks ja ennast selle kuningaks.

Parima tunnustuse küsimuste esitamise eest sain siis, kui peale Tallinna maratoni lendasin kõvakettal olnud maratoni videomaterjaliga ERR-i stuudiosse, kus konkurentsilt Eesti parim spordiuudiste kommentaator Tarmo Tiisler, kes samas juhib ka „Mnemoturniiri“, mind vastu võttis, et Tallinna maratoni videopilti õhtustes uudistes kasutada.

Tiisler küsis: „Reigo Kimmel? Kas sa oled see Reigo Kimmel Tallinnast?“. Droonimaterjali kopeerimise ajal uurisin Tarmolt, kas ta teab, kus on maratonidistantsi jooksmise ajal läbitud pikim teekond? Selle küsimuse vastuse saate ise välja mõelda.

KEDA KOTIVAD ÜPSILONID?

Sellest raamatust on keeruline midagi kasulikku välja lugeda või seda isegi kuidagi sisukalt kokku võtta, sest meenutatud lood vastavad peamiselt Jaan Tätte „Hümni“ sõnadele: „Olla võiks nii, et on vaid radi-rii ja miks ka mitte vahel radi-ridi-raa...“.

Ometigi võiksid ühiskonnateadlased leida nendelt lehekülgedelt piisvalt palju materjali Y-generatsiooni, keda on nimetatud ka üpsilonideks, tegemiste analüüsiks. Kindlate piiridega ei saa siiski ühtegi põlvkonda määratleda, sest lumehelbekesi, arusaamatu silma- ja maailmavaatega tüüpe, töö- ja rahanarkomaane ning amortiseerunud ooperiteatri kunstilisi juhte võib leida igast generatsioonist.

Midagi on siiski ühist neis, kes ei ole oma mõistusliku elu jooksul pidanud elama võõrvõimu valitsemise all; neis, kes ei ole seadnud esikohale tööd, vaid on leppinud koondamisega, et sõpradega läbi Siberi Kagu-Aasiasse sõita; neis, kes pigem on teinud vabatahtlikku tööd üliõpilasliikumises või korraldanud spordi- ja rahvaüritusi, et võita sõpru ja hoopis sedasi inimesi mõjutada. Midagi on neis ja meis ühist. Minu hinnangul on see **tung üle piiride**.

RIIGIPIIRITUS

Ülikooli esimese paari aastaga külastasin rohkem riike, kui mu vanemad terve senise elu jooksul. Kui vähegi võimalik, siis selle asemel, et igal aastal ühte ja samasse riiki puhkama lennata, vaatan kaarti, et leida mõni veel käimata paik. Mõni „soojamaareis“ on seetõttu viinud hoopis Islandile või keset talve Musta mere äärde.

Euroopa üpsilonide suurimaks võiduks on Schengen ehk piirideta Euroopa, kus ringiliikumiseks piisab vaid ID-kaardist. Paaritunnised piiriületused ja altkäemaksud Leedu, Poola ja teiste riikide valvuritele on ajalugu. Valdav osa Briti samast põlvkonnast võivad süüdistada vanemaid generatsioone, et Brexiti tõttu on nad kaotamas õigust 27 teises riigis vabalt töötada. Nad ei saa kunagi teada, kui paljud sõprussidemeid, abielusid ja muid võimalusi jääb neil seetõttu olemata.

Paljudele meist on isiklik heaolu, elukvaliteet ja eneseväljendus majanduslikest eesmärkidest aina olulisemad. Investeering uude reisisihtkoha on mulle alati tundunud parema investeeringuna kui Tallinki aktsia. Mõni külastus on sünnitanud uusi ärialaseid mõtteid, kuid kõik on andnud teadmisi, et kodus on kõige parem. Aga selle teadmiseks ja tunnetamiseks on aeg-ajalt vaja ära käia.

NORMAALSUSE PIIRID

Selles teoses on normaalsuse piire ületatud vast rohkem kui keskmise üpsiloni puhul. Aga kui Pullerits peab maratoni ilmtingimata kõige parema suusamäärde ja spetsiaalselt valitud geelidega läbima, siis mõnele pole olnud oluline, kumba pidi suusk jalas on või kas määre on pandud suusa alla või eelmisel õhtul enda sisse, sest poroloonist kuke- või kummist neegrimask teevad maratoni läbimise niigi lõbusaks.

Kas Roskilde festivalile peaks minema frakis? Kui oluline on kassile stripiklubist toodud ronimispost? Miks peaks täiskasvanud mehed ehitama lendava karu, et sellega vette hüpata, või Orissaare staadioni kujulise parve, et veesõidukite võistlusel osaleda? Milleks on vaja osta laskumisvarustus, et ilma mingi kogemuseta Türisalu pangast pea ees alla ronida? Kuidas on korvpallitossudes ja -palliga esimest korda maratoni joosta lihtsam kui ilma pallita?

Võimalik, et kunagi tuleb Z-põlvkonna peamiselt virtuaalmaailma memuaaride lugemisel samamoodi pead vangutada, nagu teeb seda mõni üks neid igrek-generatsiooni lugusid lugedes.

PAREMA MAAILMA PIIRID

Üpsilonide äärmusi kirjeldatakse kui eneseimetlejatest elunautijaid ja -põletajaid, kellele riigis ja ühiskonnas toimuv huvi ei paku. Mitu selle raamatu lugu kinnitavad aga vastupidist, sest mida muud tähendab aktiivne tegevus üliõpilaste esindamisel nii ülikooli kui ka üleriigilisel tasandil, võitlus alkoturismi põhjustanud alkoholimüügipiirangute ja riigikogu valimissüsteemi aukude vastu, survestamine, et laulu- ja tantsupidu saaks YouTube'is üle

kantud, ning tänaseks olümpiaalaks sirgunud 3x3 tänavakorvpalli taaselustamine.

KOTTIDE RAPUTAMINE

2012. aasta novembri veetsin Balti Filmi- ja Meediakooli magistrantidega Riias. Ühe mitte kõige selgema ilmaga õhtul hakkasime arutama elu mõtte üle. Pakkusin, et elu mõte on selline paras jõuluvana kotitais lugusid, millest iga lugu on kink, mille oleme ise kotti pannud. Igal inimesel on oma kott, mis on tõenäoliselt juba pooltäis, sest tühi kott ei seisa teadupärast püsti. Teine pool kotist tuleb alles täita.

Kui kotti raputada, siis peale tõusevad need lood, mis on paremini meeles. Selle raamatu kirjutamiseks olen oma kotti ikka korralikult raputanud. Võimalik, et mõnda selles olnud kinki ehk lugu pole ma lõpuni avanud ning mõnda lugu pole teadlikult või kogemata kotist välja võtnud, sest nagu raamatu pealkirigi ütleb – on midagi, mida ei mäletata!

LISA

PARTEI KONGRESS 1991

soundcloud.com/reigo-kimmel

Avaldus 30. kongressile.

Meie, grupp seltsimehi, iidsed kammunistid, pimesi truud partei igale sirgele ja kõverale joonele, näeme ja kuuleme aina halvemini, aga meile osaks saanud ülemkohus (*ülekohus*), meile osaks saanud ülekohus torkab ninna ja kõrva isegi kuradile (*kurdile*), isegi kurdile (*vabandust*). Tegemist on pasandava (*masendava*), tegemist on masendava arusaamatusega.

Muidugi hüüdsime nooruspäevadel sageli “Käed kuklaleh!”, “Põlvili põrandaleh!”, “Lõuad pidadah!”, “Nägu vastu seinah!”, kuid ega meie öelnud seda üle kuulatatavate... (*ülekulatatavatele*) ...tavatele. Nemad lihtsalt kuulsid pealt, kui meie kurglike (*kirglike*), kui meie kirglike kehakultuurlastena kordasime kõva häälega fraase hommikusõimlemisest (*võimlemisest*), hommikuvõimlemisest.

Igakülgse karistuse (*karastuse*), igakülgse karastuse saamiseks tegelesime ka idamaade kombedega, olles tihti sissevõetud jookide (*joogide*), joogide harjutustest, nigu näiteks “paljajalu naelteleh”, “nõelad küunte allah”, “juuksed põlemah”, “nuga neeru”. Aga kui me vahel karjusime kõva häälega “Tuld!”, vot siis tähendab oli kange suitsuhimu, aga tikud olid kõik, kurat, vangidele silma torgatud (*tekstist lugege*).

Kui me hõikasime vahel kõva häälega “Tuld!”, vot onju ... (*edas!*), siis tähendab oli kange suitsuhimu ... ma räägin... (*edas!*), aga tikud olid ... ma räägin (*edas!*), aga tikud olid kõik ... vihмага märjaks saanud. Meie harimatud alluvad aga, noored tšekistikesed, kukkusivad kohe automaatsid täristama ja vangisid maha laskma. Meie saime siiski õnneks jaole ja matsime nemad maha, enne kui nad päris surnud olid (*see oli sulgudes*). See oli kõik sulgudes.

Nüüd siis natuke lähemalt ümberasustamisest kaugematesse rajoonidesse. Saabusid signaalid, et eestlased, lätlased ja leedulased põevad mingit

mahajäetuse manjat (*maania*), mahajäetuse maanjat ja kolkakompleksi, lauldes sageli sigatsevalt (*igatsevalt*), igatsevalt Uraali-teemalisi laule (*mida?*).

Toon näite: “Mets mühiseb ja kägu kuk-uraal”. Uraali-teemalised laulud. Selleks andsimegi, vastu tulles töötajate soovidele, nendele avardumisvõimalusi ida pool. Noh, mingid mägikolkased need baltimaalased ei ole, päris Uraali ahelikule turjale me neid ei situtanudki (*istutanudki*), meie neid ei istutanudki, sai valitud seal teisel pool mägesid mingid klimateeriliselt (*klimaatiliselt*), klimaatiliselt sarnased paigad: Krasnojarsk, Vorkuta, Sitta ka (*knidas? Tšitaa samuti*). Tšitaa kah.

Nü et meie oleme süüst puhtad ning meie hukkamõistmisest pühige suu puhtaks. Kui aga vajadust on meie üle kohut mõista, tehtagu seda ... posti teel (*postuumselt*). Tehtagu seda postuumselt, sest ka tapetuid mõistetakse õigeks postuumselt. Elusa parteilase koristamine (*karistamine*) ... õõnestaks meie tühise (*ühise*), õõnestaks meie ühise parteri autoriteeti.

Ja veel üks nota bene, bennaja nota. Nüüd ju tegeletakse vana varanduse tagasiandmisega. Kui meile tagastatakse meie omaaegsed vahendid – käerauad, nagaanid, läbiotsimisordenid –, siis uue pensioniseaduse valguses meie alati oleme valmis uuesti rivisse astuma.

Allkirjad:

Mõlakovtsev, Vassiili Petrovitš

Sigajenko, Ivan Avesjevitš

Kaabakjan, Okastraat Palkovitš

Pätidze, Sergo Surmakuurovitš

Vägistimov, Huijak Sadistovitš

Timuukas, Joonas Kaunasoovitš

Arreteer, Salumats Kuratoovitš

Võllabujenko, Tagumik Lõnabaakovitš

Kõrilõikin, Pratokoll Agentovitš

Pussnuugov, Persei Pugajoovitš

Seltsimehed, aeg ei ole veel stalinismi lõpliseks hindamiseks küpse. Kõige tähtsam on uskuda, et kedagi ei unustata, midagi ei mäletata. Uraal!